

చీజ పరిరక్షకులు

ధగం చేసెయ్ మా నేలను
 కాల్చి వేయ్ మా కలలను
 మా పాటలపై యాసిద్ చల్లు !
 పీచరొత కోయబడ్డ మా జనాల నెత్తురును
 రంపపు పొట్టుతో కప్పి వేసెయ్ !
 ప్రకృతి సిద్ధమైన, దేరియమైన
 స్వేచ్ఛా రావాలన్నిటిని
 నీ పెళ్ళాలజీ కబంధ హస్తాలతో నులిమి వేసెయ్ !
 నాశనం చేయ్ ధ్వంసం చేయ్
 మా కాళ్ళ క్రింద గడ్డినీ, మట్టినీ !
 చూల గొట్టేయ్ / మా పూర్వీకులు నిర్మించిన
 కమరాలనూ, గ్రామాలనూ,
 చెట్లనూ, గృహాలనూ
 గ్రంథాలనూ, చిట్టాలనూ,
 సమానత్వాన్నీ, సామరస్యాన్నీ !
 మీ దాంబులరో / లోయలన్నిటిని పడుసు చేసెయ్ !
 నీ శాసనాలతో తుడిచి పెట్టేయ్
 మా గతాన్నీ, మా సాహిత్యాన్నీ, మా అలంకార శాస్త్రాన్నీ !
 అడవులను నరికి పారేయ్
 భూమిని సగ్గుం చేసెయ్
 కీటకాలు గాని, పక్షులు గాని, పదాలు గాని
 దాక్కొకానికి పీలు లేకుండా !
 ఇంతకంటే పదిరెట్లు ధ్వంసం చేసినా
 నీ నిరంకుశత్వానికి నేను జిడిసిపోను
 నిరాలోపహతుణ్ణి ఆనలే కాను !
 ఎందుకంటే / నేను రాపాడుకున్నాను / ఒక విత్తనాన్ని
 సజీవమైన, అరోగ్యకరమైన / దీనాన్ని !
 దాన్ని మరల విత్తనాను
 నీ విధ్వంసాన్ని ఢిక్కరిస్తూ / పునః సృష్టి చేస్తాను.

పాలస్తీనా తవితకు

తెలుగు అనువాదం :

అంగ్లానువాదం : శాంతి

కొత్తపల్లి రవిదాసు

సంపుటి 16 సంచిక 11

జూన్ 1993

రచనలు పంపించిన చిరునామా .

నిర్మలానంద,
వర్క్స్ ఎడిటర్,
29-28-67, దాసరివారిపేథి,
పూర్వాయాపాపేథి,
విజయవాడ - 520 002.

140

ఏజింట్లు, చందాదారులు
ప్రాయవలసిన ఆర్డర్,
ఇతర వివరాలకు :
కొత్తపల్లి రవిబాబు,
ప్రధాన కార్యదర్శి
జనసాహితీ, నగరం-522 268
తెనాలి తాలూకా

ముఖచిత్ర కవిత :

గుప్పిళ్ళ పొర్తిళ్ళతో
సుక్షేత్రాలలో పొదుపుకునే
మా బిడ్డల్ని....
విత్తనాల రతనాల్ని....
కబళించే కార్నెల్ డంపెల్
బంకెల్ .. గింకెల్
ఎవరైరేనేం....
దుక్కులు దున్నేటప్పుడు
నలిగే పిచ్చి మొక్కల్లా
నలిపి....నలిపి....నలిపి....
పారేస్తేం....వీరేసాం....

ఉదయ

కవయిత్ర రెండవ పేజీ

దీక్ష పరిరక్షకులు (కవిత)

అను : కొత్తపల్లి రవిబాబు
నల్లవ కవయిత్రీలో :
విత్తనమెప్పుడూ విశ్రమించదు
(కవిత) — నారాయణ స్వామి

పిల : చూ. 5 సం|| చందా చూ. 50
ప్రత్యేక సం|| చందా చూ. 100
(సం||లో ప్రమరించిన పుస్తకాలతో)
డి. డి. లు మేనేజర్, ప్రసాదాహితీ
విజయవాడ-2 పేరుతో పంపాలి

ఈ సంచికలో....

సంపాదకీసులు

ఆయన మహోన్నత మానవుడు — దివికుమార్ 9

దుగ్గేరు (కవిత) — ఛాయరాజ్ 15

సాహిత్య పరిశీలనలో కుల ప్రమాణం తప్పకాదు (సమీక్ష)
— కె. శ్రీనివాస్ 17

చిగురు చివర అరుణ నమ్రద్రం (కవిత)
— అద్దేపల్లి రామమోహనరావు 23

మన గురించి మనం తెలుసుకోడానికి ఉపయోగించే సాధనమే
చరిత్ర — డా॥ బి. ఎన్. హనుమంతరావు 27

నెత్తుటి నెలవంక (కవిత) — చెరుకు సుధాకర్ 30

అ(వ)కాశవాణి (కథ) — వుప్పాల కృష్ణమూర్తి 31

ఒత్తమ కథల సంకలనం (పుస్తక సమీక్ష) — నవీన్ 41

అయోధ్య రామా (కవిత) — మల్లెల నారాయణ 44

పిల్లల ప్రపంచం :

కన్నా ఇది ఇది మీ కోసం (పాట) — అజ్ఞాత కవి 53

అస్తమిస్తున్న సూర్యుళ్ళు (కవిత) — పి. అనంతరావు 54

అక్షరాల్ని సాయుధం చేస్తూ (కవిత) — జూలూరు గౌరీశంకర్ 56

చైతన్యవాహిని — 60

సంపాదకీయం

ప్రజల నెత్తిమీద వేలాడుతున్న కత్తి -
డంకెల్ ముసాయిదా...

ఇప్పటికే ప్రపంచ పోలీసుగా, ప్రపంచ గూండగా పేరు ప్రఖ్యాతులు తెచ్చుకున్న అమెరికా - సరికొత్తగా ప్రపంచ మేధావిగా గుర్తింపు పొందాలని డంకెల్ ముసాయిదా ద్వారా విశ్వప్రయత్నం చేస్తోంది. 26 ఒప్పందాలు గల 450 పేజీల ఈ ముసాయిదాను గాబ్ డైరెక్టర్ జనరల్ డంకెల్ ఆ సంస్థ సభ్యుడేకమైన 108 దేశాలకు 1991 డిసెంబర్ లో అందజేసాడు. ఈ ముసాయిదాను అంగీకరిస్తే 'బహుళ పక్ష వ్యాపార సంస్థ' (Multilateral Trade Organization MTO) ఏర్పడుతుంది. ఏక పక్షంగా రూపొందించిన 'బహుళ పక్ష వ్యాపార సంస్థ' తనకు సంక్రమించిన హక్కులతో వర్తమాన దేశాలను పీల్చి పిప్పి చేస్తుంది. మనం తినాలన్నా, కొనాలన్నా ఈ సంస్థ అనుమతికి ప్రాచీన పదాల్పించే. మన హరిత సంస్కృతి యావత్తూ విదేశీ పెత్తన దారుల గుత్తాది పశ్యానికి బానిసగా మారుతుంది. శతాబ్దాల తరబడి మన రైతాంగం అవివృద్ధి చేసిన జన్యువులపై హక్కులన్నీ సామ్రాజ్యవాద దేశాల హక్కులు అవుతాయి.

ఈ ఒప్పందానికి వ్యతిరేకంగా భారత ప్రజానీకం వెల్లడించిన నిరసన వెల్లువ ఫలితంగా కేంద్రం విత్తరాల పేటెంట్ కు సంబంధించిన దానిపై సంతకం చేయడం లేదని ప్రకటించింది.

1992 డిసెంబర్ 29 న డెంగుళూరులోని అమెరికన్ బహుళజాతి సంస్థ కార్గిల్ సీడ్స్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కార్యాలయంపై కర్నాటక రాజ్య రైతు సంఘం దాడి చేసింది. అనేక పట్టణాలలో వివిధ సంఘాలు డంకెల్ ముసాయిదాను ఎండగడుతూ సదస్సులు, ఊరేగింపులు జరిపాయి.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా, ఫ్రాన్స్ లో, జర్మనీలో, స్పెయిన్ లో, ఇటలీలో, నెల్లియంలో, జపాన్ లో, రొషియాలో, ఫిలిపైన్స్ లో, దీనికివ్యతిరేకంగా ప్రదర్శనలు జరిగాయి. కేవలం జన్యు వనరులపై పేటెంట్ హక్కులను నిరాకరించడమేకాదు - ఔషధ రంగంలోనూ, ఇంజనీరింగ్ రంగంలోనూ బహుళజాతి కార్పొరేషన్లు ప్రవేశించకుండా నిరోధించాలి.

ఔషధ రంగానికి సంబంధించిన ఒప్పందంపై అంగీకరిస్తే మనదేశంలో మందుల ధరలు పదింతలు పెరుగుతాయి. దీని వారికి వైద్య సమస్యల గగన

ప్రజాసాహితీ

కుసుమమౌనుంది రైల్వేరంగం, జీవితరీతి రంగం మొదలైన సేవారంగాలలో కూడా ఈ బహుళజాతి చార్పరేషన్లు ప్రవేశించే ప్రయత్నం ఉందని ముసాయిదాలో వుంది.

మరేదేని సురోసారి సామ్రాజ్యవాద దేశాల జానినగా చూస్తే ఉందని ముసాయిదాను మొత్తంగా తిరస్కరించాలి!

“మా గొంతులు నొక్కుతాయి ప్రభుత్వాలు
మమ్ములను మరింత దిగజారుస్తాయి ప్రభుత్వాలు
మేము గొంతెత్తి తీరాలి!
ఆయుధమే గత్యంతరం!”

సంపాదకీయం 2 :

రాయల సీమలో భూస్వామ్య సాయుధ ముఠాలకు వ్యతిరేకంగా సాగుతున్న ఉద్యమాన్ని బలపరచండి

మామూలు ఒకప్పుడు రతనాలసీమగా పిలువించుకున్న రాయలసీమ ఈనాడు రాళ్ళ సీమగా, కరువుసీమగా, బాంబులసీమగా పేరుపొందుతోంది. అక్కడ తాగు నీటికి, సాగునీటికేకాక బతుకు భద్రతకీ, ప్రజాస్వామ్యానికీ కరువొచ్చిపడింది. నీటి సౌకర్యం వుంటే బంగారు పంటలు పండే వల్ల రేగడి నేలలు, పంటమట్టి భూములువున్న ప్రాంతమే అది. పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందడానికి రవాణా సున్నపురాయిగనులూ, రకరకాల నావికాళ్ళ సంపదలూ అక్కడ వున్నాయి. కాని ప్రజల జీవితాల్ని బాగుచెయ్యాలనే తపన, పట్టుదలూ, హృదయమూగల నాయకత్వపు కరువు వల్ల రాయలసీమ మధ్యయుగాలనాటి పాలెగాళ్ళ ఇంకా పిడికిళ్ళతోనే గిజగిజలాడవలసి వస్తోంది.

భారత దళారీ పాలకులూ, వారి రాజకీయ ప్రతినిధులూ ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఒక జీవన విధానంగా గుర్తించలేదు. పంచాయితీ సుడి పార్లమెంటుదాకా, కుటుంబంలో స్త్రీ పురుషుల సంబంధాల సుడి వేలంటే బాచులు, ఖాసలు, ప్రాంతాల నమస్కారా ప్రజాస్వామిక పద్ధతిన అమలు పరచబడుతున్నది వారి దృష్టికి అందని విషయం. పతన సాంస్కృతిక విలువలతో యధావస్థితికి వస్తకదాని తనాన్ని కాపాడుటయే వారి విధానం.

అందుకే రాయలసీమ లాంటి ప్రాంతాలు బాంబుల మోతల మధ్య, అక్కడ వళ్ళ రాక్షస కూడ నృత్యంలో విల విల వాడిపోతున్నాయి. మనిషిప్రాణం తీరుటం అక్కడ మంచునీళ్ళ ప్రాణం. జడలు విప్పి నర్తించే స్వాక్షన్ భూమిలు -పచ్చగా కళకళ వెలుగాల్సిన పల్లెల్ని నిత్యం విగ్గున మండే పగల, రాగల, రావణ కాష్టంగా

వచ్చాయి. పాలనా యంత్రాంగంలో ముఖ్యంగా సోలీసు, నెర్రెన్యూ వగ్గాల్లో నిజానికి కరువు వాతావరణం ఏర్పడిన దోహదపడుతోంది.

ఒక్క కన్నాలు క్లోలో 2000 లై సెన్సులు సుపాటున్నాయి. అక్రమంగా ఇంకా ఎన్నో రెట్లుంటాయి. దానిని నిర్మించే ప్రయత్నం చేయడం దాని విస్తరించింది.

ఇటువంటి పరిస్థితులలో గాయలసీమ ప్రజల్ని అన్ని రంగాలలో, మాపాలలో అలాగే వుంటున్న భూస్వామ్య సాయ ములను అందజేసే వ్యతిరేకంగా అక్కడి ప్రజల్ని అందజేసే అనుభవం వచ్చే కృషి చేయటం అత్యంతవసరమై నది. ప్రజల్ని పిల్చి పిచ్చి చేస్తున్న సాయభు భూస్వామ్య ముదాలను విరాయడం చేయటం వెంటనే తీసుకురావడానికి సాగుతున్న ఈ కార్యక్రమం ద్వారా ప్రజా స్వామ్యంపై ఆసక్తిగల ప్రతి రచయిత, రచయిత, వేదానియెక్క కనీస కర్తవ్యంగా ప్రజాసాహితీ వాటిస్తోంది. సమస్త సాహితీ రచయితల ద్వారా తమ వాద్యతను నిర్వహించాలని మేము వాటిస్తోన్న కృషి. రాయల సీమలో ప్రారంభమైన భూస్వామ్య సాయభు ముల వ్యతిరేక ప్రజాస్వామిక నేతృత్వ మధ్య కలిసి ఉంటుంది. ఈ సందర్భంగా వారు ప్రసరించిన రచనలన్ని మా ప్రకటనలలో ప్రచురిస్తున్నాం - ★ ★ ★

రాయలసీమ ప్రాంతం గాఢంగానే రాక చేశారనే వెనకబడిన ప్రాంతాలలో ఒకటిగా గుర్తించబడింది. బ్రాగుతున్న కోసం అనేక గ్రామాల ప్రజలు ఇప్పటికీ మైళ్ళకు మైళ్ళ దూరం నడిచి వెళ్ళవలసి వస్తున్నది. పాగునీరు లేక ఆనంతపురం జిల్లాలో పంట భూములు ఎరులుగా మారుతున్నాయి. పారిశ్రామికంగా, విద్యా పరంగా రాయలసీమ ప్రాంతం చాలాగా వెనకబడిన తనంతో ఉంది. రాయలసీమ ప్రాంతం ఇంత వెనకబడిన తనంతో ఉంటే ఇక్కడి రాజకీయ నాయకులు, సంస్థల ప్రజల సమస్యల పరిష్కారానికై కృషి చేస్తారని అందరూ అభిప్రాయం. పార్లమెంటులో, అసెంబ్లీలో నాయకులుగా ఉన్నవారు, ఈ ప్రాంత సమస్యలను ఆ వేదికలలో అందరి దృష్టికి తెచ్చి ప్రజల అభివృద్ధికి పాటుపడారని ఎవరైనా అభిప్రాయం. ఈ ప్రాంతం నుండి మంత్రిలైన వారు, ముఖ్యమంత్రిలైన వారు, కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలలో తమ స్థానాలను ఆధిపత్యం ఈ ప్రాంత ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యల పరిష్కారానికి వినియోగిస్తారని అభిప్రాయం. కానీ “నీరు దాచి వరకు పడవ మల్లయ్య, నీరు దాచాక దాచి మల్లయ్య” అన్న చందంగా ఎన్నికలు దగ్గరకు వచ్చినప్పుడో, లేదా తమకు పడవులు అనిపినప్పుడో మాత్రమే ఈ పార్లమెంటు నాయకులకు ప్రజలు, సమస్యలు గుర్తొస్తాయి. ఇతర సమయాలలో వీరు “రచాని నై నా సిద్దమే, రాజీనై నా సిద్దమే” అంటూ రంటలు పెట్టా తపస పాటుకు బలగా

సహాయంతో ప్రత్యర్థులను దెబ్బ తీసేందుకు లేక ప్రజలను ఏక్కు తినేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు.

రాయలసీమలో ప్రజలపై సైబర విహారం చేస్తున్న భాస్కామ్య సాయుధ మురాలు

కర్నూలు జిల్లాలోని అత్యధిక ప్రాంతం, కడప జిల్లాలో, అనంతపురం జిల్లాలోని ఒక భాగంలో నేడు భాస్కామ్య సాయుధ మురాలు సైబర విహారం చేస్తున్నాయి. ఒక్కొక్క ప్రాంతంలో ఒక్కో మూసా స్థానిక సైబరకు సర్పరకు కొని మధ్య యుగాల నాటి సాతె గాళ్ళలాగా పరిపాలన సాగిస్తున్నారు. తమ, తమ ప్రాభావిక ప్రాంతాలలో వీరే శాసనకర్తలు, వీరే దండనాధీశులు, వీరే న్యాయ మూర్తులు. శివురాజు లేనిదే చీమైనా కదలదు అన్న విధంగా వీరి ఆనుమతి లేకుండా, వీరి ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా ఎవరూ ఏమీ చేయరాదదు. పంచాయితీ ఎన్నికల నుండి పార్లమెంటు ఎన్నికల వరకూ ప్రజలు ఎవరికి ఓటు నేయాలో వీరే నిర్ణయిస్తారు. ప్రజలు ఏ పార్టీలో ఓటారాలో వీరే నిర్ణయిస్తారు. ప్రజలు ఏ ఉద్యమాలలో పాల్గొనాలో, ఏ ఉద్యమాలలో పాల్గొనరాదా వీరే నిర్ణయిస్తారు.

ఒక మూసా నాయకుడి రాజ్యంలో ప్రజలు ఎవరైనా సరే ఏ ఆస్తులు కొన్నా (ఉదా: ఇళ్ళు, స్థలాలు, పొలాలు), అమ్మినా, కొన్నవాడూ, అమ్మినవాడు ఆ మూసా నాయకుడికి ఇంక భరణం చెల్లించాలి. నానరాయి గనుల నుండి వెళ్ళే ప్రతిట్రాక్టరు లోడుకు 50 రూ॥లు, లారీ లోడుకు 150 రూ॥లు మూసా నాయకుడికి విధిగా చెల్లించాలి. ఆ మూసా నాయకుడు నివసించే వీధి గుండా ఏ వాహనం తిరగరాదు. మరొక మూసా నాయకుడి రాజ్యంలో అతను ఏ వ్యాపారంలో చేయి దూరిస్తే ఆ వ్యాపారంలో అతనికి పోటీ అనేది ఉండరాదదు. సారా వ్యాపారమైనా, సినిమా వ్యాపారమైనా, వాడైనా, కల్లు దుకానాలైనా అతనికి పోటీ ఉండటానికి పీల్లేదు. పోటీ దారుడనే వాడు ఎవరైనా ఉంటే వాడు కృష్ణానదిలో శవమై కేలుతాడు. కోర్టుల్లోనైనా క్రింద కోర్టు తీర్పు నచ్చకపోతే పై కోర్టుకు వెళ్ళవచ్చేమోగానీ ఈ మూసా నాయకుడి రాజ్యంలో అతను చెప్పించే శాసనం, చేసించే నిర్ణయం. దానిపై అప్పీలు లేదు. మరొక మూసా నాయకుడు తన పార్టీలో తప్ప వీరే పార్టీలో ఎవరైనా ఉంటే వారి రాళ్ళు, చేతులు నరికించడంలో ప్రసిద్ధుడు. ఇతడి రాజ్యంలో మరొక పార్టీ మొక్క చార్యకలాపాలు ఉండరాదదు. సింగిల్ వింకో ఎన్నికలలో తన అగ్రగణ్యంగా పోటీగా నిలబడనందుకు కళ్ళు కీకించి, తన ప్రత్యర్థుల ఎన్నికల ఆకీసులు తెరిచినందుకు ఏకంగా ఆకీసు తెరిచినతన్ని చంపించిన మనమైన చరిత్ర వీరికుంది. మరొక ప్రాంతంలో మూసా నాయకులు తమకు ఇష్టం వచ్చిన వారిని విలివి ఇళ్ళు చాళి చేయ మంటే చేయాలి వారు ఇచ్చినంత తీసుకోవాలి. చివరకు రాత్రి అయితే ప్రజలు

రోడ్ల మీద ధరిగడానికి మూడు ఫీట్ల అడ్డంకి కర్ఫులను స్వచ్ఛందంగానే అమలు జరుపుతున్నారు. రాత్రి వేళ ఈ మూ నాయకుడి అనుచరులు రోడ్లపై వెళ్ళి వారి చేతుల్లో చేతులు పెట్టి దొరికినదంతా పట్టుకుంటారు. వారి చేతుల్లోని బాంబులు, భుజాల మీద తుపాకులు చూసి నోరు తెరిచే శక్తి ఎవరికుండుంది? ఒక చోట కాలువ నీరు పట్టుకోవాలంటే మూ నాయకుడికో లేక అతని తరపున ఆ గ్రామంలో పెత్తనం సాగిస్తున్న సామంతుడికో ఏకరానికి 100 యా11లో లేక 150 చాపాయలో చెల్లించాలి. వ్యవసాయ హాటీలు మూ నాయకుల, వారి అనుచర బృందాల చొరల్లోనే ముందు పని చేయాలి. వారు ఇచ్చినంత హాతీనే తీసుకొవాలి. మూ నాయకులు వారి అనుచర బృందాలు స్త్రీలపై చేసే అత్యాచారాలకు లెక్కలేదు. ఇవి పెలుగులోకి రావు. ఒక నాయకుడి చొడుకు తన గ్రామంలోని మహిళలలో నచ్చిన వారిని తన ఇంట్లో వారం రోజులు ఉంచుకొని సంపితే మరొక మూ నాయకుడి అనుచరులు బహిరంగంగానే తనకు నచ్చిన వారి ఇంట్లోకి మూ మహిళలపై అత్యాచారాలు చేశారు దారిన దోయే వారిని జీపుల్లోకి ఎక్కించుకొని చొన్ని రోజులు ఉంచుకొని వదలిపెట్టిన సందర్భాలనేకం. వీరి రాజ్యాలలో ఎంతటి పెత్తనం చెలాయిస్తున్నారంటే చివరకు రెండు జీపులకు వైదు ఇవ్వలేదని లారీ డ్రైవర్ ని కూడా చాల్చి చంపిన సంఘటనలున్నాయి. ఈ మూరాలు ప్రజలపై సాగిస్తున్న చోపిడి చౌరస్యాలకు అంతు లేకుండా ఉంది.

ఈ మూ నాయకులు తమ తమ ప్రాంతాలలో అన్ని ఆదాయ వనరులను పై వనం చేసుకొంటున్నారు. వీరే భూస్వాములు, వీరే సారా వ్యాపారులు, వీరే నాపరాయి గనుల యజమానులు, వీరే సినిమాహాలు ఓనర్లు, వీరే గేరు, బ్రాండ్, బారు షాపుల యజమానులు. దొంగ కలప వ్యాపారం వీరిదే. సివిల్ కాంట్రాక్టులూ వీరివే. ఒకచేమిటి, పంచాయతీల నిధుల నుండి, ప్రభుత్వ సబ్సిడీల నుండి అన్ని టీలో వీరు వాటాలుంటాయి.

వీరి దుర్మార్గాలకు వ్యతిరేకంగా ఎవరూ గోరెత్తరాడదు. వీరి చోపిడిని ఎవరూ ప్రశ్నించరాడదు. బండల కార్మికుల హక్కుల కోసం పోరాడిన సూర్య నారాయణ అనే బ్రిట్ యూనియన్ కార్యకర్తను సీమ్మెంటు నగర్ లో వీరు దారుణంగా చంపివేసారు. మహిళలు సారా వద్దంటే వీరు అత్యంత చూరంగా వారిపై దాడి చేసారు. ఇటువంటి ఘటనలు కొన్ని.

నాగరిక సమాజం అని చెప్పబడుతున్న సమాజంలో ఇటువంటి నిరంకుశత్వం, ఏకటి రాజ్యం కొనసాగుతుండటం ఆశ్చర్యకరమే. అయితే ఇంతకంటే ఆశ్చర్యకరమైనది కొనసాగుతున్న నిరంకుశత్వం, చోపిడి, చౌరస్యాల పట్ల ప్రజల హక్కుల్ని కాపాడతాననే ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వ యంత్రాంగం తీసుకుంటున్న వైఖరి.

ముఠా నాయకులకు అండ కల్పిస్తున్న ప్రభుత్వం; వారికి రాజకీయ
అశ్రయం ఇస్తున్న పార్లమెంటరీ పార్టీలు

ప్రజల హక్కులకు అత్యంత ప్రారంభ దశను సాధించడానికి ధయోత్సాహాన్ని
నృష్టిస్తూ వందల సంఖ్యలో హత్యలకు, దీటుకు పాల్పడుతున్న ఈ ముఠా
నాయకుల పట్ల ప్రభుత్వం చీమకొంటున్న ప్రతి నిమిషం? వీరి దుర్మూలకు వ్యతి
రేకంగా ప్రజలను, చైతన్యవంతులను చేసి, వారికి ప్రభుత్వం, రక్షణ కల్పించి ముఠా
నాయకులను శిక్షిస్తున్నదా అంటే లేదు. ప్రభుత్వం ఈ ముఠా నాయకులకు లైసెన్సు
లిచ్చి, వారు బహిరంగంగా ఆయుధాలు సాధిస్తున్న ప్రజలను ఘోరంగా నిరాశపర
చేసేందుకు తోడ్పడుతున్నది. ఒక లైసెన్సు లభింపగా ప్రభుత్వం పది లైసెన్సు
లేని ఆయుధాలను వారు చెలామణి చేస్తుంటే చూస్తూ చూపుకుంటున్నది. ప్రభుత్వ
యంత్రాంగం ముఠానాయకుల చేతుల్లో కీలు కొమ్మలుగా వ్యవహరిస్తూ వారి అడుగు
లకు మడుగు కొట్టుతున్నది. ప్రజల హక్కులపై వారు బహిరంగంగా దాడు చేస్తుంటే
చూస్తూ ఊరుకుంటున్నది. వారు ఓట్లు గుడ్డుకున్నా మనుషుల ప్రాణాలు తీసినా నోరు
మెదపదు.

ఇక పార్లమెంటరీ పార్టీలు రాయలసీమలో ప్రజలపై రాజకీయ ముఠాలపై
ఆధారపడి తమ గెలికని కొనసాగిస్తున్నాయి. వీరికి ఓట్లు వేసేది ప్రజలు కాదు,
ఓట్లు గుడ్డించేది ముఠా నాయకులే. అందుకే ఈ ముఠానాయకులకే ఎం.ఎల్.ఎ పట్టి
ఇస్తూ, వారినే తమ పార్టీలకు నాయకులుగా నియమిస్తున్నాయి. పార్లమెంటరీ ప్రజా
స్వామ్యం అనేది ఇక్కడ ముఠా నాయకుల స్వామ్యంగా వర్ణిస్తున్నది. దేశ
ప్రజానమ్మతి ఈ ముఠా నాయకుల బలంతోనే సంద్యాల ఎన్నికలలో రికార్డు
స్థాయిలో రిగ్గింగ్ చేసి రికార్డు మెజారిటీ సంపాదించాడు. ఇక ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి
కొట్ల విజయభాస్కరరెడ్డి గారు ముఠా నాయకుల అండదండలతో పాణ్యంలో దొంగ
ఓట్లు వేసుకొని గెలిచాడు. తనకు రికార్డు స్థాయి మెజారిటీ రాలేదని పాణ్యం ప్రజలను
అనేక గ్రామాలలో పెళ్ళి పెడిరించాడు. లాక్సెన్డికి క్షమాపణలు చెప్పకపోతే అంతు
చూస్తానని హెచ్చరించాడు. ఒకవైపు ప్రభుత్వ వర్తానుతో, మరోవైపు పార్లమెంటరీ
పార్టీల అండదండలతో రాయలసీమలో ప్రజాస్వామ్యం మూడు తుపాకులు ఆరు
బాంబులు, పన్నెండు వేట కొడవళ్ళుగా వర్ణిస్తున్నది.

భూస్వామ్య సాయుధ ముఠాల దోపిడీ, దౌర్జన్యాలకు వ్యతిరేకంగా
ప్రజలు ఉద్యమించాలి!

రాయలసీమ ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న కరువు, దుర్విశం. పెనకబాటుతనం
(తరువాయి 59 వ పేజీలో)

ఆయన మహానాన్న తమానవుడు

— దివికుమార్

ఓ అబ్బానీ! ఓ సోమరి !

ఈ విశాల విశ్వాన్ని సందర్శించిరా !
లభించదు మరో జీవితం దీనికోసం

కలకాలం జీవించినా తిరిగిరాదు
నవ యౌవన మనుహసం

ఒకే గోట చిరకాలం నిలబడిపోరాదు
నిరంతరం గమన శీలివిగా మారు-

(రాహుల్ కి త జయంతి సంవత్సరం 1893-1993)

నవ జిందా బడిందా అనే ఉర్దూ కవి రాసిన పై కవిత ప్రభావం పద్ద ఓక పసి బాలుడు ఇంటిని, ఊరుని విడిచి, రాష్ట్రాని దేశాలూ నడిచి ఏ కాలేజీలో, యూనివర్సిటీలో చదువుకోకుండానే మహా పండితుడయ్యాడు. గొప్పసాహితీవేత్తగా పరిగోధకుడుగా, చరిత్రకారునిగా యాబొందాడు. అంతేకాదు... తన పాండిత్యాన్ని సమాజం మార్పుకే వినియోగించాడు. తానే స్వయంగా బ్రిటీషు సామ్రాజవాదులూ, జమీందార్లూ వ్యతిరేకంగా సాగించిన పోరాటాల్లో ముందు నిలిచి అనేకసార్లు జైలు శిక్షలకు గురైనా గురయ్యాడు.

ఆయన ఎవరో కాదు, రాహుల్ కి. ఉత్తరప్రదేశ్ లోని అజంగడ్ జిల్లాలో ఆయన జన్మించాడు. తల్లిదండ్రులు ఆయనకి పెట్టిన పేరు 'కేదార్ నాథ్' పాండే. 1993 ఏప్రిల్ నెలకి ఆయన పుట్టి నూరు సంవత్సరాలు నిండితుంది. చనిపోయి 30 ఏళ్ళు. 34కి పైగా భాషల్లో ఆయన చదివి, మాట్లాడగలిగేవాడట. హిందీ సంస్కృతం, పాశీ, టిబెటన్, బోంబేయి భాషల్లో ఆయన 50,000 పేజీలకు పైగా రచనలు చేశాడు.

ఇరుకు గదుల, బట్టియపు చదువుకాదాయనదీ. విశాల జీవితమే ఆయన పాఠశాల. మార్కులూ పరీక్షలూ, డిగ్రీలు ఆయన లక్ష్యం కాదు. నేర్చుకోవాలన్న నిరంతర జిజ్ఞాసా, తపనా, సత్వాన్వేషణే ఆయన ధ్యేయం.

మొదట హిందూమత న్యాయానిగా మారి "రామ్ ఉదార్ దాస్" అనే పేరు పెట్టుకుని ఎన్నెన్నో క్షేత్రాలూ, ప్రదేశాలూ దర్శించాడు. ప్రాపంచిక సుఖాలనన్నీ టిపి వదిలేశామంటూనే ఐహిక సుఖాలపై సాధువులూ, సన్యాసులూ పడే తాపక్రయాన్ని... యోగిత్రికమైన విగ్రహారాధననీ, పూజా వివాదాన్నీ ఆయన స్పృహతో లేకపోయాడు. వర్ణ కుల వ్యవస్థనీ, మూఢ భక్తిని (అనాటికి) తిరస్కరించే "అర్హ సమాజం" పట్ల ఆకర్షితుడయ్యాడు.

ఆ రోజుల్లో “... దేవత” లకి జంతు బలులిస్తుండేవారు. రహస్యంగా “నరబలి” కూడా యిచ్చేవారు. హిందూమత పెద్దలెవరూ దీన్ని ఖండించినట్లుగానీ, వ్యతిరేకిస్తూ ప్రజలకి “నీతి” షోధలు చేసినట్లుగానీ మనకు కనబడదు. కానీ రాహుల్జీ ఒకస్థారి ఆయోధ్య నుంచి పైజాబాద్ వస్తుంటే మార్గమధ్యంలో వున్న ఒక రాళ్ళికా దేవి గుడిలో మేకను బలి యిస్తుంటే అడ్డుకుని ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటుచేశారట. ఛాందసులైన మతాధిపతులు ప్రజల్ని రెచ్చగొట్టి ఆయన్ని కొట్టించారట.

రాహుల్జీ పంథామీదవ యేట పండిత రామావతార శర్మ అనే ఆయన ఉపన్యాసం విని చాలా ఆకర్షితుడయ్యాడట. గొప్ప విద్వాంసుడైన “శర్మ” వేదాలను, దేవుణ్ణి నమ్మేవాడు రాదట. ఆయన ఉపన్యాసం విన్నప్పటి నుంచీ రాహుల్జీలో హేతువాదం పట్ల ఆసక్తి, అన్వేషణ తీవ్రమైనాయి. ఆర్య సమాజంకూడా మార్పు లేని మూఢాభిప్రాయాల మయమై దారీ తెన్నూ లేని అంధ విశ్వాసంగా ఆయనకు తోచింది.

ఆ తర్వాత ఆయన బౌద్ధమతంపైపు ఆకర్షితుడయ్యాడు. ఉనికిలోలేని ‘పాళీ’ భాషను నేర్చుకుని అందులో కూడా రచనలు చేశాడు. “త్రిపిటకాచార్య” అనే అత్యున్నత గౌరవంతో కూడిన బిరుదును పొందాడు. భారతదేశంలో ఆయన చూడని ప్రదేశం లేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. అంతేనా.... మంచుతో కప్పబడిన హిమాలయ పర్వత శ్రేణుల్ని దాటుకుంటూ, దారీ కొంచెం లేని మార్గాల్లో ప్రయాణిస్తూ 4 సార్లు టిబెట్టు దేశం వెళ్ళారు. శ్రీలంక, రష్యా, చైనా, జపాను, యూరప్ ఇలా ఎన్నెన్నో దేశాలు పర్యటించారు తన అనుభవాలనూ, జ్ఞానాన్నీ రచనల రూపంలో మనకందించి వెళ్ళారు.

సాధారణంగా మేధావులూ, పండితులూ అనుకునే వారెలా అలోచిస్తారంటే “ఈ ప్రపంచానికి మేము నీతి బోధలు చేస్తూ వుంటాం. ప్రజలు మావల్లనే జ్ఞానం పొందుతూ వుంటారు. మేము మాత్రం ప్రజల జీవన సమస్యల్లోకి దిగము. రాజకీయాలకి దూరంగా వుంటాము. మా సౌకర్యవంతమైన జీవితానికి ఏమాత్రం భంగం లేకుంటేనే “జనం” గురించి పట్టించుకుంటాం”....అంతే! వారు పై మాటలు కూడా నోటితో చెప్పరు. చేతల్లో చూపిస్తారన్నమాట !!

కానీ రాహుల్జీ అటువంటివాడు ఎంత మాత్రం కాదు.

1919 ఏప్రిల్ లో....జలియన్ వాలాబాగ్ దురంతాలను విసి, అక్కడి మిలిటరీ పరిపాలనను రుచి చూసి తీవ్రంగా స్పందించాడు. తన సంస్కృత పాండిత్యం గానీ, ఆర్య సమాజ సిద్ధాంతాలు, జీవితంగానీ జనరల్ డయ్యరు దురాగతాలను ఎలా ఎదుర్కోవాలో నేర్పలేదు. ఆ సంఘటనతో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదాన్ని అంతం చెయ్యకుండా గ్రామీణ రైతాంగపు కడగండ్రను తొలగించకుండా మన దేశంలో స్వేచ్ఛా సమానత్వాలు ఏర్పడవని గట్టిగా భావించాడాయన.

సమస్త నిరక్షరహోద్యమంలో రైతాంగపు సోదాటాల్లో కృషిచేశారు. అనేక సార్లు అరెస్టుకి గురయి కొన్ని సంవత్సరాల జైలు జీవితం గడిపారు. గాంధీయిష్టుగా మారారు. జైలు పరిస్థితుల మెరుగుదలకోసం నిరాహారదీక్షలు చేశారు. అరెస్టుని తప్పించుకోవడానికి రహస్య జీవనానికి కూడా వెళ్ళారు.

“చిన్ని నా గొట్టకు శ్రీరామరక్ష” అనుకుంటూ దేశాన్ని గురించి, ప్రజల గురించి వట్టిండుకోతుండా వుండే మేధావులనుకునే వారికి, రాహుల్ గాంధీవారికి మధ్య వున్న తేడా ఇదే.

రాజకీయ ఉద్యమ అనుభవాలతో బుద్ధిజం, గాంధీయజంనుండి ‘మార్క్సిజం’ వైపుకి ప్రయాణించాడు. “ప్రజానికే వాతికవాద” అనే తన పుస్తకంలో గాంధీని “ధనిక సాముల కొడు” అని విమర్శించాడు. “రామరాజ్యమా-మార్క్సివాదమా?” అనే పుస్తకాన్ని కూడా రచించాడు. ఆయన కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యుడుగా చాలా కాలం వున్నాడు. 1944లో మన దేశవాదలో జరిగిన అఖిల భారత రైతు మహా సభకి ఆయన అధ్యక్షత వహించాడు.

భారతదేశంలోని బిడుగు జనుల జీవితంలో నిజమైన మార్పు రావాలని ఆయన ప్రగాఢంగా వాదించాడు. రైతుల్ని, కూలీల్ని, కార్మికుల్ని దోపిడీ చేసే వర్గాలను తీవ్రంగా ద్వేషించాడు. అంటరానితనాన్ని, పుట్టుక రారణంగా నీచంగా చూడటాన్ని అసహ్యించుకున్నాడు.

1937లో రాహుల్ “తమహారీ క్షయా” (నీ పతనం) అనే పేరుతో 8 వ్యాసాల పుస్తకాన్ని బీహార్ లోని ఛాప్రా జైల్లో వుండగా రాశారు. ఈ వ్యాసాల శీర్షికలు చూస్తే చాలు ఆయన సామాజిక దృక్పథం అర్థమవుతుంది.

1. ఈ సమాజ దుష్టత్వం పతనంకాక తప్పదు
2. పతన మవాల్సిన సుతమౌఢ్యం
3. ఈ భగవంతుడు పతనం కాక తప్పదు
4. ఈ న్యాయ వ్యవస్థ పతనం కాక తప్పదు
5. సదాచార పతనం తప్పదు
6. నీ సంస్కృతీ దుర్బలమనం పతనం కాక తప్పదు
7. కుల మత భేదాలు పతనం కాక తప్పదు
8. ఈ జలగలు నాశనం కాక తప్పదు

సారా, టి.ఎ. లిక్కర్ ఉత్పత్తి, వ్యాపారాన్ని హార్మిగా రద్దు చేయాలి!

జమీందారులూ-బీసాస్థానులూ, సామ్రాజ్యవాదులూ-పెట్టుబడిదారులూ, వడ్డీ వ్యాపారులూ, అవినీతిపరులూ, అగ్రవర్ణ కుల దురహంసాదులు...తమకు అనుకూలంగా సమాజాన్ని చూపుకుంటున్నారు. అందువల్లనే పేద ప్రజలకు కష్టాలు కలుగుతున్నాయి. ప్రజలు చైతన్యవంతులై పోరాడితేగాని ఈ దుష్ట సమాజం పతనం కావని రాహుల్ గాంధీ ఆ వ్యాసాల్లో చెప్పాడు.

1922లో రాహుల్ గాంధీ లండన్ లో ఉండగా ఒక చైనా విద్యార్థి ఆయన దగ్గర కొచ్చి “అంటానికనం అంటే ఏమిటండీ” అని అడిగాడట. అతనికి అర్థమయేట్టుగా చెప్పడానికి రాహుల్ గాంధీ ఎంతో కష్టపడాల్సి వచ్చింది. “అదేమిటా అంటువ్యాదా? కుష్టు వ్యాధి వంటిదా?” అని చైనా విద్యార్థి అడిగాడట.

“వాడు బూడా మనలాగే ఆరోగ్యంగా వుంటాడు. రానీ వారిలో ఎక్కువ మంది ఆర్థిక స్థితి చాలా అభ్యాన్నంగా వుంటుంది” అని అరగంటకు పైగా అతనికి అర్థమయేట్టు చేయడానికి చూశాడట. ఊహా...అర్థంకాలా. అమెరికాలో స్వీగ్రోల గురించి చెబితే కొద్దిగా అర్థమయిందటగానీ ఒకే రంగు, ఆకారమూ వున్న వాలో అంటరానితనమేదా వుంటుందో ఆ చైనా విద్యార్థి ఊహకు మాత్రం అందలేదట.

“హిందువుల మత గ్రంథాలు అంటగాని తనాన్ని అధ్యాత్మిక సరంగానూ, కత్వరీత్యానూ వ్యాఖ్యానిస్తున్నాయి. గాంధీ అంటరాని తనాన్ని నిర్మూలించడంపని హిందూ శాస్త్రాలనూ, పేదలనూ తనగోపాటు తీసుకుపోయే గోరుతున్నాడు. ఇది బురదతో బురదను కడగటం వంటిదే.” నంటాడు రాహుల్ గాంధీ. అంతేకాదు “స్థిరమైన జాతీయ సమైక్యత భారతదేశానికి చాలా అవసరం. దానిని కులాలు, మతాలు అనే అడ్డుగోడల్ని హరిజనవేయడం ద్వారా నెలకొల్పాలం” అంటాడాయన.

ఒకసారి రాహుల్ గాంధీ రైల్వే ప్రయాణిస్తుండగా ముస్లిం నాయకులొకాయన కలిశాడట. ఆయనకు కమ్యూనిస్టులంటే చాలా భయం. ఆయన రాహుల్ గాంధీని అడిగాడట “కమ్యూనిస్టులు పేదరికాన్ని తొలగించాలనటం మంచిదే! ఇస్లాం చూడ సమానత్వాన్నే కోరుతోంది. రానీ వారు మత వ్యతిరేకులుగా ఎందుకున్నారు?” అని.

అందుకు రాహుల్ గాంధీ “కమ్యూనిస్టులు మతానికి వ్యతిరేకంగా ఏ మాత్రం తమ శక్తిని ఖర్చు చేయడానికి ఇష్టపడటంలేదు. మతోన్మాదంనే ప్రస్తుతం వారి పేరే! వారు ప్రపంచంలో సామాజిక దురాగతాలూ, పేదరికం వుండటాన్నే కోరుకుంటున్నారు” అని జవాబిచ్చాడట.

మత ప్రాతిపదికన జాతులుగా ప్రజల్ని విభజించడాన్ని రాహుల్ గాంధీ వీలైనా నిరసించాడు. “హిందూ మతసభ, ఆర్.ఎం.ఎస్. వంటి సంస్థలు చెందినవారు మతలో భేదాలను పెంచడానికి మర ప్రాతిపదికగా ‘హిందువులందరూ ఒకే జాతి’

అని ఓద్దాటిస్తూ వుంటారు. ముస్లింలను ప్రత్యేక జాతిగా గుర్తించిందని ముస్లిం లిన్ కంకెగం వట్టుకుంది." అని చాచాచాడు.

ప్రపంచంలోని అనేక దేశాలు సృష్టివచ్చిన అనుభవంలో మనదేశ పరిశుభ్రత గురించి రాహుల్ని చాచా అనేదిన చెందాడు. "ఇప్పటి వరకు మనం చూసేవలవలె ఊరిమట్ల చూడ నేర్చుకోలేదు. పరిసరాల శుభ్రతను నిర్లక్ష్యం చేశామని మలం జంతువులకన్నా హిమలయం, భారతదేశంలో నరే మురికి గ్రామాలు ప్రపంచంలో మరో దేశంలోనూ లేవు ... ఆరోగ్యానికి, పరిశుభ్రతకి అత్యంత వసరాలయిన వాటిని మన భూమికులు ఎందుకు నిర్లక్ష్యం చేశారో చాచా అశ్చర్యంగా వుంది.... మనం తీసుకువెళ్ళే వాని మన దేశంలో అందరికంపై సేగుగా భావించారు. పాకీ పని వారిని మనం అట్టమగ్న దానిద్వారా బంధించి వుండవచ్చు అందువల్ల వారికి తమ ఆకలి ముందు ఆత్మగౌరవం ప్లాచాని, కావటంలేదు" అని ప్రజలను ముఖ్యంగా శ్రీ. బాల, వృద్ధులకు ... ప్రత్యేక నహజమైన చాలాకృత్యాలు చేయించటం చూడ నిత్యకీవిత సమస్యగా ఈ దోపిడి వ్యవస్థ హెచ్చిపెరింది.

రాహుల్ని మొక్క జపాను మిత్రుడొకాడన భారతదేశం వచ్చి గ్రామీణ ప్రాంతాలను స్వయంగా చూడాలనే కోర్కెను పెరి. శుభగానే. ఆయన ఇక్కడి పారిశుధ్యపు అసహ్యన్ని చూసి మన దేశాన్ని చులకనగా భావిస్తాడేనని రాహుల్ని విలవిలలాడిపోయాడు.

సంవత్సరం ఈ మధ్య కాలంలో మన రాష్ట్రంలో సాగిన సామాన్యతరేకో ద్యమం దేశాన్నే కుదిపేసిందికదా! మద్యపానం గురించి రాహుల్ని ఏం చాచారో తెలుసుకుంటే కొందరు పెద్దలు, మతాలు చెప్పే సీతి సూత్రాలు ఎంత సహనభారితమైనవో అర్థమవుతుంది.

"ప్రపంచంలోని ప్రధాన సుతాలన్నీ మద్యపానాన్ని నిషేధిస్తున్నాయి. ఇస్లాం మతం కూడా తాను మద్యపానానికి బద్ధ శత్రువునని చెప్పుకుంటోంది సారాయి తాగటం గొప్ప దురాచారంగా భావించ బడుతోంది. అయితే గత పదహారు సంవత్సరాల కాలంలో ధనవంతుల్లో ఎంతమంది దీన్ని పాటించారు? ఎన్నో గొట్ల సారాయి అంగళ్ళ యజమానులు ముస్లింలే- ముస్లిం రాజ్యాలు ముసాపానానికి కరోరమైన రిక్షలు విడిచిన కాలంలోనే ధనికులు హత్రం సామెలు తాగడానికి తెలువంటే అటంకమూ కలుగలేదు. హిందువుల్లో ఎంతా ఎన్నో సంప్రదాయ మద్యపానాన్ని మహా పాపమని భావించాయి. రాసే ఎన్ని కులాలకు చెందిన సంస్కృతులు దీనినుండి దూరంగా ఉండగలిగాయో? బ్రాహ్మణులైనా, వైశ్యులైనా, శైలియైనా డబ్బులు ఎక్కువగా వున్నవారు నిరాటంకంగా తాగుతారు. ఆ కులాల్లో మిగిలినవారు వారిని చూస్తూ ఏడుకుంటారు. మద్యపానానికి వ్యతిరేకమైన గాంధీజీ అను సూయల్లో

ఎంతో మంది బహిరంగంగా మద్యపాన విషేధాన్ని ప్రదర్శించినప్పటికీ లోలోన దానికి వ్యతిరేకాభిప్రాయమే కలిగి వున్నారు”

మద్యాన్ని పుష్కలకోవద్దని కేద ప్రజలకు నీతులు చెప్పే గాంధీ భక్తులూ, మత పెద్దలూ ధనిపలకీ, కుల పెద్దలకీ ఈ విధనెందుకు చేయరు? అన్నది రాహుల్జీ సూటిప్రశ్న. తమ సంస్థల సుండి రాగుబొతుల్ని ఎందుకు పెరిపెయ్యరు? వారి కందులో నిజాయితీ పెట్టుదలా లేవుకనుకనే ఈ నాటికి కాగుడు సమస్య భయంకర భూతంలా రాజకీయార్థిక బోపిడి సాధనంగా వారికి తోడ్పడుతోంది.

హిందూ మతం పేరుతో, రామరాజ్యం సాకుతో నేను మనచేతంలో ఎంత మారణహోమం జరుగుతోందో మీకు తెలుసుకదా! ఎవ ప్రాచీన సంస్కృతి, చరిత్రా అని పెద్దగా కేకలు పెడుతూ గతిమంతా ఎంతో అదర్శమైనదిగా కీర్తించే “సంస్కృతి దురభిమానుల్ని” రాహుల్జీ తన విశేష పాండిత్యానుభవంతో తీవ్రంగా విమర్శిస్తాడు.-

“మన భారతదేశ చరిత్రంతా రాజుల పురోహితుల చరిత్రే! వారు నేడు (1937) లాగానే ఆనాడు కూడా విలాసవంతమైన జీవితం అనుభవించేవారు. తమ రజ్జాన్ని చిందించి కాత్మమహల్నీ, ఈశ్వరలోని పరమిద్దనూ నిర్మించిన ఆనంభ్యాక మైన ప్రజల గురించి ఎక్కడన్నా పేర్కొనబడ్డదా?” అని ప్రశ్నించి, అలా లేదంటూ, రామ-జ్యమని చెప్పుకునేది కూడా స్త్రీలనూ, శూద్రులనూ, పేదల్ని అణచి వేసినదని ఆయన స్పష్టం చేస్తారన్నమాట. ఆయన మాటల్లోనే చూడండి.

“హిందువుల చరిత్రలో శ్రీరామునికి ప్రత్యేక స్థానమున్నది. మన మహా నాయకుడైన మహాత్మాగాంధీ కూడా ప్రతి సందర్భంలోనూ రామరాజ్యాన్ని పేర్కొంటూండేవారు. శంకుకుడనే శూద్రుడు ధర్మార్జున కోసం తపస్సు చేయటానికి పూను కోగా, అది వర్ణాశ్రమ ధర్మానికి విరుద్ధమని శంకుకుని తలను వరికిన ధర్మావతార మును శ్రీరాముని రాజ్యం ఎలా వుండి వుంటుంది? ఎవడో అనామకుడు వేసిన ఆపనిందకు పెరచి గర్విడైన భార్యను అడవికి పంపించి వేసిన రాముని రాజ్యం ఎలా వుండి వుంటుంది? రామరాజ్యంలో కూడా స్త్రీ పురుష బానిశలకు కొదువలేదు” అని రాహుల్జీ రాశారు.

రామరాజ్యంలో పేర్కొనబడిన దానగానీ పరిజనుల విషయ, హక్కులు ఏమిటి? వారు ఏమి తిన్నారు? ఆ కాలంలో సమాజావసరాలైన తిండి, గుడ్డ, యిల్లు ఎవరు, ఎలా ఉత్పత్తి చేశారు వారిలా జీవించారు.... మొ॥ విప్లవీయమైన రాచరిక

(తరువాయి 16 వ పేజీ)

స్వదేశీ తయారీ విదేశీ మద్యాన్ని, పిన్ లిక్కర్లను ప్రభుత్వం పంపిణీ చేయ దాన్ని అపివేయాలి!

దిగున రేచింది
 భగ్గుమింది
 భయంకిరమయిన జ్వాలయింది
 చిట పట లాడింది
 చిట్టింది
 సరసర మండింది దుగ్గేరు

రెండొందల గ్రామాలు
 దండెత్తాయి —
 కాల్పులూ భీభత్సమూ
 లారీ చార్జీ గాయాలూ —

దుగ్గేరు గర్జించింది
 కొండలు గగ్గరించాయి
 నాటి శ్రీకాకుళం ఏజన్సీ
 నేడు మళ్ళీ ప్రకంపించింది

గిరిజన నాయకుల అరెస్టులు
 రై. టా. సం. నాయకుల గాలింపులు
 దుగ్గేరులో “క్యాంపు” !
 పరిసరాలలో పెర్రర్ !

“క్యాంపు”ను తొక్కుకుంటూ
 గిరిజనుల ఓరేగింపు !
 బోడు మా జన్మ హక్కుంటూ
 కలెక్టరు ముందు ప్రదర్శన !

సాలూరు మక్కువ
 కొమరాడ పార్వతీపురం
 మండలాల గుండెలు
 బుగుల్కొన్నాయి
 భగ భగ మండాయి
 పారెడ్డు వాళ్ళు ఖాస్వాములు
 సారా వాళ్ళు సావురార్లు
 మొండేలలో గుండెలు

టగులు పో ఎచ్చెను
దళ దళ లాడాయి

ధగ ధగ మెరిసింది
పెళ పెళ ఉరికింది
చచ్చర పిడుగై లేచింది
పిట పిట లాడింది
పిట్టింది
జిగేల్మంది దుగ్గేరు

— ఛాయరాజ్

14 వ శేజీ తరువాయి)

పరిపాలనలో ప్రజలెలాంటి జీవితం గడిపినదీ ఆర్థికంగా.

డాక్టరు సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ పండితుడు లాంటి వారైనా సరే విమర్శించటానికి రాహుల్స్టి చెసుకొడలేదు. కా॥ సర్వేపల్లి “ప్రాచీన భారతదేశంలో ఏ తరకి గానీ, శాస్త్రానికి గానీ తత్వజ్ఞానం దాస్యం చేసేది కాదు.” అంటుండేవారట. ఆ అభిప్రాయాన్ని ఖండిస్తూ రాహుల్స్టి “నిజానికి భారతదేశంలో తత్వజ్ఞానం ఎప్పుడూ మతానికి లోబడే వుండేది. సైగా మత దాస్యం కంటే సీనమైన దాస్యం మరొకటి వుండదు” అని రాశాడు.

ఆయన పండితుల్లో మహా పండితుడు, మానవుల్లో మహోన్నత మానవుడు! అయినా ఆయన పరిమితులు ఆయనకున్నాయి. ‘ఏ వ్యక్తి లోపరహితుడు కాదు. ఆవలే పొరపాట్లు చేయని వారుండరు. దాన్ని గుర్తించిన వినయం, సమ్రుత ఆయన కున్నాయి. అందుకే ఆయన యిలా అంటాడు.

“ఏ వ్యక్తి వంపూర్ణ మానవుడు అని నేను విశ్వసించను. సత్యంపై సర్వావి కారాలు నాకు లేవు. నాకు చేతనైనది నేను చేస్తాను. భాదితరాలవారు నేను చేసిన పనిని ఉన్నత శిఖరాలకు తీసుకువెడతారని నేను ఆశిస్తాను.”

ఆయన విశాల హృదయ సౌందర్యాన్నీ, నిరంతర చిట్టాసా తత్వాన్నీ అలవరచుకుని ఆయన ఆశించిన చోపిడి పీడనా రహితమైన స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్య సమాజాన్ని స్థాపించడానికై సంకల్పిద్దాం.

సారా శాంబ్రాక్టర్ల ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకొని గ్రామాల, పట్టణాల అభివృద్ధికై వెచ్చించాలి!

సమీక్ష :

సాహిత్య పరిశీలనలో కుల ప్రమాణం తప్ప కాదు

గురజాడ అప్పారావు పైనా, ఆయన రచనలపైనా వివాదం చెలరేగడం ఇది మొదటిసారి కాదు. ఆయన కవిత్వం కవిత్వమే కాదని, నాటకం నాటకమే కాదని, ఆ నాటకం ఆయన రాయలేదని, అకవి అని, బ్రిటిష్ పాలనను సమర్థించాడని, రాజులకు ఊడిగం చేశాడని గడచిన యాభై ఏళ్ళలో ఆయనపై ఎన్నో విమర్శ లొచ్చాయి. ఇప్పుడు దళిత సాహిత్య శిబిరం నుంచి గురజాడపై విమర్శ రూపంలో సరికొత్త అంచనా ప్రత్యక్షమైంది. ఇంతరాలం ఆయన సాహిత్యంపై వచ్చిన విమర్శల్లో కొల్లా వెంకయ్య చేసిందీ, ఇప్పుడు బి.ఎస్. రాములు చేస్తున్నదీ మాత్రమే ప్రగతిశీల శిబిరాల నుంచి కావడం విశేషం.

‘కన్యాశుల్కం’ను ఇప్పుడెలా చూడాలి? - అన్న శీర్షికలో బి.ఎస్. రాములు రాసిన పత్రంలో చెప్పిన ప్రధానమైన అంశాలు ఇవి :

1. గురజాడ చిత్రించిన ‘కన్యాశుల్కం’ జీవితం పాతబడిపోయింది.
2. కందుకూరి, గురజాడ నుంచి విశ్వనాథ, చలం, శ్రీశ్రీ, కృష్ణశాస్త్రి, డా.కు.ల దాసా చిత్రించిన జీవితం బ్రాహ్మణులది. బ్రాహ్మణుల రాకకు చిత్రీకరించ బడింది. ఆ జీవితం పూర్వలో బ్రాహ్మణ వ్యవస్థ పెట్టుబడిదారీ ఘను బ్రాహ్మణ వ్యవస్థగా తన ఉనికిని రూపాంతరం చెందించుకుని అభివృద్ధి చెందడానికి సంబంధించినది.
3. కన్యాశుల్కంమూ గురజాడా అంతిమంగా విశ్వనాథ సత్యనారాయణ కోరు కున్న క్రమాన్ని ప్రగతిశీలత రూపంలో సాధించే పరికరాలుగా మారి పోయారు.

పై ప్రతిపాదనల పరిధి నుంచి గురజాడ కవిత్వంతో సహా కవిత్వాన్నంత టీసీ మినహాయించినట్లున్నది. పాత్రల నేపథ్యం, జీవిత చిత్రణ ప్రధానంగా తీసు కున్నందున కథ, నవల (ఫిక్షన్) లకు పరిమితమైనట్లున్నది. బి.ఎస్. రాములు ప్రతిపాదనలు ప్రధానంగా సాహిత్య రచన-కులము, సాహిత్యంలో కులము, సాహిత్యంపై అంచనా-కులము అన్న మూడు అంశాలను స్పృశించింది.

బి.ఎస్. రాములు చెప్పిన విషయాలలోకి వెళ్ళేముందు -ఆయన ప్రతిపాద నలు వదిలిన వెంటనే కలిగే దిగ్భ్రమను శాంతింప చేసుకోవాలి. వేమన వ్యాపారస్తుల కవి, గురజాడ బూర్జువా రచయిత అని త్రిపురనేని ముసునూడనరావు రాసినప్పుడు కూడా ఆ పదాలు, ముద్రలుపై ఉన్న ప్రతిఘటన పల్ల టౌనిస్టులకు నొందరికి షాకింగ్ గానూ, అపహరణంగానూ కనిపించింది. వర్ణ వ్యవస్థను, కులవ్యవస్థను

సాహిత్య నిశిత పరిశీలనలో ప్రమాదాలుగా స్వీకరించడం ఇప్పటి దాకా లేదు. కనుక రాములు రచన చాలా మందిలో తక్షణ తిరస్కారాన్ని కలిగించవచ్చు. రాములు రాసింది తప్పయినా ఒప్పయినా అది ఒక అభిప్రాయమనీ, బ్రాహ్మణవాద భావాలు ఆత్మానునిక ప్రగతిశీల రచయితలలోనైనా పెదికే ప్రయత్నం చేయడం అసచారం కాదనీ తెలుసుకోవాలి. కుల చిహ్నాలను విసర్జించడం, వ్యక్తిగతంగా వివక్షను పాటించకపోవడం చేస్తే కులం అంతరించి పోతుందని, రాజకీయ, సాంస్కృతిక ఎజెండాలో అవొక ప్రధానమైన అంశంగా తీసుకోవకూరలేదని అభిప్రాయపడి ఉద్యమాలు వ్యవహరించడం వల్ల కులం నిషిద్ధ ప్రమాణమై పోయింది. విక్టోరియన్ నైతికత శృంగారంపై విధించినంత నిషేధాన్ని అధునిక ప్రగతిశీల కులంపై విధించింది. ఫలితం- నిషేధంతో నిమిత్తం రేకుండా వాస్తవికత మనసాగింది

సామాజిక, రాజకీయ రంగాలలో కొద్ది కాలంగా వినిపిస్తున్న ప్రశ్ననే. బి.ఎస్. రాములు సాహిత్య రంగానికి అన్వయించబోయారు. గురజాడ రచనలకు తెలుగుదేశంలోని పీడిత కులాల ప్రజలకీ సంబంధం ఏమిటి? -అని ఆయన ప్రశ్న గురజాడ ప్రతిపాదించిన సంస్కారం బ్రాహ్మణ జీవితాన్ని సరిదిద్దుకోవడానికి సంబంధించింది అయినప్పుడు- అధునిక సంస్కారం పొందిన బ్రాహ్మణులు, ఇతర ఆగ్రహస్థులవారు కుల వివక్షను మరో చూపంలో కొనసాగిస్తున్నప్పుడు- ఆ సంస్కరణను దళితులు ఎందుకు ఆమోదించాలి? అన్నది ఆయన సవాలు.

ఈ ప్రశ్నలు వేస్తున్నప్పుడు రాములు రెండు ప్రధానమైన అంశాలను వివరించారు. కుల, మత, ప్రాంత, తదితర భేదాలు సామాజిక సంబంధ స్వరూపాలే కానీ సంబంధ రాహిత్య సాధనాలు కావనీ, ఏ తరగతిలో, ఏ శ్రేణిలో జరిగే అచరణాత్మక విమర్శ అయినా మొత్తం సమాజాన్ని ప్రభావితం చేస్తుందనీ రాములు గుర్తించలేదు. (తాను ఇప్పుడు చేస్తున్న డిమాండ్లు, ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న ఆకాంక్షలు బూర్జువా ప్రజాస్వామిక స్వభావం కలిగినవి అయివుండి కూడా) బ్రాహ్మణ వాదాన్ని ప్రజాస్వామిక విలువలు తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తాయని రాములు మరచి పోయారు.

భారతీయ సమాజాన్ని గతంలో వర్ణించిన విశేషాలకు తోడు పితృస్వామిక, బ్రాహ్మణవాద- అన్న వాటిని కూడా ఇకపై స్పష్టంగా పేర్కొనవలసి వుంది.

బ్రాహ్మణవాదం అంటే సాంస్కృతికంగా, సామాజికంగా ప్రజల మధ్య అంతరాలను సహేతుకం చేసే వాదం. ఆ అంతరాల ఆధారంగా అశేష ప్రజానీకంపై కులీనుల అధిపత్యాన్ని నెలకొల్పే వాదం. బ్రాహ్మణవాదం ఆధారంగా అత్యున్నత శ్రేణిలో నిలబడే కులము, లేదా కులాలు చెలాయించే పెత్తనం ఆయా కులాల్లోని శ్రీలపై వారికివున్న అధిక్యపు పట్టుపై కూడ ఆధారపడి వుంటుంది. బ్రాహ్మణవాదం

బ్రాహ్మణులకు, ఇతర అగ్రవర్ణాలకు, దళితులకు మధ్య పుండే సంబంధాన్ని మాత్రమే కాక, అగ్రవర్ణాలలోని ప్రేమల మధ్య సంబంధాన్ని, దళితులలోని ప్రేమల సంబంధాన్ని కూడా నిర్ణయిస్తుంది; కాసిస్తుంది. దళితులలోని పురుషాధిక్యత, బ్రాహ్మణులలోని పురుషాధిక్యత కూడా బ్రాహ్మణవాదంలోని భావాలే. బ్రాహ్మణులలోని పురుషాధిక్యత పై జరిగే విమర్శ బ్రాహ్మణవాద వ్యతిరేక బోరాటంలో భాగమే అవుతుంది. గురజాడ 'కన్యాశుల్కం' నాటకం ద్వారా, ప్రేమ సిద్ధాంత ప్రతిపాదన ద్వారా, కులమత రహిత సమాజ ఆరాంక్ష ద్వారా, దేశమంటే మట్టికాదని చెప్పడం ద్వారా, వాడుక భాషా ఉద్యమం ద్వారా బ్రాహ్మణవాద సమాజంపై చొరికెట్టు తీశాడు. ప్రజాస్వామిక సాంస్కృతిక ఎడమను ఆయన తెలుగు సాహిత్యంలో ప్రతిపాదించాడు. ఆయన కన్యాశుల్కం కొందరు దౌర్జన్యరావులకు ఆయన వాడుక భాష కొందరు ఏకేంద్రవాదులకు ఉపయోగపడి వుండవచ్చు. కానీ ఆయన ప్రారంభించిన క్రమమే బి.ఎస్. రాములు ఈ రోజు ప్రశ్నలు వేస్తున్న నేపథ్యానికి ఎంతో కొంత తోడ్పడింది.

“సాహిత్యం ఎంత త్వరగా పాఠబడిపోతే దాని ప్రయోజనం అంత త్వరగా నెరవేరేనట్టు” అన్న సూటను రాములు విచిత్రంగా అన్వయించారు. సాహిత్యం పాఠబడటమంటే ఏమిటి? అందులో వ్యక్తమైన సామాజిక గతి, ముడి విప్పిన తీరూ ఇప్పడెంత మాత్రమూ సామయికం కాకపోవడం. ఒక కథలో, నవలలో చాలా పూతన సమాజాన్ని చిత్రించవచ్చు- ‘స్పార్తకస్’ నవలలాగా, “సత్యభామ జాబాలి” నాటకంలాగా. ఆ రెండింటిలోనూ ప్రస్తుత సమాజానికి సామయికమైన అంశాలున్నాయి. ‘కన్యాశుల్కం’లో చిత్రించిన జీవిత విధానం, ఆచారాలు, అలవాట్లు ఇప్పుడు లేకపోయి వుండవచ్చు. కానీ, అందులో ప్రస్తుత సామాజిక అవసరాలకు తగిన సామగ్రి ఏమీ లేదా? అందులో సూచించిన సామాజిక గతి క్రమం నేటి సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఏ మాత్రమూ తోడ్పడడం లేదా? దురాచారానికి ధికారోదై పసిపిల్ల గొంతుకోయ తలపెట్టిన పెద్ద మనిషికి బుద్ధి చెప్పి, కథను సువాంతం చేయడానికి నాటకకర్త మారు వేషాలను, యుక్తులను ఉపయోగించి వుండవచ్చు ఏ పాత్రా పరిస్థితులలో తీవ్రంగా సంఘర్షించి వుండకపోవచ్చు. నాటకంలో జీవితం నలుపు తెలుపులలో స్పష్టంగా కనిపించి వుండకపోవచ్చు. కానీ, కథా సంవిధానాన్ని సాంఘిక విమర్శకు ఉద్దేశించిన అముఖంగా వాడుకున్న తీరు, పాత్రల చిత్రీకరణలో చూపిన వాస్తవిక దృష్టి తెలుగులో మరే నాటకంలోనైనా ఇప్పటికీ

చూపు చూర్చుకొని వస్తున్న సారాను శ్రీప్పి కొట్టండి!

త్రాగునీరు, సాగునీరు సమన్యమే వెంటనే పరిష్కరించాలి!

కనిపించాయి అన్నది రాములు పరిశీలించాలి. నేషనల్ కాంగ్రెస్ ఇప్పుడు కూడా నయా సామ్రాజ్య వాదులకు దివాన్గి చేస్తుండగా, జట్కా వాళ్ళను పోలీసులు ఇంకా పేధిస్తుండగా, గవర్నమెంటూ బ్రామ్మలూ దేవుళ్ళూ వారి పాపాలు వారివి కానీ ప్రజల భక్తి ప్రజల కుండాలి అనే దృష్టినే సమాజంలో ఇంకా బలంగా వుండగా 'కన్యాశుల్కం' పాత బడిపోయిన ఆరవయ్యేళ్ళ క్రితమే చెల్లిపోయిన సరుకు ఎలా అవుతుందో కూడా రాములు ఆలోచించాలి.

'కన్యాశుల్కం'పై విశిష్టమైన అంచనాలను ఇచ్చిన ఆర్. ఎస్. రావు కూడా "ఆధునిక మధ్య తరగతి" అన్న అస్పష్టమైన వర్గీకరణ చేశారు. దాని కులాన్ని, శ్రేణిని ఆయన పేర్కొనలేదు. (విభాత సంద్యలు: గురజాడ కన్యాశుల్కం - సామాజికాభివృద్ధి క్రమం). అయితే ఆర్. ఎస్. రావు, బి. ఎస్ రాములువంటి పరిశీలననే ఒకటి ప్రముఖంగా చేశారు. అది కన్యాశుల్కంలో గిరిజనుడి పాత్ర లేకపోవడం. "మన దేశంలో చదువుకున్న మధ్యతరగతి చైతన్యంలోకి, తద్వారా వారి రచనలలోకి గిరిజనులు అప్పటికింకా ప్రవేశించలేదు. సామ్రాజ్యవాద పెట్టుబడి ప్రవేశించి గిరిజన ప్రాంతాలలో సాంఘికవైరుధ్యాన్ని సృష్టించి తీవ్రపరం చేసిన తరువాతే వాళ్ళు 'పాత్రలు'గా మన భావప్రపంచంలోకి ప్రవేశించారు. మన రాష్ట్రంలో ఆ క్రమం గురజాడ తర్వాతే జరిగింది. ఈ ఒక్క అంశాన్ని మినహాయితీ కన్యాశుల్కం ఇంకా ఆలాగే కొనసాగుతున్న మన సామాజికాభివృద్ధి క్రమానికి ఒక విమర్శనాత్మక ప్రతిబింబం." రచనలలో పాత్రల ఊనికి సంబంధించి మంచి విశ్లేషణ ఇచ్చిన పై వాక్యాల్లో కూడా అప్రయత్నంగా దొర్లిన "మన" భావప్రపంచం అనేమాట ఆర్. ఎస్. రావు వంటివారి పరిశీలనలను కూడా తెలియజేసింది. "వలస పాలనలో ఆరంభమయి ఇప్పటికీ కొనసాగుతున్న మన సామాజిక అభివృద్ధి క్రమస్వభావం మీదా, దాని ఫలితాలమీదా కన్యాశుల్కం నాటకం ఒక నిశితమైన విమర్శ. అందుకే అది ఇంకా సజీవంగా ఉంది. అయితే ఇప్పుడు కన్యాశుల్కం ఎవరైనా రాస్తే అందులో కొన్ని మార్పులుండవా? ఉంటాయి. ఒక గిరిజనుడి పాత్ర తప్పకుండా ఉంటుంది ..." అన్న ఆర్. ఎస్. రావు నిదారణతో రాములు విభేదిస్తారా?

అయితే, అప్పటికీ ఇప్పటికీ ఒకే సామాజికాభివృద్ధిక్రమం కొనసాగుతున్నదని చెబుతున్న ఆర్. ఎస్. రావు ఆ క్రమం అప్పటికే నిశ్చితమైనదని చెబుతున్నారా?

కందుకూరి వీరేశలింగంవంటి బ్రాహ్మణ సంస్కర్తలకీ, రఘుపతి వెంకట రత్నం నాయుడువంటి మత సంస్కర్తలకీ గురజాడ అప్పారావుకీ తేడా వుంది. గురజాడ అప్పారావుకు ఓ సామాజికమైన బాధావరణ ప్రదాశిక వుంది. సంస్కరణలకు సాహిత్యమద్దతు, వాడుక భాష, కులాల సమానత్వం, మత సాహిత్యం,

స్త్రీ పురుష సమానత్వం, వైద్యానిక దృష్టి, ప్రేమసిద్ధాంతం - ఇదొక విస్తృతమైన మేనిఫెస్టో. ఈ మేనిఫెస్టోను తక్షణం అందుకోగలిగింది నాడు బ్రాహ్మణ సమాజమే. సంవేదన లేదు. కానీ, గురజాడ గిడుగువరె “ఇష్టవ్యవహారికం”లో ఆగిపోలేదు. వాచకభాష బ్రాహ్మణ అవసరాలకు పరిమితం అని ఆయన అనుకోలేదు. వాచకభాష “నైతుల తలుపు తడుతుంది, ఇంగ్లీషువాని చూడా తట్టి లేపుతుంది” అని కన్యాకులక్కుం ముందుకుటలో అచ్చానాయన. గురజాడ ప్రతిపాదించిన ప్రవాళికలో ఐర్విక్యులర్ అంశం బ్రాహ్మణ్యమే అని ఒప్పుకున్నా, యూనివర్సల్ అంశం చూడా వుంది అది బ్రాహ్మణవాదాన్ని నాశనం చేసే క్రమం. బ్రాహ్మణవాదాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ ప్రారంభమైనవారు నయ్యబ్రాహ్మణులుగా పరిణమించవచ్చు, శంఖాకవధను పెల్లడి చేసేవారు తరువాత తరువాత అనేక మందిని శంఖాకులను వధించేపుండవచ్చు. బ్రాహ్మణవాద వ్యతిరేక పోరాటాన్ని మరొకరు మరొకరు అందుకుంటూ పోతూనేవుంటారు. బ్రాహ్మణవాద వ్యతిరేకతలో ఇసుడిపుండే ఒకానొక అంశం కొత్త బ్రాహ్మణులను తయారు చేయడం కూడా. దళితవాదులు ఆత్మవిమర్శ చేసుకుంటే వారిలో చూడ ఈ ఎలిమెంటు కనిపించి తీరుతుంది పూర్వ ప్రతిబింబచాల కారణంగా పురోగతికి ఇబ్బందైన బ్రాహ్మణులు గురజాడ ప్రాతినిధ్యం వహించిన ఆరాంశల సాయంతో అధునిక బ్రాహ్మణవాదులుగా తయారయ్యారా అన్నది స్రశ్న. అయిపుండవచ్చు. కానీ ప్రజాస్వామిక ఎజెండా సాంస్కృతికరంగంలో ఎక్కడ ఓడిపోయి, అర్థభాస్వామ్య అర్థవలన ఎజెండా ముందుకు వచ్చిందో గుర్తించకుండా ఈ స్రశ్నకు స్పష్టమైన సమాధానం చెప్పలేం. భావకవులనుండి విశ్వనాథ, నోరి స్రశ్నలు విడిపోయి వెనక్కి వెళ్ళిన సందర్భమే తెలుగు సాహిత్య గతిని మలుపు తిప్పిందో, అక్కడ నుంచి సంకరత్వం (ఆధునికత, బ్రాహ్మణవాదం కలగలిసి మెలగడం) ప్రారంభమైనదో ఒక ప్రతిపాదన. కుల నిర్మూలన అనివార్య భాగంగా వుండే జాతీయవాద స్వాతంత్ర్యపోరాటం దేశీయ భాస్వామ్య శక్తులతో కుమ్మక్క అవడం వల్ల జరిగిన ద్రోహం, గురజాడ ఆరంభించిన క్రమానికి చూడా జరగలేదా? అన్నది చర్చించ వలసిన స్రశ్న.

బి. ఎస్. రామయి చేస్తున్న విమర్శలో, ఒక ముఖ్యమైన అంశం - సాహిత్యంలో అన్ని శ్రేణుల, తరగతుల పాత్రలూ, డివిజనూ వుండాలనేది. కీనితో అందరూ వికీభవించాలి. ‘మాలపల్లి’ నవల గురించి గొర్క్షపాటి వెంకట కుటుంబిరాయశర్మ అనే బ్రాహ్మణవాది తన రీసర్చి గ్రంథంలో “ఈ రచయితకు సంఘజఘన్యజాలైనవారు తప్ప మరెవరూ పాత్రలుగా చొరకలేదా? - అని అడిగాడు. ఈ దృష్టి ఇంకా చాలామందిలో చూడా వుండివుండవచ్చు. అధునిక

రూపంలో కూడా రూపు సవరించుకుని వుండవచ్చు. సంఘంలో వివిధ సెక్షన్ల జీవితం, ముఖ్యంగా సీనిత ప్రజల జీవితాన్ని చిత్రించే ప్రయత్నం అమ్యోదయ సాహిత్యోద్యమం నుంచి మొదలైనా, అలా సెక్షన్లనుంచి లీత సాహిత్య రంగంలో ప్రవేశించిన రచయితల సంఖ్య బహుస్థాయిని కావడంతోనే మధ్యతరగతి జీవితమే, ముఖ్యంగా బ్రాహ్మణ మధ్యతరగతి జీవితమే సాహిత్యంలో బలంగా కనిపించింది. ఉన్నత కులాల సాహిత్యంలో ఉత్తమ, అవమ, సామ్యులర్ వంటి భేదాలున్నట్టే, నిమ్మ కులాలనే కులాలలో కూడా అంత విస్తృతీ, వైవిధ్యమూ సాహిత్యంలో వుంకాలి. అదే వారి వివాసానికి తోడ్పడింది. ఎవరు పాత్రలుగా ఉన్నా సాహిత్యంనుంచి స్వీకరించే అంశం వుంటుందనేది ఎంత నిజమో, దశిత పాత్రలతో ఉన్న రచనలోకూడా బ్రాహ్మణవాదం వుండవచ్చుననేది ఎంత నిజమో, దశితుల జీవితాన్ని ఎంత వక్రంగా, అసమర్థంగా చిత్రించినా సరే, అది సాహిత్య రంగంలో సమగ్రతకు తోడ్పడుతుందనేది అంత నిజం. ఇంత కాలమూ వారి జీవితం సాహిత్యంనుంచి వెలిఅయివుండడమే ఇందుకు కారణం.

విశ్వనాథా గురజాడ ఒకడేనని, విశ్వనాథకంటే గురజాడ ఎక్కువ ప్రమాద కారి అని రాములు విసిరిన అస్త్రం వాదనకు నిలబడదు. అది ఆయనకు కూడా తెలుసును. తన ప్రతిపాదనలకు తీవ్రత సమకూర్చుకునేందుకు మాత్రమే ఆయన ఆ వ్యాఖ్య చేశారని అనుకుంటున్నాను. వాదం ప్రకారం విశ్వనాథా, గురజాడ బ్రాహ్మణ సమాజపు రచయితలే అనుకున్నా, వారి మధ్య వైరుధ్యాన్ని చూడ నిరాకరించడం తత్వశాస్త్రం చదివిన రాములుకు తగినది కాదు.

రాములు తన వ్యాసం ద్వారా ఇప్పుడు ఒక మార్గంలో ఆలోచిస్తున్న సాహిత్యరూపాలందరినీ డిఫెన్స్‌లోకి నెట్టేశారు. ఆయన చర్చను ఆహ్వానిస్తున్నారు. కేవలం ప్రకటన, నిర్ధారణ ఆయన వుద్దేశ్యాలు కావు. ఈ చర్చలో అందరూ పాల్గొనాలి. సాహిత్యచరిత్ర గురించి, సాహిత్యం గురించి ప్రజలంగా ఉన్న అభిప్రాయాలలోని బ్రాహ్మణవాదాన్ని గుర్తించి ప్రజాకన చేసుకోవడానికి ఇది సదవకాశం. గురజాడ గురించి రాములు చేసిన ప్రతిపాదనలలో అసంబద్ధత వుంటే వుండనివ్వండి. మొత్తం సాహిత్య చరిత్రనే కొత్త కోణంలో చూడడానికి, నిశ్చల నిశ్చితంగా ఉన్న అభిప్రాయాలలోని అసంబద్ధతను తొలగించుకోవడానికి అది అవకాశం ఇచ్చింది. ఫెమినిస్టు అభిప్రాయాల లొలిరోజుల్లో విప్లవ, ప్రజాతంత్ర సాహిత్యభిమానులు అనుసరించిన దోరణిని, ఆ తరువాత అనివార్యంగా వైఖరి

(తరువాయి 29 వ పేజీ)

చిగురు చివర అరుణ సముద్రం

— అద్దేపల్లి రామమోహనరావు

ఈ తోటలో నన్ను పాడ వద్దన్నారు
నా పాటతో తమ నిద్ర చెడిపోతుందన్నారు
పాటలోని ప్రతి అక్షరమూ
పక్ష ప్రకంపనల్తో
తమ హృదయాకాశాల్లోకి డూసుకుపోతే
ఆరాశమందా పాటకి పాదాశ్రాంతమౌదుదని
యిక్కడ పాట నిషిద్ధమన్నారు—
తమ జీవన కాళంమీద
పాట తనని తాను ముక్కలు చేసుకోవాలిగాని
తమ జీవనాన్ని కాళం తెరిచి చూపే స్వల్పం
ముక్కలు ముక్కలు చేస్తామన్నారు
నా గొంతులో ఊగినలాడే ప్రకృతి ఓదెకి
తమ హృదయ కాలుష్యమేమిటా యంత్రం విసురుతున్నారు
ఏళ్ళకి చిగుళ్ళని చూస్తే రక్తసోమోస్తంధి
చిగుళ్ళని మొదలంటా చిదిమి మట్టిలో గొడ్డిపెట్టవానికి
యినప్పైల్లో తుపానుల్ని పెంపెచూ ఉంటారు వీర
కొత్త గాలి తరగల్లో నిలుపెల్లా ఊగినలాడుచూ
తోటలోని చిగుళ్ళన్నీ తమ మధ్య దూరాల్లోకి
నిశ్శబ్దంగా చాచిన తమ హృదయాలతో పునస్సృష్టికోసం
చేతలో చెయ్యివేసి బృందనాట్యం చేస్తున్నప్పుడు
గాలిదుమ్ము కళ్ళల్లో కొట్టి పారిపోతారు పీళ్ళు—
సమాజంలో ఎటుచూసినా చిగుళ్ళ చిత్రవధి
చిగుళ్ళ చిరునవ్వులమీద చరిత్రరాసే చీకటి కథ—
యిక్కడ చిగురు చేతులు అఫీసుల ముందర తిట్లు మోస్తూ
వాహనాల అహంకారాన్ని శుభ్రంచేస్తూ ఉంటై
పాదాలు రిజి పెడళ్ళమీద ప్రాణాన్ని రొక్కరూ ఉంటై
తలలు ఊపిరిపైన బరువుల్ని మోస్తూ ఉంటై
శరీరాలు మరల్లోపడి తిరుగుతూ ఉంటై
చీకటిని నెత్తిన కప్పుకుని
తాగుబోతులకి సీసాల్ని

అరుగిండుతులక ఆడతల్లుల్ని పూచి అందిస్తూ ఉంటు

చెట్లు ఎత్తుకుని లాలించవలసిన చిగుళ్ళు

చెట్లని మొయ్యడం సంస్కృతి మొయ్యలేని దృశ్యం కాదా?

ఏ శూన్య కోణంలోనో కన్నీళ్ళమీద కూర్చుని

తమ ఆకలిని తామే తృప్తిగా తీంటున్నప్పుడు

వాళ్ళ కళ్ళల్లో నువ్వు నేనూ ప్రతిబింబిస్తూ ఉంటాం—

లేలేతగాలి పెదవులు లలితంగా రాకినప్పుడు

ఈనెల పులకరింతల్తో చిరు కదలికల్తో

వలపులు చిగిర్చవలసిన చిగుళ్ళు

యిక్కడ మదించిన పశువుల

కాలి గిట్టలకింద చిరిగిపోతూ ఉంటై—

బందెలవొడ్డి పట్టుకోలేని పశువులు

మళ్ళీ చిగుళ్ళకోసం ఆన్వేషిస్తూ ఉంటై—

ఈ తోటలోని పచ్చదనాన్ని తుంచుకుపోయేవాళ్ళకి

పాటంచే పరమ రోత— వాళ్ళు

అపశ్రుతుల కత్తుల్ని చర్మాలకింద దాచుకుని

దిక్కులేని దోవలపెంట, కళ్ళల్లో అర్ధరాత్రులు తెరుచుకుని

జీవన లయని పేలిముసుగుగా ధరించి పరిగెత్తే సౌందర్యాన్ని

పెంటాడి వేటాడి వేధించే వేటగాళ్ళు—

బ్రతుకులోని శ్రమ సారం పిండిన

సారా ప్రవాహంలో పడి ఈదుకుపోతూ

సుడిగుంతాల్ని విసిరి కుటుంబాల్ని కుప్పకూలుస్తూ

భరింపవలసిన వాళ్ళంతా బరువుని గోతుల్లోకి తోసేస్తుంటే

గోతుల్లోంచి అపూర్వ ప్రజా ఉద్యమమై గర్జిస్తూ లేచినశ్రీమహిళా శక్తి

తన చూపుల మంటల్తో ప్రవాహాన్ని ఎండగడుతున్నప్పుడు

వీళ్ళు మంటల్ని ఆర్పెయ్యడానికి

వ్యాపార జలపాతాల్ని కురుస్తూనే ఉంటారు—

పొద్దున్నే పేపరు మీద కళ్ళు తెరిస్తే

బస్సుల్లోంచి, రైళ్ళలోంచి, పేలిపోయిన భవనాల్లోంచి

చిందర వందరైన కన్నీటి శవాల్ని కళ్ళలోకి విసిరేది వీళ్ళే—

వాకిట్లో పెట్టిన నా స్కూటరెక్కడానికి భయం

దాని కడుపులో బాంబులు దాచారేమో

నా తోటలో విచ్చిన పువ్వును కోయ్యదానికి భయం
 పూల రేకుల్లో బాంబులు మడిచారేమో
 గుండె గుండెకాక దాంబు దాచుచునే రోజులు రాదోతున్నాయని
 నా నిలుపుకా ఎడతెగని భయం —

కళా దానార్తో తెలుసుకున్న ప్రజల నోళ్ళల్లో
 ఆనభ్యతా మద్యాన్ని తెరలు తెరలుగా పోసి
 వాళ్ళ తెరుచుకోలేని కంటిరెప్పల మీద
 తమ శాసన రథాన్ని నడిపించుకు పోయేది పీళ్ళే
 సీత నుమపుల్లోంచి గూతు ముసుపున్న నయూరుచేపేది పీళ్ళే !
 పీళ్ళ నిషేధాన్నాయినుకుని నా పాట నడుచుకుంటుంది
 కాలం స్పందించినప్పుడు నా గుండె ప్రతిస్పందిస్తుంది
 నను జం కోరినప్పుడు నా గొంతు పాపై స్రవణస్తుంది
 ఆకునించి పచ్చదనాన్ని

చిగురు నించి ఎర్రదనాన్ని
 ఉద్యమం నించి చైతన్యాన్ని
 ఎవరు వేరు చెయ్యగలదో

వాడే నా గొంతు నించి పాటని వేరు చెయ్యగలడు
 నా పాట కాండంలోని జీవరసమై సాగి
 రాష్ట్రాల్లో ప్రగతి శక్తిగా పొంగి

ఆకుల్లో పచ్చని రాగమై రేగి
 పూలలో మనోవికాసమై చెలరేగి
 ఫలాలలో ఐక్య భావనగా మనీభవించి

చిగుళ్ళలో ఉదయ సంసర్జణల్ని మెరిపించి
 తోటంతటినీ రాగోల్పణంగా నిలుపుతుంది.
 నా పాటకి కరగని రాళ్ళన్నీ

కదలని పాదాల్ని మట్టిలో పాతేసుకుని
 మరణాన్ని తలలపై మోస్తూ నిలబడి ఉత్తై
 నా పాటకి పొంగిన హృదయ నమస్కరాలు

అలల తెల్లటి అంచుల మీద
 ప్రాణ శక్తి రెక్కలు విప్పుకుని
 పునస్పృష్టి దిశగా ఎగిరిపోతే . .

సాహితీ ప్రయుజకు నవోదయ అందిస్తున్న విశేషకానుక
హైదరాబాదు

శ్రీశ్రీ 83 వ జయంతి సందర్భంగా

1988 నుంచి 1992 దాకా విరసం ప్రచురించిన శ్రీశ్రీ సాహిత్య సర్వస్వం అయిదు భాగాలు

1. మన గురజాడ ... 10-00
2. శ్రీశ్రీ వ్యాసాలు 45-00
3. శ్రీశ్రీ ఉపన్యాసాలు 40-00
4. ప్ర.జ. 45-00
5. పూలు - రిపూలు 25-00

రూ. 165-00 ల విలువగల పై అయిదు పుస్తకాలు సెట్ గా కావాల్సినవారు రూ. 124-00 లు M. O. గా గాని, డ్రాఫ్ట్ గాగాని పంపితే, పోస్టల్ ఖర్చులకు వి. పి. పి. పెట్టి పంపగలం.

విడిగా పుస్తకాలు కావాల్సిన వారికి 15 శాతం డిస్కంబంట్ పై పుస్తకాలు పంపగలం. పోస్టు ఖర్చులు అదనం.

నవోదయ బుక్ హౌస్

3-3-865

కాచిగూడ చౌరాస్తా

హైదరాబాద్ - 27

గమనిక: పర్ సెక్యూట్స్ పునర్ముద్రణలు వెలువడినాయి.

చలసాని ప్రసాదరావు 'ఇలా మిగిలేది' ★ ఎ. వి. థి. 'పరాధీనభారతం'

“మన గురించి మనం తెలుసుకోడానికి ఉపయోగించే సాధనమే చరిత్ర”

— డా. బి. యస్. యల్. హనుమంతరావు

(‘ప్రజా సాహితీ’ రాహుల్ కిత జయంతి సంచికను గుంటూరులో

1 - 4 - 93న అవిష్కరిస్తూ చేసిన ప్రసంగ పాఠం)

మేధావి, బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి, మానవ స్వాతంత్ర్య ప్రియుడు, మానవతా వాది ఐన రాహుల్ పై స్రవరించిన ప్రత్యేక సంచిక అవిష్కరించే గౌరవాన్ని నాకు కల్గించినందుకు కృతజ్ఞతలు.

రాహుల్ రాసిన గ్రంథాలన్నీ హిందీ భాషలో వుండటం వల్ల వాటినిన్నిటిని చదివే అవకాశం నాకు కలుగలేదు. తెలుగు అనువాదంలో “టల్గా సే గంగా”, ‘సింహాసేనాపతి’, ‘బుగ్గేద ఆర్యులు’ అన్న పుస్తకాలు మాత్రం చదివాను.

చరిత్ర అంటే రాజుల, రాణుల యుద్ధాల వివరాలు అన్న దృక్పథం వున్న రోజుల్లో చరిత్ర అంటే అది కాదు— చరిత్ర అంటే ప్రజల జీవన విధానం ఏవిధంగా ఉండేదో, ఏ విధంగా చూపొందిందో వివరించేదే చరిత్ర అని రాహుల్ చెప్పారు. నాటి నుండి చరిత్ర అధ్యయనంలో ఒక కొత్త వరపడి ప్రారంభమైంది.

సోక్రటీసు Know Thyself అన్నాడు. అంటే నిన్ను గురించి నీవు తెలుసుకో అని. అలాగే మన గురించి మనం తెలుసుకోడానికి చరిత్ర శంపే మరొకటి ఏమీ లేదు. అలాగే సమాజంలోని రకరకాల దుగ్గుతలు ఎలా ప్రవేశించాయో ఆర్థం చేసుకోకపోయినా వాటిని తొలగించడం సాధ్యం కాదు.

‘టల్గా సే గంగా’ గ్రంథంలో క్రీ.పూ. 6000 నుండి గాంధీ అహింసావాద ప్రచారం వరకూ సాగిన చరిత్రను కథల రూపంలో రాహుల్ రాశారు.

ప్రాచీన చరిత్ర గల్గిన దేశాలలో భారతదేశం ఒకటి. మన దేశానికి 5000 సంవత్సరాల చరిత్ర వుంది. ఇటువంటి ప్రాచీన చరిత్ర గల దేశాలలో నిరంతరం పూర్వస్తు సరిహద్దులు జరుగుతూ వుంటాయి. ప్రతి సంవత్సరం కొత్త విషయాలు బయటపడుతూ వుంటాయి. దీనివో పాత సిద్ధాంతాలు, నిర్ధారణలు కొన్ని మార్పుకో, నాల్గి వుంటుంది. అలా మార్పుకోకపోతే జాతి పురోగమనం కంటిపడుతుంది.

‘టల్గా సే గంగా’ తెలుగులో 1950 ప్రాంతంలో వెలువడింది. అప్పటి నుంచి ఇప్పటి వరకు - గత నలభై ఏళ్ళ కాలంలో భారత చరిత్ర గురించి అనేక కొత్త విషయాలు తెలుగులోకి వచ్చాయి.

'అర్య' అనే పదం జాతి పరమైనది కాదు. 'పూజ్యుడు, గౌరవనీయుడు' అనే అర్థం ఆ పదానికి వుంది. మన పరిపాలకులను ఆ విధంగా గౌరవించడం మన ఆచారంగా వచ్చింది అంతే. నిజానికి మధ్య ఆసియా నుంచి పచ్చిక బయళ్ళను పెతుక్కుంటూ వచ్చిన పెళుషోషులపై ఆధారపడిన తెగవారిని చరిత్రకారులు horse riding barbarians అన్నారు. ముస్లిములు ఏ పుర్తిలో వున్న వారిని మనం సాయిబు అని పిలుస్తాం. సాహెబ్ అంటే ప్రభువు అని అర్థం. ముస్లిముల పాలనలో ఆ పదం అలా స్థిరపడింది. తెల్లవారిని సాధారణ ప్రజలు దొర అని పిలుస్తారు. ఎందుకంటే వారు మనల్ని పరిపాలించారు గనుక. అలాగే ఇక్కడి స్థానికులపై పెత్తనం చలాయించారు గనుక ఆ తెగవారికి 'అర్య' అనే పదం స్థిర పడింది. అలాడు వీరు మన దేశంలోనికి క్రమ క్రమంగా ప్రవేశించారు కాని దండెత్తి రాలేదు. వారు తెల్లగా వుండేవారు. గుర్రాల మీద వచ్చారు. 1837లో వాస్కోడిగామా తళ్ళికోట చేపులో దిగితే, అక్కడివారు ఆ దొర దేవలోకం నుంచి దిగి వచ్చాడని పూజలు చేసారు.

'రుగ్వేదంతో సహా వైదిక వాఙ్మయముంతా 'అర్యుల' సృష్టికాదు. 'అర్య', 'అనార్య' సమ్మేళన సంస్కృతాల నమన్వయ ఫలితమే అది.

బ్రిటిష్ చరిత్రకారులు, దంపతులు అయిన ఆర్చిన్, బ్రైట్ (ARCHIN AND BRIGHT)ల పరిశోధన ప్రకారం, "The Vedic literature is the result of centuries of interaction between the horse riding barbarians who are known as Indo Europeans and the natives". (ఇండో యూరేపియన్లుగా పిలువబడిన గుర్రపు స్వారినేర్చిన అటవికులకూ, స్థానికులకూ మధ్య కొన్ని శతాబ్దాలుగా సాగిన ప్రతిస్పందనల ఫలితమే వైదిక వాఙ్మయం".)

ప్రముఖ భారతీయ పరిశోధకుడు భండార్కర్ అభిప్రాయంలో కూడా ఋగ్వేదంలోని చాల శ్లోకాలు ఆర్యేతరులైన 'అసురులు' రాసినవే. వృత్తిపరమైన సామాజిక విభజన - కుల వ్యవస్థ, పూజా విధానం, పురోహిత వ్యవస్థ ఆర్యులు హరిష్ఠానాగరికత నుంచి గ్రహించి మెరుగులు దిద్దారు. మొదటి పూజారి ఐన విశ్వామిత్రుడూ, ఆ తర్వాతి వశిష్ఠుడూ-ఇద్దరూ ఆర్యులు కాదు.

చరిత్రలో కొత్త విషయాలు వెలుగులోకి వస్తుంటే వాటికి సంబంధించిన సాథ సిద్ధాంతాలు మార్చుకుంటూ వుండాలి. ఈ మారిన విషయాలు ప్రజలకు చేరాలి.

రథయుతలపై, పాత్రికేయులపై, మేధావులపై హిందూ మతోన్మాదుల దాడులను ఖండించండి!

అలా జరిగితే సగటునో అసాధారణం, అసాధారణం, తత్ఫలితమైన సంఘర్షణలూ తొలగిపోతుంటాయి. ఆ చుట్టేరిగో ప్రజలతోసం గ్రంథాలు చాలింది. అటువంటి గ్రంథాలు వ్యాప్తి చెందాయి. అహమ్మే ఈ కృత్యం చేశాడు.

ఈయన గొప్ప పోరాటాన్ని చేశాడు. He was great fighter for freedom. కాబట్టి సామాన్య జనాభా, ఈ పోరాటాన్ని పోర్టి పోర్టి వచ్చిన అన్ని ప్రాయం చేదలవల్ల, పోర్టి లా చేసి అంగీకరించింది. ఈ సందర్భం మీద ఆయన స్వేచ్ఛా ప్రయత్నాలివే వివరణం.

వాస్తవానికి ప్రకృతి ధర్మశాస్త్రం పోలింది, సామాన్య జనాభాలోని సామాన్య విముక్తి లొందే రథరమే చరిత్ర అని మొదటి నిర్ణయం అవుతుంది.

ఈ సభ విచ్చాడు చేసిన వాడు, సమస్య ఈ సభలో అంతరించిన రహస్యంగా నాకు కొత్తవారు. వర్కింగ్ ఎడిటర్ నిర్మాణాలలో నాకు సరికొత్తం లేదు. అయినా ఏడు వర్షాల్లో ప్రజాసాహిత్య సమస్య అడ్డంకి అవుతున్నందుననే వెంటనే రాహుల్‌లై ధృవ్య గౌరవంతో అంగీకరించాను. ఈ అంగీకారం నిర్దిష్ట బలం సాహితీకి కృతజ్ఞతలు.

21 వ పేజీ తరువాయి)

మార్కుకోవలసి వచ్చిన సందర్భాన్ని ఇక్కడ గుర్తు చేసుకోవాలి. దళిత సాహిత్యం విషయంలో ఆ ధోరణి మౌనవృత్తం కాగాడను.

దళితులు, ఒక సంస్కృతిక ప్రత్యేక పరిస్థితులు కలిగిన తరగతిగా తెలుగు సాహిత్యాన్ని పరిశీలించే క్రమం ఇప్పుడే ప్రారంభమైంది. సీటిక ప్రజలు తమకు నిజంగా మేలు చేసిన సాహిత్యాన్ని, సాహిత్యరూల్స్ ఎప్పుడూ విస్మరించరు.

ఆ సమస్యకం వార్షికో ఉంచగలగితే, గురనాడలో క్రిస్టియన్ దళితరులే రక్షించుకోవాలనే దుగ్ధ కలగిను.

— డా. శ్రీనివాస్

కన్యాశుల్కంను ఇప్పుడెలా చూశాలో? - డి. ఎస్. రామయ్య: విశాల సాహిత్య అకాడమీ ప్రచురణ: వెలు - చూపాయి ప్రతులకు - విశాల సాహిత్య అకాడమీ, 1-1-262, పీక్లీ బజార్, బగియాల - 505 327, కరీంనగర్ జిల్లా.

మనిషిని మృగముగ చూచే
మహమ్మారి మతంకన్న
స్నేహ హస్త మందించే
మానవత్వమే మిన్న

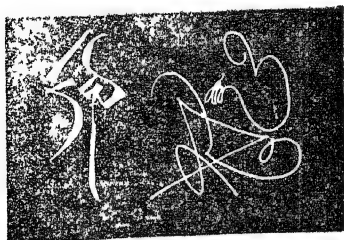
- రమరాం ప్రసాద్,

నెత్తుటి నెలవంక

స్నిగ్ధ సౌందర్య చంద్రవంక
 మౌన ముగ్ధ మౌహర అలంకారిక మంగి ముద్గి-
 సర్వ ఆచ్ఛాదనన్ని కాదని
 సర్వ భూమి, భ్రమల్ని కాదని
 అగ్ని పుష్పమై విచ్చిన్నాని
 ప్రశ్నల రాదవలై దిక్ దిగంతాల నిలవేసి సందిక
 అవును నిజం
 రాహు, కేతు కాలం గదా!
 రాజ్యహింస ఎటువు గదా?
 కలల జాబిల్లని
 వల విసిరే జాలరిని
 నెత్తుటి నెలవంక చేశారు.
 మునిగిపోయిన “పుట్టి” సాక్షిగా
 వెట్టిలో పుట్టి మట్టిలో కలిసిన గంగ పుత్రుల సాక్షిగా
 నలుగురి కోసం కనుమూసిన యేను వీరుపాట సాక్షిగా
 యేడుగురు మట్టి బిడ్డల ఆకాంక్షల సాక్షిగా
 ఇప్పుడు చెబుతున్నది ఒకదే
 చంద్రవంక దీబ్బి మీదే
 నెత్తుటి నెలవంక ఖదును వార మీదే
 ‘మీన’ మేఘాలు లెక్కించకుండా
 సోయాదుల్ని వధించే మృత్యు రాజ్యాన్ని సంహరించే
 వజ్రాయుధాన్ని “సాన” బెడతాం

— చెరుకు సుధాకర్

(నాగార్జునసాగర్ చంద్రవంక దీబ్బి ఆమరపీరుల సభను S.P. మీనా
 విచ్చిన్నం చేసిన క్రొత్తానికి రచిన నెత్తుటి కవితా గాయం)

ఆ(వ)కాశవాణి

‘పుష్పాల రంజితము’

“హల్లో! రేడియో స్టేషనేనా?”

“అవున్నారా ఎవరు గావాలి?”

“హస్త లంబోదరం గార్ని పిలుస్తారా?”

“అలాగే లె యో వుండండి”

“హల్లో ఎవరూ?”

“నేనయ్యా! రామపురం ప్రెసిడెంట్ గుని గుర్తు పట్టలేదా!”

“నమస్కారం సార్! మీమ్మల్నింత తొందరగా ఎట్లా పుర్చిపోరాం సార్! మీ పార్టీ తర్వాత అంత మంచి పార్టీ మళ్ళీ దొరకలేదంటే నమ్మండి సార్! ఓహో! ఏం పార్టీ. ఎంతయినా మీరు...”

“నేను పార్టీ ఎప్పుడిచ్చానయ్యా?”

“అదేసార్! మీరు ప్రెసిడెంటుగా వున్న ఈ ఐదేళ్ళ కాలంలో మీ గ్రామాభివృద్ధికి మీరు చేసిన సేవ గురించి ఓ పావుగంట ప్రోగ్రాం బ్రాడ్ కాస్ట్ చేశాం గదాసార్! అవ్వాలేమో స్టేషన్ వాళ్ళందరికీ కలిపి హిక్ లో పార్టీ ఇచ్చారు”

“ఏమోనయ్యా! ఎప్పుడూ ఎవడెవడితో యిస్తూనే వుంటాను గుర్తుండదు. ఏ పేరు కూడా గుర్తులేదు. రాని నువ్వే

చెప్పినట్లుండెప్పుడో అడ్రస్సు, డైరీలో వుంటేనూ ఫోన్ చేసిన.”

“మీరు పెద్దవాళ్ళు సార్! యిటువంటి చిన్న విషయాలెక్కడ గుర్తుంటాయి. అవ్వాలే పార్టీలో నేనే చెప్పాన్నారా అడ్రస్సు ఎంచుకోనయినా మీది జరిందారి పోకడే!”

“మీరు జరిమం నమ్మ తిన్నారు గదా హా! నా నూ గొందలెక్కలా అక్రమించుకోవాలని గొడవగూడా చేస్తున్నారాయ్”

“అలాగా జనం అట్లాగే తిన్నారులేండి మీకున్న అస్తిపాస్తులూ ఆ వేధవలకి లేవనేకుళ్ళు సార్”

“పోనీలే గానీ, ఏం చేస్తున్నావు?”

“ఏవో ఎప్పుడూ పనులూనే వుంటుందనుకోండి. ఏ పన్నైనా మీ పని తర్వాతనే గద్దార. మళ్ళీసారి ఇంటి రూక్ష్ యిస్తారా? ప్రసారం చేద్దాం!

మీకిది నచ్చకుంటే చెప్పండి సార్. దూరదర్శన్ లో నా బెస్ట్ ఫ్రెండ్ ఉన్నాడు. కెమెరాతో యిద్దరం మీ దింట్లో, మీ గ్రామాభివృద్ధికి మీరు చేసిన కృషి మీతో అర్థగంట ప్రోగ్రాం టి.వి.లో ఎరేంజ్ చేద్దాం!”

“యెప్పుడు వచ్చుచున్నావో! ప్రాచీన సాధనాన్ని నాతో సంగతంగా నాచుకుంటున్నావని గొప్ప చెప్పాడు”

“పోనీ.... నీ ముచ్చట ప్రారంభించు వాని గాని, చేతుల మీదుల సుత్ర శంకుస్థాపనలు గాని ఉంటే చెప్పండి సార్. ఎందుకే వాటికా! లదిరిసా య్యేట్లు ప్రసారం చేద్దా! నారం వాటు ప్రతి ప్రోగ్రాం మధ్య, విసుగు బుట్టేట్లు రోజుకు పదిసారు చెప్పి, ప్రసారం చేద్దాం! రాబోయే ఎలక్షన్ కి చక్కని కాన్వెన్ గా ఉపయోగపడేది సార్!”

“ఎలక్షన్లు ప్రకటించాక చూద్దాంలే! యిప్పుడు సుప్రీమ్ చిన్న పని చేసి సెట్టా తోయ్!”

“అయ్యో! చెప్పండి సార్! నేనే గాదు మా స్టేషన్ నుంచి చెప్పేటే ఇంటి ముందల నిలచెట్టువన్న నిలచెడతం. ఈ లండోదరం సంగతి మీకింకా తెలియదా?”

“అంత పెద్ద పనేం గానోయ్! మా వాడీ మధ్య పెరిమాపులు చూస్తూ, పిచ్చి వాళ్లగా కనబడ్డ బాగితం మీదల్లా బిరికే స్తుండు. అవ్వేవో చచ్చారా, కవితలం టాడు. నాకేమో వాటి గురించి తెలీదు. అవ్వీ మీ స్టేషన్ ద్వారా రేడియోలో విసాలని వాటి కోరిక. నీ మామూలు మర్చిపోనులే....!”

“ఎంతమాట సార్! అసలు మేమున్న దెందుకు? మీలాంటి వారి మీద అలాగా జనానికి భక్తి, గౌరవం ఏర్పడేట్లు చెయ్యి దానికే గద్దార! ఒక్క మీ అడ్బాయి పద్యాలేం ఖర్చుసార్! మీరు ఊ...

అనారోగ్యం, కి... అసహనం చిన్నపిల్లల చరిత్రలనుండి, మంచి పాఠాన్ని నేర్పించు టి. అవిష్కర్తలకు... కార్యక్రమంలో, ప్రొఫెసర్ మెమోరీ సినిమానానం యిప్పి నాం సార్. టి.వి. కోడలాచ్చిందో లేదో తెలీదు ఉంటే.... అ... యువ జుల కార్యక్రమంలో రచయిత్రిగా పరి చయం చేసి ఉధారో, కథానికే చదివిస్తాం”

“చూ కోడలుకు సరిగా చదవడమే నాడు గుఱయ్యా!”

“...ండి సార్ మీరు మరీనూ. మేము రచయిత్రుల రచయిత్రి, సోషల్ వర్క రంసే సోషల్ వర్కరే. ఎవ్వడు చూడా చ్చాడేం? అంటెందుకు సార్ విలేజ్ దెవ లనా పెంటల్ పర్సెవిటీస్ మీద ప్రోగ్రాం ప్రసారం చేయి! మనలో చూట, నిజంగా విలేజ్ గెవల్ జరిగిందంటారా?”

“వార్ని...! నిల్వ స్టేషన్ దై రిక్త రయ్యే లక్షలున్నారాయ్యా! టి.వి.కి ప్రయోజనోచ్చిన అశ్వర్యం లేదు”

“అదంతా మీ దయ సార్!... ఈ మధ్య వారసత్రికలు చదివిన ప్రతివాడూ అహంతం రచయిత్రుల పావ్వాలని, నానా చెత్తరాసి మా ముగిన తగలెస్తున్నారు. కాస్త చెప్తున్న వాడిచే చూసి, కొంచెం అయీ, యిటు మార్చి రికార్డు చేస్తాం! ఎవడన్నా విసుక్కుస్తూ ఉత్తరం రాసినా, మాట్లాడగా విసుక్కులు చదివే అసవా యితీ లేదుగదా అంటే చింపి చెత్త బుట్టలో పేసేస్తాం! ఒకారోజు చదివినా, విసుక్కు ముందు చదివి, తగ్వాతో బాదరు ప్రకంసలు చదివి, విసుక్కుస్తూ రాసిపోడ్ని దెబ్బకు పూరిచి చేస్తామనుకోండి. యిహ

వాడు జన్మలో రేడియో బోలికి రాడు.

“అవ్వన్నీ తర్వాత ముందు వాడి సంగతి జూడు. అన్నట్లు నేనుండను. యిండాకే మిస్టర్లుంటే ఫోనోచ్చింది మా వాడికి చెప్పాను. మీ తక్కువ గానీడు.”

“చిత్రం! నమస్కారం సార్! ఇప్పుడే వస్తున్నా!”

* * *

“చూడు వెంకటేశ్వర్లు! డబ్బున్న ప్రతివాడికి యిదో వీకేనేనయ్యా! నానా గడ్డలిని సంపాదిస్తాను. జనానికి వీళ్ళంటే చస్తే పడదు. కాని జనం చేత గొప్ప వాడనిపించుకోవాలని తెగ తాపత్రయ పడతాడు. పేపర్ల ద్వారా, రేడియోలో ప్రజల్నుద్ధరిస్తున్నట్లు ఫోజులు పెట్టండి టారు. ఈ వీకేనేని మనం ర్యాష్ చేసుకోవడం నేర్చుకోవాలి. యిలాంటివాళ్ళతో కోపం పంచుకొంటే పెంచకోవాలి. ఓనలు గురు చేతిలో పుంటే చాలు తేజులో డబ్బుదలకుండా ఖర్చులు పెళ్ళిపోతుంటాయి....” రాదులో వస్తున్నంతసేపూ అసిస్టెంటుకి, అక్షిసర్ గీరోపదేశం లెవల్లో బోధిస్తూనే ఉన్నాడు.

జమీందారి గడిముందు శారాగింది. లంబోదరం ఎనక పాతికేళ్ళ కుర్రాడు, మెడకో నంది తగిలించుకుని, చేతిలో మైక్రోఫోను పట్టుకుని దిగాడు. తెలుగు లిటరేచర్లో యం.పి.ఎస్. పార్ట్ టైం చేస్తే రాలుగు పైసలన్నా వస్తామని కొత్తగా స్టేషన్లో చేరాడు యింతే ప్రోగ్రాం రికార్డుచేసిన అనుభవం లేదు.

ప్రైనింగ్ కోసమని వెంట బెట్టుకొచ్చాడు యాభయ్యేళ్ళ లంబోదరం.

“నమస్కారం సార్! మీ కోసమే ఎదురు చూస్తున్నాము” అన్నాడో ముప్పయ్యేళ్ళ వయసున్న, టిక్ చేసుకున్న యువకుడు కారు దగ్గరి కురికొచ్చి.

“మైడియర్ బోయ్....” అనోనిమిషం కండ్లు మూసుకుని రెండు చేతులా భుజం మీదేసి, “నీ ముఖంలో సరస్వతి కాండవిస్తుందోయ్! పద్యాలే ఖర్చు! నన్నయ్యలాగా కావ్యాలే రాసి పడేయగలవు. నీ ముఖంలో ఆ కళుంది” రెండు భుజాలు ఊపేస్తూ అన్నాడు.

“సారీసార్! నేను వారి అస్తి వ్యవహారాలు చూసే సెక్రటరీని! వాళ్ళవ్వా యిలోసల మీ కోసం స్పెషల్ ఎర్రెంట్ మెంట్సు స్వయంగా చూస్తున్నాడు” అన్నాడు రాస్త సిగ్గుపడుతూ.

“అ...! నా ఎక్స్ పెక్టేషన్ తప్పేప్పుడూ కాదు. నువ్వు వారపత్రికలు చదువుతుంటావు కదూ!” అన్నాడు జారి పొయ్యే సాంబోని పైకి లాక్కుంటూ.

“లేద్వార్! నా కన్నలు చదవబుద్ధి గాదు. సినిమా బొమ్మలు మాత్రం చూస్తాను” అన్నాడు విషయంగా.

“అ....! అదే నేను ఎక్స్ పెక్ట్ చేసేది. నువ్వు సినిమాలు గూడా చూస్తుంటావు కదూ!”

“అవున్నార్! రండి లోపలకెళదాం!” ముందుక్కురిలాడు శంభు ప్రసాద్.

చెట్టుమీద మంచి ‘కా! కా!’ అనరుస్తున్న లాకి వైపు సాలోచనగా చూసి, వెనకే కదిలాడు వెంకటేశ్వరు.

చీన్న రైల్వే స్టాటింగ్ లో మంతున్న వరండాలో, వడక్కుర్చీలో రిలాక్స్ గా కూర్చున్నాడు.

“నమస్కారం సార్! నా పేరు సాంబశివరావు” ముఖంగా తిని పెరిగిన శరీరం, పాంలో పెరిగిన బుల్ లానున్నగా లాపుగా ఎర్రగా వున్నాడు. కష్టం కన్నె రంగుని ఊబి శరీరం.

గుడ్డు మిఠకరిస్తూ, ఈ యింట్లో ఎవరు ఏంట్లో తెలియకుండా మాట్లాడ కూడదనుకుని ప్రైవేట్ గా చూడసాగాడు లంబోదరం.

“పెసిదెంటు గారబ్బాయి! వీరి గురించే మీకు ఫోను చేసి చెప్పింది” చెప్పి లోపలి వెళ్ళాడు ప్రసాద్.

“చూస్తున్నా.....! చూస్తున్నా.....! 1970లో రేడియో ప్రేషన్ కొచ్చినప్పుడు విశ్వనాథ ముఖంలో కనబడ్డది. మళ్ళీ నీ ముఖంలోనే చూస్తున్నా సరస్వతిని. మీకు నాలుగై దేశ్యల్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం అవార్డు రాకుంటే నాతోటి మాట్లాడకండి. రామాయణం వంటి పెద్ద పెద్ద కావ్యాలే దాపే యోగముంది మీలో”

బిడియ పడుతూ, అనీజీగా కుర్చీలో కదిలాడు. “నాకు పద్యాలు, రాయడం రాదండీ. ఏదో కవితలు రాస్తున్నానంటే”

“పద్యానికి, కవిత్వానికి అచ్చే పెద్ద తేడా లేదు. నేను చెప్పినట్లు ఫాలో అంటే,

అంతటి గొప్ప కవిత చేస్తాను.” దర్పంగా ఒక కదిలితూ అన్నాడు.

“కృతజ్ఞుడి. ఆ వీషమూలు తర్వాత మాట్లాడుకుందాం! ముందు టిఫిన్ చేసి.”

దై నింగ్ హాల్లోకి అడుగు పెట్టారు. భోజనశాలా? మొగలాయిల మందిరమా? అనో డీనం ఆశ్చర్యపోయాడు అసి పైంటు. డేబిల్ మీదున్న జీడివప్పు మిఠాయి, నాలుగు రకాల టిఫిన్లు, ఇంకో రెండు స్వీట్లు చూసి కండ్లు చెదిరాయి. అన్నింటి కంటే ఆశ్చర్య పరిచింది టిఫిన్ లో మటన్ పైర్, విస్కీ బాటిల్లుండటం.

వక్కనవుల్తూ, దొర్ర మీద చొక్కా తీసేసి, కుర్చీలో వెనక్కువాలాడు. పక్కనే అసిపైంటు కూర్చున్నాడు. అంతలో పాండు వచ్చి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

“అల్ రైట్! యింక స్టార్ట్ చేద్దామా? అన్నట్లు మీ వయసెంతుందొచ్చు” అన్నాడు పాండు ముఖంలోకి చూస్తూ.

“మొన్నటి అగడ్తకు ముప్పైఅరు సాదు.”

“వ్యాట్ అంతుంటుందా మీకు? నేను పాతికనుకుంటున్నా! అట్లా అన్నివరు... ఆ... యువజనుల కార్యక్రమంలో మీ ప్రోగ్రాం ఎరేంజ్ చేసా! ఎసి అజైక్షన్? కావాలంటే మళ్ళీపారి జనరల్ గా కవితా ప్రవాహంలో ప్రసారం చేద్దాం.

“మీ యిష్టం. మీరెలా వీలైతే అలా” సినియర్ గా చెప్పాడు.

“సాత్! యువజనుల కార్యక్రమంలో

మనం 18-30 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు వాళ్ళకి అనొస్తు చేశాం గద్దార్. ముప్పైఅరు అంటున్నారు...." రైలమలో అగిపోయాడు అసిస్టెంటు.

"ఎవ్వడు పట్టుకుంటాడయ్యా! మనం అరవయ్యేళ్ళ వాడ్ని పట్టుకుని, 'చుక్ చుక్' రైలు వస్తోంది' పిల్లల రార్క క్రమంలో పాడిస్తే ఆరేళ్ళ చిన్న పిల్లవాడే పాడాడనుకోవాలి. నువ్వింకా చాలా నేర్చుకోవాలి..... యింక కాసియండి జానపద గేయం పాడారా" పిన్ సంచిలోంచి తీసిన పేపులో గుచ్చి మైక్రోఫోను చేతిలోకి తీసుకున్నాడు.

"నాకు అవ్వీ పాడటం రాదు! కవితలు చదువుతానంటే."

"ఓ.... అవునుగదా. కమాన్ చెప్పేయండి" మైక్రోఫోను ముఖం ముందు పెడుతూ అన్నాడు.

"నోటికి రావు! లోపలున్నాయి పట్టుకొస్తాను" లేచాడు.

"ఎలాగోయ్ పాండూ! కవిత్వంకూడా కాగితాలు చూసి చదవాల్సి? చూసిన ప్రతి దృశ్యం మీద, వస్తువు మీద అలాగల గలా అటు కవిత్వం చెప్పేయాలి. కమాన్ పొయ్యిరా!"

లోపల్నుంచి కాగితాలు నాలుగు పట్టుకుని వచ్చాడు.

"పాండు గారూ! మీ కవిత్వం ఏవి పత్రికల్లో ప్రింటయ్యాయండి" అడిగాడు అసిస్టెంటు.

"అన్నే.... లేదండి!" అని అదో మాదిరిగా నవ్వాడు.

"ఏం? ఎందుకని? పత్రికల కింత

వరకూ పంపలేదా? లేకుంటే పంపినా ప్రింటు గాలేదా?"

"పత్రికలకూ.... పత్రికలకు పంపానండి! కాని వారం గూడా తిరక్కుంగానే తిరిగొచ్చాయి" కాస్త సిగ్గుపడ్డాడు.

"ఎంకటేశ్వర్లు! పత్రికల వాళ్ళు వేసుకునేంత స్టాండర్డే వుంటే మనం దేనికయ్యా! వాళ్ళలాంటి రాత్తవాళ్ళవి వేసుకోరు. గాబట్టే మనం ప్రసారం చెయ్యాలి. నువ్వింకా చాలా నేర్చుకోవాలి" అన్నాడు.

"సార్! మనం కవిత్వం స్టూడియోలోనే రికార్డు చేస్తాం గద్దార్! యిలా అవుట్ దోర్లో చేస్తే సాండ్ ఎఫెక్ట్ అవ్వీ, ప్రోగ్రాం క్లియరుండదేమో?"

"నువ్వు నోర్మయ్! జాబుగారంటే ఏమనుకున్నావు. జమీందారు విద్ద. అందర్లాగా స్టూడియోకి రావడమేంటి? స్టూడియోనే ఆయన దగ్గరికొస్తుంది. ఎలాంటి ఎఫెక్ట్ లేకుండా నేస్తూస్తాగా! నువ్వు.... నా అంత ఎప్పుడు ఎదుగుతావు? డి.... కమాన్."

నాలుక్కాగితాలు తిరగేసి, అందులోంచి ఓ కాగితం తీసి, గొంతు సవరించుకుని, గంభీరంగా అయిపోయి, కుడి చెయ్యి పైకెత్తి ముప్పైలోకి చూడసాగాడు.

"మీరు మామూలుగా కూర్చుని చదివితే సరిపోతుంది. దూతదర్శన్ కాదుగా ఫిగర్ కనబడ్డానికి" మెత్తగా అన్నాడు అసిస్టెంటు. కాని పాండులో ఏం మార్పు లేదు. క్రమేపీ కోపంగా చూడసాగాడు.

"ఏంటిట్లా పెన్షన్తోటి చిగుసుకు

పోతున్నావ్. కొంపదీసి విప్లవం కవిత్వం చదువుతున్నావా?" అందోళనగా చూశాడు ఆఫీసర్ పాండు ముఖంలోకి.

“అవును. విప్లవ కవిత్వమే! విప్లవ మంటే నాకు ప్రాణం చూడాలి!”

“వామ్మో...! నువ్వు కొంపమండి ట్లుండి గదయ్యా! ఆటువంటివి మా స్టుడియో దరిదాపుల్లోక్కూడా రాకూడదు. ఏదన్నా గోడమీదనో, కొమ్మ మీదనో చెప్పరాదు! నే చెప్తున్నావాడు” చేతులు గాల్లోకి ఎత్తి, క్రైస్తవులు ప్రార్థన చేసే టైపులో నిలబడి, చేతు లావుతూ-

“గోడా! ఓ గోడా!

మనిషికి నీడనిచ్చే గోడా!

ఎన్ని యిటుకలు, ఎంతసున్నం

ఎంత నీటిని పీల్చుకున్నావో,

ఎన్నివానల తడిసి నిలిచావో!

గోడా! ఓ సున్నం గొట్టిన గోడా!”

“ఇట్లా ప్రాణం లేని వస్తువుల మీదనో చిలకలు వాలిన చెట్టు మీదనో, కుక్క కాలెత్తి ఉచ్చబీసే ఒక రాము మీదనో కవిత్వం చెప్పాలి! ఈ మధ్య అల్లాంటి కవిత్వాలే ఎక్కువ రాస్తున్నారే! నువ్వు చూడలేదా? వాటినే కొంతమంది వని గట్టుకొని మంచి కవిత్వం అంటున్నారు గూడా! యిలాంటి వయితే మా కెటువంటి అభ్యంతరం వుండదు! చక్కగా ప్రోత్స హిస్తాం గూడా.”

బుర్రగోక్కున్నాడుపాండు. “అలాంటివి రాయలేదండి. విప్లవ కవిత్వం రాసిన వాళ్ళే గొప్ప వాళ్ళని ప్రజలు, ప్రతికలాఅంటుంటే అదే రాశాను.”

“హే... సరే చదువు ముందు. విందాం!” డేస్ ఆన్ చేసి తల వేపాడు. “విప్లవం” అన్నాడు గొంతు సరాయించి పాండు.

“ప్రేయసి చెక్కెళ్ళంత నునుపైనది విప్లవం

ప్రేయసి కాలిగోళ్ళ కాంతిలా విప్లవం విప్లవం! విప్లవం!!

విప్లవం నా గుండె! విప్లవం నా ప్రేయసి!!

నా హృదిలో దూరి నిద్రపోసీదు విప్లవం,

నా వజ్రక మీద తేరి సాక్షి ఠానీదు విప్లవం

విప్లవమా!

నా యింటి ముందు సంక్రాంతి

ముగ్గులో ముడుచుకున్న విప్లవమా!

లే కన్నెపిల్ల బుగ్గలోని సిగ్గులా పల్లి

వించే విప్లవమా!!”

తన్మయుడైన అపీసరు “ఓహో!

ఓహోహో! బ్రహ్మాండంగా ఉందోయ్!

యిలా వుండాలే కవిత్వ మంటే. నువ్వు

విప్లవ కవిత్వమనేసరికి చెరబందరాజు

లాగో, గద్దరలాగో రాశావసుకుని భయ

పడ్డా! కాని యింత మెత్తగా, యింత

అందంగా, అహోదంగా విప్లవం గురించి

చెప్పుకావనుకోలేదు. ఎంతైనా మీరు కష్టం

కన్నెరగని జమిందారు విద్వలు. అందుకు

తగ్గట్టే చెప్పారు సంతోషం. దీన్ని

ప్రసారం చేద్దాం.” అన్నాడు. “ఈ

మధ్య ఒకాయన యిలాగే కవిత్వం

రాసి, శ్రీ శ్రీ కంటే నాదే గొప్ప కవిత్వం

అన్నాడు గదండి. ఆయన్నే చాలామంది

భజన కవులు, ఒకటి, రెండు పత్రికలు కడుపులో కాక్‌పెయిల్‌ని మోసినట్లు మోశారు గూతా” అన్నాడు అసిస్టెంట్.

“నీకు నోటికొచ్చింది అనేడమేనా?” అసిస్టెంట్ వైపు కోపంగా చూసి, పొందు వైపు ప్రసన్నంగా జూస్తూ “మీరు పత్రికా ఎడిటర్లతోటి సాయంత్రం దోస్తానా చెయ్యండి. మీకు వచ్చి భవిష్యత్తుంది కవిత్వంలో.” ధుణం మీద చదుస్తూ అన్నాడు లంబోదరం.

“సంతోషమండీ! పత్రికలకు నమీక్షలు రాసే వెదవొకడున్నాడిక్కడ. వాడు నాది ‘కవిత్వమే కాద’న్నాడు రాస్కెల్. ‘ముందు నువ్వు మహా ప్రస్తానం చదవ’మని, నలహాయిచ్చాడు. బోడి కవిత్వం రాయడానిక్కాదా పుస్తకాలు చదవాలండీ?”

“అబ్బే! ఆవసరం లేదు. నేను మాత్రం చదివి చస్తానా! మీబోటి వారికి ఆసక్తి ఆవసరం లేదు. కాస్త డబ్బు విడిచిస్తే చాలు. కవులు, పత్రికలు మీ యింటి ముందుకొచ్చి, చూరు పట్టుకుని వేలాడతారు. కాస్త డబ్బు మనది కాదనుకుంటే, మీకు ‘కలవృషభో!’ ‘కవి గండ భేరుండమో’ యిప్పించే పూచి నాది.”

“చాలా థాంక్స్‌ండీ. యిందులో ఇన్ని తిరకాసులుంటాయని నాకస్పృశే తెలీదు” వేతులు నలుపుకుంటూ అన్నాడు.

“ఎలా తెలుస్తుంది? పల్లెటూళ్ళో ముక్కు మూసుక్కుచుంటే? అలా వగరానికి వచ్చి చూడండి. కవిత్వమంటే తెలవనోడు రేపటికల్లా ఉన్నుల కొద్దీ రాసేసి, సన్మానాలు చేయించుకుంటుండు.

కథ గూతా రాయడం చేతకానివాడు దైరెట్టుగా సీరియల్ రచయితై పోతుండు. హయ్య బొమ్మల గురించి తెలవనోడు, ‘కళామిత్ర’ విడుదుల్లో డిరేగుతుండు. నీకు డబ్బుకు రొదవలేదు కాబట్టి గొప్ప కవిపై పోరావు, తిరుగులేదు. ఎటుచూడి పత్రికలకేక్క దార్లన్నీ తెలవాలి. నేనున్నాగా అవన్నీ చూసుకోవడానికి” దైర్యం చెప్పాడు.

“మీరు చెప్పేదంతా నాకు చాలా విచిత్రంగా అన్నిస్తోందండీ! ఏమైనా నాకారం మీదీ....మీ దళం గూతా ఉంచుకోను.... సరే! ఇంకో కవిత్వ చదువుతాను. ప్రేమ మీద”

“ఓహహహా! ప్రేమ మీదా! ప్రేమ మీద రాసే కదండీ కృష్ణకాత్రి అంత గొప్ప కవైపోయింది. దైన్యేశీలో మరుగు పారినట్లు, ఎంత ప్రేమకవిత్వం చెప్పినా మాకేం అభ్యంతరముండదు. ఊ....కానీ !”

“నర్సూ! నువ్వే నా మనీవర్సూ.

నువ్వంటే ఉండదు నాకు కర్నూ.

నువ్వు ఊ! అంటే మన బ్రతుకంతా చీర్స్

మనల్నేదో అనుకుంటారు లోపద్దు నిజంగా మన ప్రేమెంత రొమాన్సు

“అహా! ఏం కవిత్వమండీ! అనరీ నర్సూ మీద ఇంత బ్రహ్మాండమైన కవిత్వం రాయటానికి కారణమేమంటారూ” అసక్తిగా అడిగాడు అసిస్టెంట్.

“చెప్పమంటారా? నా పెండ్లి కాక

మూడు సంగతి డిసెంబర్ 31 నైట్
 'న్యూ యియర్ పార్టీ' డిడ్లాండ్స్
 గార్డెన్లో అయింది. నడు మోరాదు
 మించింది. ఇంటికి స్టూపే నేక్సింట్.
 హాస్పిటల్. అక్కడో నెక్రోజాలు రెడ్
 రెడ్లు. అప్పుడే ఆ హాస్పిటల్ నర్సు
 సరోజితో పరిచయమైంది. తర్వాత కలిసి
 తిరిగిం. చాలా చాలా చేశాం. కాని
 పెండ్లికి మా నన్న బస్సుకోలేదులెండి.
—అదో విషాద గాథ.....!"
 అన్నాడు నిట్టారుస్తా.

"చాలా ఇంట్రస్టింగ్ స్టోరీ! కవిత్వ
 కూడా బావుంది. వీలయితే 'కవి నిజ
 జీవిత వ్యధార్థ స్పందన' అని కూడా
 చెప్తాం. ఇంకొక్కటయితే బావుంటుంది.
 పత్రికాను నిమిషాల ప్రోగ్రాం ఎరేంజ్
 చేయమన్న మీరింటి చదివితే ప్రోగ్రాం
 పినిష్ చేద్దాం!"

అప్పటికే అక్కడ కూర్చుని మూడు
 గంటల పైనయింది. అదనంగా రెండు
 సార్లు టిఫిన్లు, నాలుగు సార్లు కాఫీలు
 అయిపోయాయి. మాట్లాడే ఏమటాడో
 అని నైలెన్స్ గా చూస్తున్నాడు అసిస్టెంట్.

"యిప్పుడు యెలాంటి కవిత్వ చదవ

"మరేమీయ్యాను. దేశభక్తి కవిత్వ
 చెప్పండి! అలాంటి కవిత్వలు చెప్పడం
 పెద్ద పేషన్ లెండి. మీకు ముందుముందు
 రేడియో, టి. వి. కవి వమ్మేశనల్లోకి
 ఆఫర్స్ రావచ్చు. ప్రభుత్వం నుంచి
 అవార్డులు కూడా వాటి వెనకాలే వస్తుం
 టాయి" సరతోషంతో డిగిపోతూ

"దేశభక్తి....కవిత్వమంటే.....?
 గంగా, యమున, కృష్ణా నదుల్ని;
 నన్నయ, తిక్కన కవుల్ని, మహాప్రభాకర
 చక్రవర్తుల్ని కీర్తించడమే గదండీ?"

"అబ్బా!..." అని తల సెట్టుకుని,
 "అదంక పాతకాలంనా? దేశభక్తియ్యా!
 ఇప్పుడుదేశభక్తి క్తంకామోద్రపై చేషరైంది.
 రాజకీయ నాయకుల్ని, వాళ్ళు ప్రవేశ
 పెట్టిన సంక్షేమ పథకాల్ని, యింకా
 స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడిన సమర
 యోధుల్ని కీర్తించడమే మోడ్రన్ దేశ
 భక్తి."

"అగండి! యింక చెప్పనవసరం
 లేదు. సుభాష్ చంద్రబోస్, భగత్ సింగ్ ల
 మీద కవిత్వం రాకా వినిపిస్తా!" అన్నాడు
 ఉత్సాహంగా కాగితం చూస్తూ.

"అమ్మో!...! చంపుతున్నావు
 గదయ్యా! స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరా
 డిన నాయకులంటే నెహ్రూ, ఇందిరా
 గాంధీల మీద. రాజీవ్ గాంధీ మీదయితే
 యింకా మంచిది. లేచెస్తూగా అంతా
 రాజీవ్ గాంధీ మీదే రాస్తున్నారు. గాంధీ
 అంటే మేమంతగా పట్టించుకోవడంలేదు
 అయినా సర్వాలేదు. నేను బ్రై చేసి
 ఒప్పిస్తా" అభయమిస్తున్నట్లుగా అన్నాడు.

"అదేంటి సార్! అప్పలు స్వాతం
 త్ర్యం తెచ్చింది గాంధీ గద సార్.
 నెహ్రూ ఆయన అనుచరుడు మాత్రమే
 నాయె?" అరంగాక అడిగాడు వెంకటే

"నీకు తెల్సదు లేవయ్యా! మనదశలే
 కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ప్రత్యక్ష సంబంధా
 యన్న కీలక పంథ. కేంద్రంలో ఏ పార్టీ

అధికారంలో వుంటే ఆ పార్టీ చెప్పినట్లు
వినాల్సిందే! సకస్సుడే ఈ లిరరాసు
తెల్వదు. నన్ను జూసి నేర్చుకో. పై
స్తావు” కోపంగా అన్నాడు.

“నెహ్రూ, ఇందిరాగాంధీల మీద ఏం
కవితలు రాయలేదండి. అయినా మీ
రేడియో స్టేషన్ కు ఆలోచించి రాయనవ
సరం లేదనిపిస్తోంది. ఆన్ చెయ్యండి.
‘గులాబీల నెహ్రూ’ కవిత పేరు.

“ఓ మా ప్రేయతమ నెహ్రూ
ఎర్రగులాబి వంటి నెహ్రూ
పట్టుకోలు రొడిగావు
జనానికి పువ్వు....సారీ
కోటుకు పువ్వు పెట్టావు.
జనానికి ప్రధాని వ న్యూవు.
ప్రణాళికలను చేపట్టావు.
గులాబీలా నీ ఆందం మనోహరం.
మల్లెలా నీ వలుకులు ఘమధురం.

‘చాలింది చాలింది బాబూ’ యిక

ఆనంది. యిప్పటికే ముప్పై రైస్సు దాటి
పోయింది. టైమ్ ఎక్స్ ప్రెస్ కుంటే కట్
చేయాల్సివుంది” అన్నాడు ఆశీనర్.

“టైమ్ ఎక్స్ ప్రెస్ లింట్ చెయ్యండి. నా
కవితలు కట్ చేయడమేంటి?”

“ఆ ఎస్.డి. గాడూర్కొడు సార్!”
వినయంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఏం వాడు? మనమందుముట్టుకోడా?”
అధికారికంగా అన్నాడు.

“ముట్టుకుంటాడనుకోండి....
రాని కవితలకు మొదలుపెట్టి పావుగంటే
కేటాయిస్తున్నాం. మీగురించి ఎక్స్ ప్రెస్ ల్
చేస్తే అచ్చ కంటిన్యూ చేయాలిస్తుంది.
ఆట్లా టైమెందుకు మార్చారని మామీది
వాడు....? మీండుకు సార్! నెల్లోపల
యింకోసారి మళ్ళీ పావుగంట ప్రోగం
ఎర్రెంట్ చేసే వూచి నాది. సరేనా?”

“సరే మంచిది చూస్తాం! ప్రసాదూ!
లంట్ ఎర్రెంట్ మెంట్స్ చూడు.” పురషా
యందాడు అప్పటివరకూ నిలబడి ఓపిగ్గా
కవితా పతనం చిన్న ప్రసాదాని.

కామ్రేడ్

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని మహిళాద్యమ చరిత్రను 1989 వరకు వివరిస్తూ మల్లాది
సుబ్బమ్మగారు రాశారు. దీనిని ఇంగ్లీషులో ప్రచురించబోతున్న పందర్బంగా 1992
సంవత్సరం వరకూ మహిళా ఉద్యమాల, మహిళా సంఘాల కార్యక్రమాలకో
కూడిన సమాచారం కూడా చేర్చాలనుకుంటున్నారు. తమ తమ మహిళా సంఘాల
గత పదేళ్ళ చరిత్రను సంక్షిప్తంగా తెలియ చేయవలసిందిగా మహిళా ఉద్యమ
నాయకులను, అభిమానులను రచయిత్రి కోరుతున్నారు. జూన్ 93 లోగా ఈ క్రింది
భిరనామాకు ఆ సమాచారం పంపించండి.

మల్లాది సుబ్బమ్మగారు, ఎడిటర్ ‘శ్రీ స్వేచ్ఛ’
9, ఎం. ఐ. డి. హెచ్. కాలనీ, మెహదీపట్నం
హైదరాబాద్-500028. ఫోన్ : 35429 - 220156

బి. వి. సుబ్బయ్య రెసిడెన్షియల్ కాలేజి & స్కూలు

పేర్చుమిట్ట - సంతనూతలపాడు మండలం

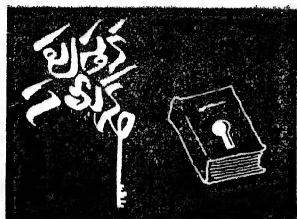
ప్రకాశం జిల్లా

సమాజ శ్రేయస్సే వ్యక్తి శ్రేయస్సు - ఈ సూక్తియే మా
సకల కార్యక్రమాలకు మార్గదర్శకం.

విద్యార్థి శ్రేయస్సే ఈ సంస్థ ఏకైక లక్ష్యం.

1. ఇంటర్మీడియట్ రెండు సంవత్సరములు పేసు ఇచ్చి, వివర
మైన. లోతైన, పటిష్టమైన శిక్షణగోనే విద్యార్థి నేరుగా
EAMCET పరీక్ష రాయగలడు.
2. 1992-93 లో మా కళాశాల విద్యార్థికి ప్లేషనరీతో సహా అన్ని
అవసరములు రు. 10,500/-తో తీరినవి.
3. EAMCET పేరుతో అదనపు ఫీజు వసూలు చేయము.
4. 10th లో ప్రథమశ్రేణి విద్యార్థులకు మాత్రమే ప్రవేశము.
5. 6, 7, 8, 9, ఇంటర్మీడియట్ తరగతులకు మాత్రమే ప్రవేశము
కలదు.
6. 10వ తరగతి 1993 మార్చి పరీక్ష ఫలితముల కాతము 92.4

బి. వి. సుబ్బయ్య,
నిర్వాహకుడు.

ఉత్తమ కథల సంకలనం

— సపిన్

కథలు చాలా మంచిరోజురావ్వాని చెప్పకుంటున్నారు. 1990లో వెలువడిన కొన్ని మంచి కథల్ని ఎంపికచేసి కథాసాహితీవారు ప్రచురించిన “కథ 90” అన్న ఈ సంకలనంలోని కథల్ని చదివితే అమాట నిజమే అనిపిస్తుంది. వాసిరెడ్డి నవీన్, పాపిజేన్ శివశంకర్ ఈ కథా సంకలనానికి సంకలన కర్తలుగా వ్యవహరించారు.

“జీవితాన్ని, సమాజాన్ని సీరియస్ గా తీసుకొని కథలు రాసే రచయితలు ప్రోత్సహించేది రారణంగా రాసు రాసు తగ్గిపోతున్నారు. ఇంత ప్రతికూల వాతావరణంలోనూ అప్పడప్పడు వచ్చే కథలు గుర్తింపు లేకుండా రొడ్డులో కలిసి పోతున్నాయి. అలాంటి కథలన్నీ గుర్తించే ప్రయత్నమే యీ సంకలనం” అని ఈ పుస్తకాన్ని ప్రచురించిన ప్రచురణకర్తలు చెప్పకున్నారు. కథా సాహిత్యాన్ని సీరియస్ గా తీసుకునే తెలుగువాళ్ళందరూ కథాసాహితీపాఠి ఈ ప్రయత్నానికి హృదయపూర్వకంగా తోడ్పడాలి.

ఈ సంకలనంలో మొత్తం వదిహేను కథలున్నాయి. మధుకాంతకం రాజారాం లాంటి సీనియర్ మోస్ట్ కథకుని కథ, శ్రీవతి, కేతు విశ్వనాథరెడ్డి, బి. నత్యవతిలాంటి సీనియర్ కథకుల కథలు, సుమనస్వతి, సాక్షి, గోవిందాంటి వర్తమాన కథకుల కథలు ఈ సంకలనంలో చోటుచేసుకున్నాయి.

ఈ కథల్లో ఎక్కువగా ఆంధ్రదేశపు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వస్తున్న అనేక ఆర్థిక, సాంఘిక మార్పులు, మానవీయ సంబంధాల్లో వస్తున్న మార్పులు చిత్రించబడ్డాయి. వస్తువు విషయంలోనూ, శిల్పం విషయంలోనూ ఈ కథల్లో చక్కని సమన్వయం కనిపిస్తుంది.

వద్దన్నగోటికి విద్యమరుక్కోవటానికి వెళ్ళి చిత్రహింసలకు గురైన ఓ బుడమక్కలవాడి కథ మధుకాంతకం రాజారాం రచన ‘అబలపలుకు ...’ అయిన బాసిన అనేక ఇతర కథల్లో మూడిగానే ఈ కథలో కూడా మొదటి భాగమంతా చిత్రించబడింది. పి సరిగోతుది అనలు కథ చాలా తాపీగా మొదలవుతుంది. సుద్దీర్ఘ

మీన ప. సోదాతం లేకుండునట్లుగా కథలో కొచ్చెయ్యటం ముహూర్తం చూపరాదు తెలిదేమో అనిపిస్తుంది.

శ్రీవతి రచించిన 'అటకట్టు' కథలో యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో వుంటూ పాతికేళ్ళ తర్వాత తను పుట్టి పెరిగిన తన స్వగ్రామాన్ని చూడటానికొచ్చిన పేనుగోపాల్ అనుభూతులను చూస్తాం. ఈ పాతికేళ్ళలో ఆ డిప్లొ ఎన్ని మార్లు రాచ్చాయో చూసి చాలా ఆశ్చర్యపోయాడు. తన తమ్ముడు శంకరరావు అన్యాయంతో బోరాడిన సంజీవునాయుడు పైపుగానీ, అన్యాయానికి మూలమైన జగ్గునాయుడు పైపుగాని ఉండకుండా బటస్తంగా వుంటూ ఎంత అస్తిని సంపాదించాడో తెలుసుకుంటాడు. తను యునైటెడ్ స్టేట్స్ వెళ్ళకుండా తన స్వగ్రామంలోనే ఉండిపోతే తను సంజీవునాయుడు పక్షం వహించేవాడిని? లేదా జగ్గునాయుడు పక్షం వహించేవాడినా అని తనను ప్రశ్నించుకొని తన తమ్ముడు శంకరరావులాగే తనూ పెద్ద అవకాశవాదినయ్యుండేవాడనని సమాధానం చెప్పుకుంటాడు.

శ్రీవతి కథల్లో నాటకీయత చొర్రగా వుండదు. లండునల్లనే అతని కథల్లో ఎరసియత తక్కువగా వుంటుంది. అతి నాటకీయత అవసరంలేదుగానీ తను చెప్పదల్చుకున్న అంశాన్ని పారకుడిలో బలంగా అవిష్కరించటానికి కొంత నాటకీయత అవసరమౌతుంది. కథను కొన్ని దృశ్యాలుగా చిత్రించేటప్పుడు శ్రీవతికి లేదు. అందుకే కథంతా ఒక వ్యాసంలా సాగుతుంది. అంతా చూడటం ఈ కథలో శంకరరావు ఇంట్లో పేనుగోపాల్ గారిక పెద్ద ప్రార్థి ఇస్తారు. ఈ ప్రార్థిలో పాగ్గాన్న వాళ్ళందరినీ మార్గాదండటం ద్వారా...అంటే సంఖ్యాపరమ ద్వారా ఆయా ప్రాంతాల్ని అవిష్కరిస్తూ ఈ వ్యూహాన్ని చిత్రిస్తే చదివేవాడికి దావుంటుంది- ప్యాపార్లు, ప్యాపార్లారని రచయిత చెప్పేయ్యటంవల్ల ప్రాతలు పారకుడి ముందుకు రావు. నన్నీ వేలాలు, సంఖ్యాపరమ కథను సజీవంగా నిలుపుతాయి. శ్రీవతి కథల్లో ఇవి చాలా తక్కువగా వుంటాయి.

శ్రీవాద దృక్పథంతో పి. సత్యవతి రాసిన "ఇల్లలకగానే" అనే కథ ఇల్లలుకుతూ పేరు మరచిపోయిన ఈగ కథకు పాఠ్యం. ఈ కథలో వ్యంగ్యం చాలా చక్కగా పోషించబడింది. స్త్రీకి పెళ్ళయి ఒకరికి భార్యగా మారినప్పుడంటేనూ, ఆ తర్వాత కొందరికి తల్లిగా మారినప్పుడంటేనూ యే విధంగా తన వ్యక్తిత్వాన్ని అస్తిత్వాన్ని కోల్పోతుందో రచయిత్రి ఈ కథలో చాలా దాగా చిత్రించారు.

సాక్షి అలిమూర్ సందిగం కృష్ణారావు రచించిన 'లిరగబడ్డ భర్తం' కథలో చూడాలి వ్యంగ్యం దాగా వుంది. దొంగవన్నెవాడు యేం చేసినా, ఎన్ని చేషాలు చేసినా వాడిని సమాజం గౌరవిస్తూనే వుంటుందన్న వాస్తవం ఈ కథలో రచయిత చెప్పాడు. అ దొంగు ఎలా సంపాదించాడన్నది సమాజానికి ముఖ్యంకాదు- ఈ

కథలో ఒక వ్యాయాసాది రిమ్మని బమ్మని చేసి బమ్మని రిమ్మనిచేసి బాగా డబ్బు సంపాదిస్తాడు— అ వ్యాయాసాదికి గాడిదరెక్క కోర్టురెక్కాలన్న కోరిక కలుగుతుంది—ఒ గాడిదను తెప్పించి అ గాడిదమీదనే అతడు కోర్టురెక్కంటాడు - అయినా అతని స్వయంబ్ధ అతన్ని “గుర్రం ఎక్కినేనెం, గాడిదనెక్కినేనెం! రాజా రాజే అపురాడని” ఎప్పుటిలాగే గౌరవిస్తూనే ఉంటాడు - అని సల్వేటార్స్ ఉంటే యేదన్నా తప్పు చేసినవాడిని గాడిదనుచెక్కించి చిర్రేగిస్తారు! వంద తప్పులు చేసి సహజాన్ని బాగా బోలుగాని బాగా డబ్బు సంపాదించిన అవ్వారేద గాడిదరెక్క చూడేగితే “రాజా రాజే అపురాడని” గౌరవిస్తాడు.

“ఇప్పురూ ఇక్కడ” అన్న సాపినేని శివశంకర్ రచించిన కథలో ప్రతి విలువనూ డబ్బుతో రీజుచేసి పట్టుబట్టాడనే వుట్టిన స్వరీతి అందుకు పూర్తిగా ఇన్నమైన సంస్కారాన్ని చల్లిన నీలిమలోని మానవీయ దృక్పథాన్ని, కళాత్మక హృదయాన్ని రచయిత చాలా గొప్పగా చిత్రించాడు.

గోపి రచించిన “ఒక తండ్రి” అనే కథలో ఈనాడు ఉత్తర తెలంగాణా లోని గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో చెలరేగుతున్న నర్సరైట్ ఉద్యమం చిత్రించబడింది. ఈ రచన ఒక కథలా : చుండా నవలలా సాగుతుంది. పోలీసులచేత చంపబడిన తన కొడుకు నిరంజన్ ఇంకా బ్రతికేవున్నాడని అనుకుంటున్న సుగుణమ్మను, తన కొడుకును పోలీసులు చంపేశారని తెలిసినప్పుడు ఈ దేశంలోని కొటానుకొట్ల తండ్రుల్లాగే రోడించిన బుచ్చిరెడ్డిని పాఠకులు మరచిపోలేరు.

సీనియర్ కథకుడు కేతు విశ్వనాథరెడ్డి రచించిన ‘తేగా’ కథలో శ్రీలత తన భర్త రామవకు, తన మరిది దీవాకర్డు మధ్యవున్న తేడా యేమిటో తెలుసు కుంటుంది. రామవకర్డు దీవాకర్డు యే విధంగా వున్నాడో ఈ కథలో చూపించ బడింది. “సిమెంట్ ప్యాక్టరీలో పనిచేసే కూలీల శ్రమమీదా, వాళ్ళ సంబంధాల మీదా నాకు సమ్మతం యేర్పడింది. నేనందుకే వాళ్ళతో కలిసిపోయాను.” అన్న దీవాకర్డుద శ్రీలతకు గౌరవం కలుగుతుంది. వైట్ కాలర్ బాబ్స్ చేయ్యబుమే గొప్పగా బావిస్తూ నిజమైన శ్రమ విలువను గుర్తించలేని రామవలాంటి అనేకమంది ముఘ్ఘులగుంటుంటే జీవుల కళ్ళను తెరిపించే మంచి స్రవత్వం ఈ కథ.

డబ్బు సంపాదించటానికి సర్వస్వాన్ని— చివరకు తన భార్య శిలాన్ని కూడా అమ్మకానికి పెట్టకానికి సిద్ధంగా వుండే సావిత్రమ్మ మరిదిలాంటి వాళ్ళ కథను “పెద్దదా సావిత్రమ్మ” కథ చెబుతుంది. వ్యభిచారం చేసి తన వదిలిన కువైట్ వెళ్ళిందని చిర్రోచి అక్కగొట్టిన ఆమె మరిది రాన్నేళ్ళ తర్వాత బాగా డబ్బు సంపాదించి తిరిగొచ్చిన ఆ వదిలిన అమ్మతో తన భార్యను చూడ కువైట్ కు

గంగా నదిలోని గూలిశ్యాన్ని
 మోవ రక్తం పడింది కరుగుతున్న
 మరల పనిత్రవని చూడటాన్ని
 పిమ్మ, మురిసింది సుసుమల మేము
 ప్రేమాను గానం
 పవిత్ర నేడ రూపింపై
 సామరస్యంగా మమ్మల్ని బ్రవకనినవా చేవా!
 అయోధ్య రామా!
 అలంకార శ్యామా!
 కళ్యాణ రామా! కారుణ్య ధామా!

మల్లెల నారాయణ

(43 వ పేజీ తరువాయి)

సంపదలూనికి సిద్ధపడ్డాడు- డబ్బా సంపాదించటం అనే లక్ష్యన్నే సర్వస్వంగా
 భావించినవాళ్ళు ఎంతగా పతనమైపోయారో చిత్రించే కథ “కుదైబ్ సావిత్రమ్మ.”

ఆ కాలానికి గురైన ఓ స్త్రీ కథను ఎంతో ఆర్థికతతో చిత్రీకరిస్తాడు
 వాడ్రేపు చినవీరభద్రుడు ‘సుజాత’ అన్న కథలో. ఈ సంకలనంలో చేర్చబడిన
 కథల్లోకల్లా చాలా బావున్న కథ ‘సుజాత’, రాజ్యాధికారానికి ప్రతినిధులైన
 పోలీసులు అకారణంగా ఓ స్త్రీని అరెస్టుచేసి ఆమె మీద అత్యాచారం జరిపి, ఆమె
 శరీరంమీదా, ఆమె మనసుమీదా ఎన్నడూ మానిపోని గాయాన్ని ఎలా రగిలిస్తారో
 ఈ కథ చాలా సమర్థవంతంగా చిత్రించింది.

ఈ సంకలనంలోని ఇతర కథలు కూడా బావున్నాయి. మంచి కథల్ని
 వెలికి తీసి పాఠకుల ముందుంచటంలో ఈ ‘కథ 90’ చాలావరకు సఫలీకృతం
 అయిందనే చెప్పాలి.

[కథ 90 : ఉత్తమ కథల సంకలనం, సంకలన కర్తలు : వాసిరెడ్డి
 సహస్, పాపినేని శివశంకర్, ప్రచురణ : కథానాసాతి 164, రవిచాలనీ, తిరుమల
 గిరి, పికింగ్రాబాదు-500 015. ప్రతులకు : విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్, బాంక్ స్ట్రీట్,
 హైదరాబాద్ మరియు విశాలాంధ్ర ఇతర ప్రాంతాల వెల : రు. 17-00]

సూతన ప్రజాస్వామిక విప్లవం పర్తిల్లి!

పరిశ్రమలనూ, విద్యనూ కాదు మానాన్ని ప్రాణి నేటికరించండి!

రిపోర్టు :

‘స్త్రివాదం - సాహిత్యం’

— ప్రొఫెసర్ నగరకాళ సభ రిపోర్టు

‘స్త్రివాదం - సాహిత్యం’పై జనసాహితీ, ప్రొఫెసర్ నగరకాళ 18-4-93 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం సిటీ సిండ్రేట్ థియేటర్లో నిర్వహించిన సాహిత్య సభకు జనసాహితీ సంయుక్త కార్యదర్శి సురేష్ అభ్యుత్తర వసించారు. సభను ప్రారంభిస్తూ, సురేష్ స్త్రీలు రాస్తున్న రచనలపై బోధామూలీ, యస్వీ చేసిన వ్యాఖ్యానాల్లోని అభిప్రాయాలను వివరించారు. ఆ సభ దిగంబర రవికలలో వున్న పాణిటివ్ అంశాలను గుర్తించుకుంటూ చేసే విమర్శలూ సరైనవి కాదన్నారు. స్త్రీకి శత్రువు పురుషుడు కాదు, దోపిడి సహజం. దీన్ని గుర్తించకపోతే మొత్తం స్త్రీవాదం గాడి తప్పుతుంది. ఏ పోరాటపు పిలుగులో స్త్రీల తన్మయం వచ్చిందో దాన్ని గుర్తించాలి. ఎవరికీ వ్యతిరేకంగా పోరాటం ఎక్కువైతే అన్ని విషయం చర్చించాలి అన్నారు.

ఆ తర్వాత స్త్రీవాద రచయిత్రి ఓల్గా తన సుదీర్ఘ ప్రసంగంలో స్త్రీవాదం పుట్టుపూర్వోత్తరాలూ, స్త్రీవాద సాహిత్యం గురించి మాట్లాడారు. “స్త్రీవాదాన్ని సీరియస్ గా ఆరంభించేమకుని, దానిలోని తప్పుడు భోధనలను సరిదిద్ది ముందుకు తీసుకుపోవాలనే ఆలోచన కాగుంది.

“ప్రజలు స్వేచ్ఛకోసం, సమానత్వం కోసం పోరాడినప్పుడల్లా స్త్రీల హక్కులు అన్న అంశం చర్చకు ప్రతి దేశంలోనూ వచ్చింది. అమెరికా రాజ్యాంగ రచన జరిగినపుడు స్త్రీలు తమ హక్కుల గురించి, కుటుంబంలో ఎదుర్కొంటున్న హింస గురించి ప్రశ్నించారు. బ్రిటన్ లో ఆ స్త్రీలు, పురుషుల హక్కుల గురించి స్త్రీలు పోరాడారు. ఫ్రెంచి విప్లవంలో స్త్రీలు, పురుషులకంటే ఎక్కువగా పోరాడారు. ప్రత్యేక సంఘాలు ఏర్పడ్డాయి. వితంతువులకు పెన్షన్ గురించి ఆలోచించారు. రష్యాలో విప్లవ కాలంలో స్త్రీలకు ముందుగానే స్త్రీలు తమ సమస్యల గురించి ప్రశ్నించారు- తెనినోతో పెద్ద చర్చ జరిగింది.

“భార్యాభర్తల సంబంధాల గురించి రాస్తే సందర్భ దాన్ని పురుష ద్వేషం అంటున్నారు. చైనాలో స్త్రీలు పురుష సాంసను ద్వేషిస్తూ కథలు, రాళ్ళూరూ రాని వాటిని పురుష ద్వేషం అనలేదు.

“స్త్రీలు రాజకీయ ఉద్యమాలలో పురుషులతోపాటు పనిచేస్తున్నపుడు జనుకు తక్కువ సనులు ఇవ్వడమేమిటని సెంటావలోరనం చేసుకున్నారు. స్త్రీలు, నిర్ణయాలు మగవారు చేయడం, వారికి భోజన సదుపాయాలూ, మైపు

చేయడం, రాయడం చూత్రం స్త్రీలు చేయడం. ఆ గా ఎందుకు జరగాలి అనే అలోచన ప్రారంభమైంది. వారికి ప్రపంచం రెండు రకాలుగా : ట్లిక్ ప్రపంచం అంటే రాజకీయాలు, రాజ్యం, పరిపాలన, కళలు - పైవేటు ప్రపంచం అంటే కుటుంబం, ఇంటిదాకీరీ, పిల్లలుగా కనబడింది. అంతేగాక ట్లిక్ ప్రపంచం అంతా పురుషులదీ, అక్కడి సంస్కృతి అంతా పురుషులకు అనుకూలమైనదిగానూ. పైవేటు ప్రపంచం అంతా స్త్రీలదిగానూ వుందని అర్థమైంది తమ శ్రమి, లైంగికతాన్నీ, మాతృత్వాన్నీ పట్టి ప్రపంచం అంతా స్త్రీగృహని గ్రహించారు. ఈ అజ్ఞానవేతకు వెనక వున్నదంతా రాజకీయమే అని రాడికల్ ఫెమినిస్టులూ, ఫోషలిస్టు ఫెమినిస్టులూ అర్థం చేసుకున్నారు.

“త్రాగుబోతు భర్త భార్యను కొట్టడం పెనుక కుటుంబ హింస వుంది. ఇది రాజ్యానికి అవసరమైన హింస. ఫెమినిస్టులు చేసిన కొన్ని ప్రతిపాదనలను పోరాటాలకు అన్వయించుకుంటే ఎంతో నుంచి ఫలితాలు సాధించవచ్చు.

“రాజ్యం స్త్రీల సంతానోత్పత్తి శక్తిని అడ్డుకుంటున్నట్లే చెప్పింది. ‘ఉత్పత్తి వనరులపై పోరాటమే చరిత్ర’ అన్నారు. సంతానోత్పత్తి శక్తి ఒక ఉత్పత్తి వనరు. దీనిని అడ్డుకుంటే చేయడానికి పోరాటాలే జరిగాయి. ఆ చరిత్ర ఎవరూ రాయలేదు. అడవిల్ల పుట్టుకుండా చేయడానికి, పుట్టిన తర్వాత చంపడానికి జరుగుతున్న కృషి, అడవిల్లలకు సరైన వైద్యం, పోషకాహారం ఇవ్వక వారిని అస్థాంతరంగా చంపి వేయడం మొదలైనవన్నీ పరిశీలించాలి. భూమి సంబంధాలు మారుతున్నప్పటికీ వివాహ సంబంధాలు మారుతూ వచ్చాయి.

“స్త్రీవాదానికి, మార్క్సిజానికి ముఖ్యంగా మూడు విషయాలలో తేడా వుంటుంది. స్త్రీవాదం నిర్మాణ పద్ధతులను అంగీకరించదు. దీనివల్ల పెత్తనం చలాయించడం వస్తుందని వీరి భావన. మనం దేన్ని సాధించదలచామో దాన్ని సాధించే పద్ధతులు చిత్తశుద్ధితో నిండి వుండాలి. అంతేగాక అంతిమ లక్ష్యం అన్న భావనను స్త్రీవాదం అంగీకరించదు. ఈ మూడు విషయాలపై చర్చ జరగాలి. ఒకరి నుంచి మరొకరు నేర్చుకోవాలి- పరస్పరం అభివృద్ధి సాగించాలి.

“తెలుగు సాహిత్యంలో స్త్రీవాద దృక్పథంతో గురజాడ, చలం, కొ.కు చాలా విలువైన రచనలు చేశారు. అలాంటి సమాజాన్ని మధురవాణి, అసీరిగారు పాత్రలు ద్వారా గురజాడ బాగా చెప్పాడు. చలం రాసిన ‘స్త్రీ’ పుస్తకంలో నేల సమస్యల గురించి ఫంతో సమాచారం వుంది. చలం చెప్పిన విషయాలనే కొ.కు తెలిపగా చెప్పి ప్రశంసలందుకున్నాడు-చలం తిట్లు తిన్నాడు. ఉదా : ‘నైరంధ్రీ’ కథ.

“1960 తర్వాత స్త్రీలు తమ వమన్యలను కాము చెప్పకోవడం చేశారు. శ్రీదేవి ‘కాలాతీత వ్యక్తులు’ నవలలో చదువుకున్న అమ్మాయిల సమస్యలను చిత్రించారు. లత, వాసిరెడ్డి సీతాదేవి, రంగనాయకమ్మలలో ఎవరి ధోరణి వారిదే,

"1970ల నుండి సమాజంలోని ఆలోచనల్లో మార్పు వచ్చింది. 70వ దశాబ్దం శ్రీలకు సంబంధించి ముఖ్యమైన దశాబ్దం 70కి ముందు అనేక ఉద్యమాల్లో పనిచేసిన శ్రీలు తమ గురించి రాము ఆలోచించడం ప్రారంభించారు. ఉద్యమాల క్రమంలో తమ పాత్ర, ఉద్యమాలు పూర్తయిన తర్వాత తమ పాత్ర ప్రశ్నించుకొని శ్రీల సంఘాలను స్థాపించుకొని, శ్రీల సమస్యలపై పనిచేయడం ప్రారంభించారు. లైంగిక దాడులపై చట్టం, వరకట్న హత్యలపై చట్టం, మొదలైనవాటిలో మార్పులు సాధించారు. సంతాన నిరోధక ప్రక్రియల్లో కొన్నిటిని ప్రతిఘటించారు.

"ఈనాడు శ్రీలు కవితలు రాస్తూ తమ శరీరాలగురించి, శారీరక సమస్యల గురించి ఆక్కడక్కడా రాస్తున్నారు. ఇది పెద్ద సమస్య అయిపోయింది కొందరికి. ఎందుకంటే సమాజం శ్రీ శరీరాన్ని చాలా అగ్రతగా రాపాడింది. శ్రీ శరీరంపట్ల ఆకర్షణను సమాజం అలవాటు చేసింది. ఈ కవితలు రాసేవారిలో కొన్ని తప్పులు వుండవచ్చు. వాటిని పట్టుకొని మొత్తం శ్రీవాద కవితలన్నిటిపై భయంకరమైన టాడి చేయడం ఆశ్చర్యంగా వుంది, సాహిత్య విమర్శ అవసరమే. పుస్తక సారాన్ని అర్థంచేసుకొని, సామాన్య ప్రజలకి అర్థమయ్యేట్లుగా వివరించాలి. 1950 ప్రాంతాలలో ప్రచురితమైనా కూడా 'అతడు-ఆమె' నవలలో శ్రీ పురుష సంబంధాల చిత్రణ గురించి ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. శ్రీవాద సాహిత్య విమర్శ చేసేవారు, శ్రీలపై అణచివేత మూలాలు పట్టుకోవడంలో రచయిత ఎక్కడ విఫలమయ్యాడు లేక సరిగా అర్థంచేసుకున్నాడా అన్నది కీలకంగా తీసుకొని విమర్శించాలి.

"ఈనాడు శ్రీలచేత చిన్నచిన్న Units పెట్టి, వారికి సంఘాలు లేకుండా పెట్టుబడిదారులు క్రమవోపిడి చేస్తున్నారు. ఈ సంపద అగ్రరాజ్యాలు చేతుల్లోకి పోతోంది. మరోవైపు కార్మికులను రిట్రెంచి చేస్తున్నారు. ఈ పోరాటంలో శ్రీలకు భర్త, పిల్లలు, అధికారి, పోలీసులు, ప్రభుత్వం, IMF, ప్రపంచ బ్యాంకు, అగ్ర రాజ్యాలు శత్రువుగా నిలుస్తున్నాయి."

ఆ తర్వాత మాట్లాడిన జనసాహితీ ప్రధాన కార్యదర్శి రాత్నవలి రవిబాబు తన ప్రసంగంలో ఇలా చెప్పారు. "అల్లాగారు చక్కగా శ్రీవాదమంటే ఏమిదో వివరించారు. వారు చెప్పిన మూడు వివాదాస్పద విషయాలు— నిర్మాణం, సాధనాలు, అంతిమ లక్ష్యం గురించి చర్చించడం చాలా అవసరం.

"ప్రపంచంలో సగ భాగమైన శ్రీల దృక్పథం నుంచి ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకోవడం ఫెమినిజం కాగా, మొత్తం శ్రీ, పురుషుల దృక్పథం నుంచి ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకోవడం మార్క్సిజం. కనుక మార్క్సిజంతో దీన్ని పోటీ పెట్టడం అశాస్త్రీయం. ఆర్థికమే సమస్త సమస్యలన్నిటినీ పరిష్కరిస్తుందని మార్క్సిజం ఎక్కడా చెప్పలేదు. 'ఆర్థిక పరివర్తన వస్తే శ్రీల సమస్యలు కూడా వాటంతటవే

పరిష్కారమౌతాయని ... ర్కృణం చెప్తోంది. రాని రష్యా, పై నాటి అలా జరిగి లేదు గదా' అనే వాదన శ్రీవాదులు కొందరు చేస్తున్నారు. కనుక హార్గెన్స్, ఎంగెల్స్ అవగాహన అదిరాదు అని స్పష్టంచేస్తున్నాను. 'Against vulgarisation of Historical Materialism' అన్న పేర్ల కత్ ఎంగెల్స్ రాసిన ఒక లేఖ దీన్ని స్పష్టం చేస్తుంది. ఈ వాదనను ఇంకా పొడిగించి ఈ శ్రీ వాదులు మార్క్సిజం విఫలమైందని ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఇదీ అంగీకరించలేని విషయమే. మార్క్సిజాన్ని విజయవంతం చేయడంలో కొన్ని దేశాల పార్టీలు విఫలమయ్యాయిగాని మార్క్సిజం విఫలం రాలేదు. అదీగాక ఈ వాదన చేసేవారు - 'ఈ ప్రపంచం ఇంకటికీ సరి' అని అనుకొని మార్క్సిజం గురించి అంతిమ నిర్ణయాలు ప్రకటిస్తున్న భనుకోవాలి. అదే విధంగా మార్క్సిజాన్ని సమీక్ష వివిధ పార్టీలలో పురుషాధిపత్య ధోరణులు వుంటే వాటికి వ్యతిరేకంగా పోరాడటం అవసరమే. రాని అలా చేయకుండా మార్క్సిజానికి వ్యతిరేకులుగా తమారవడం సరైంది రాదు. సరిగ్గా ఇక్కడే మానా అనుమానం వస్తోంది—'ఈ శ్రీవాదం ద్వారా మార్క్సిజానికి వ్యతిరేకంగా' జ్యూలాముఖి అన్నట్లు 'అంతర్జాతీయ కుట్ర పీఠెనా వుందా' అని !

“వర్గ సంఘాలలో పని చేస్తూనే స్త్రీలు పైటవ్యవంతమైన గ్రూపులు ఏర్పాటు చేసుకొని, పురుషాధిపత్య ధోరణులకు, ముస్వామ్య సంస్కృతికి వ్యతిరేకంగా పోరాడటం సరైన విధానంగా వుంటుంది గాని, మార్క్సిజాన్ని తప్పు పట్టడం సరైనది కాదు.

“స్త్రీలు శ్రమ జీవులలో విడదీయరాని భాగం. స్త్రీల పేషుక్తి పెనాటి ప్రజల పేషుక్తితో ముడిపడి వుంటుంది. ప్రజల విముక్తి సాధించిన తర్వాత, ముంఘా చూడా భావజాల రంగంలో తరతరాలుగా జీర్ణించుకొన్న కొన్ని ధోరణులను ప్రజలలో, మనలో తొలగించుకోవాలి వుంటుంది.

“స్త్రీ పురుషుల మధ్య వున్న వైరుధ్యం కొందరు శ్రీవాదులు శత్రుపూరిత వైరుధ్యం అని ఎంగెల్స్ వాక్యాలు కొన్ని ఉదహరిస్తూ ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఇది సరైన దృక్పథం కాదు. శ్రీ పురుషుల మధ్య వైరుధ్యం మిత్రపూరిత వైరుధ్యం. దీనిని ఐక్యత, పోరాటం. ఐక్యత క్రమంలో ఐక్యతను ఐక్యతం చేసుకోవాలి. ఈ పోరాటం శ్రీ పురుషుల మధ్య మరింత అవగాహన, నిజమైన ప్రేమ పెంపొందించడానికే గాని శత్రుపూరితం చేయడానికే కాదు. ఈ వైరుధ్యానికే చారణం వ్యవస్థలో చూడాలి. ఈవాడు రాజ్యం పితృస్వామిక వ్యవస్థను సమర్థిస్తోంది. పోషిస్తోంది. ఈ రాజ్యానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడే వైతన్యాన్ని శ్రీలలో కలుగజేయాలి. అంతేగాని పురుష ద్వేషం పరిష్కార మార్గం కాదు.

మాన్ని ఇక్కడ స్థానించి తీరాలి. స్త్రీలు ఈ ఉద్యమం ద్వారా కుటుంబంలో పురుషుడి బాధ్యతను గుర్తించేసారు. అలాగే తగబోయించే రాజ్యాన్ని ఏర్పరించారు. ఒక నిధంగా పితృస్వామిక విలువలకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించారు. ఈ ఉద్యమం చైతన్యం సృజించి మహిళా శక్తిని వివిధ సాంఘిక, ఆర్థిక పోరాటాలపై పుష్కలమైనదిగా సీల సంఘాలు, ఇతర సంఘాలు చేయాలి. మతోన్మాదానికి వ్యతిరేకంగా మహిళలు చేయాలన్న పోరాటాల గురించి వివరించాలి. ఈ సారా వ్యతిరేక ఉద్యమం ఉధృతంగా సాగుతున్న కాలంలో 'ఆంధ్రప్రభ' సాహితీగవాక్షం 'సేటిలో', ఈ ఉద్యమం గురించి ఒక్క వాక్యం కూడా రాయకుండా స్త్రీవాద సాహిత్యంపై కొన్ని వాదాల పాటు గండిత చర్చ జరిగింది. సమకాలీన సమస్యలతో link చేస్తూ స్త్రీవాద సాహిత్యంపై చర్చ జరిగి వుండాలింది. 1988 లోనే తెలంగాణ ప్రాంతంలో సారా వ్యతిరేక ఉద్యమం 'హుర్తితో' నాయకత్వంలో రాసిన కవిత 'చిరుచీకట వెళ్ళాలి' మీకు వినిపిస్తాను.

“స్త్రీ వాడులలో కొందరు విపరీత ధోరణులను ప్రచారం చేస్తున్నారు. బూట్లవా పెరునిజం ధోరణి ఇది. 'మగవాళ్ళే చేస్తే మనమూ అది చేద్దాం' అనే ధోరణి ఇది. వాళ్ళు సిగరెట్లు తాగుతున్నారు - మనమూ తాగుదాం. వాళ్ళు చాలా మంది స్త్రీలతో సంబంధాలు పెట్టుకుంటున్నారు - మనమూ చాలామంది పురుషులతో సంబంధాలు పెట్టుకుందాం. ఇదీ నీరీ వాదన. ఇది ఎలా ఉందంటే 1930 ప్రాంతాలలో కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాల్లో బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక ఉద్యమంలో భాగంగా సంస్కృత మంత్రాల్లోని ఆశాస్త్రీయత గురించి చర్చించకపోగా, ఈ మంత్రాలు బ్రాహ్మణలే ఎందుకు చదవాలి? మనం నేర్చుకుని మనమూ పెళ్ళిళ్ళు చేద్దాం అని కన్య బ్రాహ్మణులు తయారయ్యారు. బ్రాహ్మణీజం విలువలను ప్రశ్నించకపోగా పీరు వారికంటే చాదస్తలుగా తయారయ్యారు. అలాగే ఈనాడు పురుషుడి తప్పుడు ధోరణులను ఆక్షేపించడం కాకుండా, మూల అదే ధోరణి అవలంబిస్తామని స్త్రీ వాదులు అవడం ఆశ్చర్యకరం. అమెరికన్ స్త్రీవాద రచయిత్రి ఎరికా జోరిగ్ ఒకటువంటి ధోరణికి చెందినదే. ఆమె రాసిన 'Fear of Flying' అనే నవల దీనినే సమగ్రించినది ఆమెను పొగుడుతూ ప్రస్తుతం మార్కెట్లో వున్న “ఆంధ్రప్రభ” వారపత్రికలో ఒక పాఠకురాలు ఉత్తరం రాసింది.

“బలహీనంగానైనా మరో తప్పుడు ధోరణి స్త్రీవాద రచయిత్రుల్లో చూస్తున్నాం. అది స్త్రీలే సీలకు సంబంధించిన సమస్యలపై రచనలు చేయాలి. ఆ స్త్రీల రచనలను చేయించుకుంటుంది. స్త్రీవాద సాహిత్య విమర్శకులుగా స్త్రీలే వుంటారు. స్త్రీల సమస్యలపై, స్త్రీవాద సాహిత్యంపై ఎటువంటి రచనలూ పురుషులు

చేయగూడదని నిషేధం విధిస్తాడు వీరు. ప్రస్తుతం ఇటువంటి ధోరణి దళిత సాహిత్యానికి సంబంధించి కొనసాగుతోంది. ఈ ధోరణిని బససాహితీ అంగీకరించడం లేదు. ‘పెళ్ళిచూపులు’ అనే కవిత చదివి వినిపిస్తాను. ఎంతజాగా పెళ్ళిచూపుల తతంగాన్ని కవిత రూపంలో వివరించాడో చూడండి.

“ఈనాడు శ్రీల సమస్యలను ప్రతిభావంతంగా కవి రూపంలో ఎక్కువగా కె. గీత, కొండేపూడి నిర్మల, మహాజనీన్, కె. వరలక్ష్మి, వజ్రాల ఇందిర. జయప్రభ, ఓల్గా, సావిత్రి, నన్నపనేని రమాదేవి, రావులపల్లి సునీత తదితరులు రాస్తున్నారు. విమల మార్క్సిస్టు అవగాహనతో శ్రీల సమస్యలపై కవితలు రాస్తున్నారు. శ్రీల శారీరక సమస్యలూ, మానసిక సమస్యలూ, ఆద, మగ పిల్లల పెంపకంలో తేటాలు, ఆనా, మగా ఆటలు, పుట్టినిల్లు వదలి అత్తగారింటికి వెళ్ళడం, భర్తే సర్వస్వం అనుకోవడం, ఆనా, మగా ప్రవర్తన నియమావళులు, భర్తలు పెట్టే బాధలూ, ఆత్మహత్యలూ, భార్యగా చట్టబద్ధమైన వేళ్ళగా జీతకడం. తల్లిగా పిల్లల పెంపకం, ఇంటి చాకిరి, పిల్లలు విప్లవకారులై ఎన్కౌంటర్లో మరణించడం పట్ల తల్లి చూపే వ్యధ, గర్వం, కూలి మనిషిగా, శ్రమజీవిగా అనుభవాలు, గెరిల్లా పోరాట యోధురాలుగా అనుభవాలు, విప్లవకారుని భార్యగా, సోదరిగా, తల్లిగా అనుభూతులు మొదలయిన వాటిపై కవితలు ఈనాడు మన ముందున్నాయి.

“మార్క్సిజం పీడిత జనపక్షపాతిగా వుంటుంది. ఈ పీడితుల్లో శాగమైన స్త్రీలు పురుషులతో పోలిస్తే మరొక ఆదనపు పీడనకు గురౌతున్నారు. అదే పురుష పీడన. అదనపు పీడనకు గురౌతున్న శ్రీలపట్ల మార్క్సిజం తప్పనిసరిగా పక్షపాత దృష్టి మరింత ఎక్కువగా ప్రదర్శిస్తుంది.

“మార్క్సిజం నమ్మినవారు శ్రీలలో పెల్లుబుకుతున్న చైతన్యాన్ని అభినందించాలి! వారి సరైన దృక్పథాన్ని, ధోరణులను, పోరాటాలను సమర్థించాలి. శ్రీవాద సాహిత్యంలో ప్రదర్శితమయ్యే తప్పుడు ధోరణులనూ, వక్రీకరణలనూ స్నేహపూర్వకంగా ఎత్తిచూపి సరిదిద్దాలి. వివిధ వివాదాస్పద విషయాలపై చర్చించడానికి అనువైన పద్ధతిలో విమర్శించాలి.

“అంతిమంగా శ్రీని ఒక వస్తువుగా చూస్తున్న ధోరణిని విమర్శిస్తూ ఓల్గా రాసిన కవిత “సూపర్ ఓమెన్ కాలేను” వినిపిస్తూ ముగిస్తున్నాను.”

ఆ తర్వాత సెంట్రల్ యూనివర్సిటీలో పరిశోధన విద్యార్థిని కాత్యాయని ‘నేటి శ్రీవాద ధోరణులు-నవలలు-కవితలు’ అనే అంశంపై మాట్లాడారు. వారి ప్రసంగ వ్యాసం వచ్చే సంచికలో ముద్రిస్తున్నాం.

—)ం(—

చిల్లల ప్రచారం

కన్నా! ఇది మీ కోసం....

పసిపాపల్లారా!
పాల నవ్వుల్లారా!
పూల మొగ్గల్లారా-
తల్లి మొన మీద కదులుతున్నారా ||
||పసి||

* పుట్టి పుట్టంగానే
పాలు పట్టంగానే
తల్లి ఒడిలో నుంచీ
స్కూలు లాగేసిందీ
పుస్తకాల బరువు
వీపుపై చేరిందీ
స్కూళ్ళే జైళ్ళయిపోగా-
బాల్యం బందీగా గడుపుతున్నారా!
||పసి||

* తల్లి కౌగిటిలోనో
తండ్రి ముఠపెంలోనో
అటపాటల్లోనో
పూల తోటల్లోనో
వెన్నవంటి దేహం
వికసించే ప్రాయం

కాలే కడుపూ తోసి
కనలే దేహం తోసి
చొరస్తాల వద్ద
చెత్తకుండి లోడ్ద
బ్రతుకుపోదును జతపుతున్నారా!
||పసి||

* దీప ప్రమిదల నడుమ
దీవ్యకాంతుల్లాగా
కొత్తబట్టలు తొడిగే
కాకరపూలూ కాల్చి
పండుగ మాధుర్యాన్నీ
పంచిపెట్టే వేళా
మందు ప్యాక్టీగ్లొనూ
గంధక ధూమంల్లొనూ
చిక్కి చీకటిలో చితికి పోయేరా!
||పసి||

* బాల్యం బలిగా డెట్టి
దొగ్గు గనులూ దొలిచీ
సంద్రం మీదా గెలిచీ
బంగారు మీనుల దెబ్బ

— అజ్ఞాత కవి

నిర్వహణ : పి. చంద్రశేఖర్ ఆజాద్ APSTC Ltd, డి. సి ఎమ్. ఎస్.
బిలింగ్స్, ఎస్. ఆర్. పేట, ఏలూరు.

యుద్ధ భూముల్లోనా
 శత్రు శిబిరం తొచ్చి
 బాపిడి వర్షానా సాలకులు చేతుల్లో
 కిందు పొచ్చుచే కడులుచున్నా -
 ||పసి||

వెలుగుకన్నా పొందే మేలుకున్నా
 కన్నా

దేలీ పేదర్లలో పాల ప్యాకెట్లలో
 బూట్ పాలిషలలో నారు పెద్దుల్లోనో
 చారల సేవల్లోనో ని చాకిరిలోనో
 పుపుల రాసిరిగానో

పిలువలేని ప్రాయం-
 విరిగిపోయిందన్నా ||పసి||

అ స్తమిస్తున్న సూర్యుల్లు

వీళ్ళ ప్రజాస్వామ్యానికి ముద్దుబిడ్డలు
 ఎవరి ఆశీశాలకో ప్రతీకలయిన
 ప్లాట్ పారపు పట్టి మంచాల పాల పసికందులు
 బాల్యమంతా కళ్ళలంలో చాలం పెంచిన
 అభాగ్యులు, అస్కారంలేని వాళ్ళు
 వచ్చేపోయే పాసింజర్ల ఎండను కరిగించే ప్రేమమూర్తులు
 ఏ అక్షరచ్యోతులు వీళ్ళ బ్రతుకుల్లో
 వెలుగులు పండించవు

ప్రకాశకల్లో ప్రగతులు, దరి చేరనివాళ్ళు
 పారేసిన ఛాళి అన్నం పేకెట్ల వీళ్ళ ఆకలి తీర్చే హస్తాలు
 వీళ్ళను కూడ దోచుకునే వ్యాపారస్తులున్నారు
 శాసించే ఇనపబోపిలున్నాయి

దేశంలో ఎన్నో అనాధ శరణాలయాలు
 వీళ్ళని పట్టించుకొనని కరుణాలయాలు
 ఈ దేశంలో లేని దొక్కటి ఎదురొతుంది
 ఇక్కడ మనకు

చొరికినది సమానంగా పంచుకు తినే
 ప్రజాస్వామ్యం

- పి. అనంతరావు

అరుణోదయ ప్రధాన కార్యదర్శి రామారావు తదితరులపై పెట్టిన అక్రమ కేసుని ఎత్తివేయాలి పూనా పోలీసుల దౌర్జన్యకాండను ఖండించండి

ఈ నెల 7, 8 తేదీలలో దొంగాయలో జరిగిన దేశ వ్యాపిత విప్లవ కార్మిక సంఘాల “ఐక్యతా సదస్సు”కు తమ సాంస్కృతిక బృందాలతో ఉత్తేజకరమైన కార్యక్రమాలు ఇచ్చి, అంద్ర నుంచి హాజరైన కేలాది ప్రజాసేవకంటోకలిసి రైలులో తిరిగి వస్తున్న “అరుణోదయ” (విప్లవ సాంస్కృతిక సంస్థ) ప్రధాన కార్యదర్శి రామారావు తదితరులను పూనా పోలీసులు తీవ్రంగా లారీఛార్జి జరిపి, గాయపరిచారు. ఊరేగింపులో పాల్గొని తిరిగి వస్తున్న వారిని పూనా రైల్వే స్టేషన్లో అగి వున్న రైలులోంచి దించి, విచక్షణారహితంగా లారీఛార్జి జరిపి పలువురిని గాయపరిచారు. విషయం వివరించడానికి ముందున్న అరుణోదయ రామారావుని చెబుతున్న మాటలు వినకముందే రాక్షసంగా తలలు పగిలేటట్లు, గూంవాళ్లాగా చితకబాది చేతులపై మోసుకుని తీసుకుపోయి స్టేషన్లో నిర్బంధించి, చిత్రహింసలకు గురి చేస్తున్నారు. 10వ తేదీ మధ్యాహ్నం 18 మందిని నిర్బంధించిన పూనా పోలీసులు అక్రమంగా కేసులు దాఖలుచేసి, ఎరవాడ సెంట్రల్ రైలుకి పంపారు.

అయోధ్యలో బాబ్రి మసీదుని కూలగొట్టి దేశ సమగ్రజను, ప్రజల ప్రాణాలను బలిగాన్న హిందూ మతోన్మాదులు రైళ్ళకు రైళ్ళు అక్రమించి అయోధ్యకు దూసుకొనివెళ్ళుతు, తిరిగి వారిని సురక్షితంగా చేరవేయడానికి ప్రత్యేక రైళ్ళు నడిపినప్పుడు, సూరజ్ కుండ్లో కాంగ్రెసువారి సభలకు జనాన్ని ఎగుమతి, దిగుమతి చేసుకోవడానికై రైళ్ళు ఉపయోగించినప్పుడు ఒక్క పోలీసు లారీ దెబ్బకూడా వేయని వారు విప్లవ కార్మిక సంఘాల ఐక్యతా సదస్సుకి వెళ్ళి వస్తున్నందుకు ఎందుకు లారీఛార్జి చేయవలసి వచ్చిందో పూనా పోలీసు వారు సమాధానం చెప్పాలి.

అరుణోదయ రామారావు తదితరులపై పూనా పోలీసుల పాశవిక దౌర్జన్య కాండను ఖండిస్తున్నాము, పూనా పోలీసులు పెట్టిన కేసుల ఎత్తివేయాలని, లారీఛార్జి చేసి గాయపరచిన పోలీసు అధికారులపై చర్య తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాం

దివికుమార్

అధ్యక్షులు

అరుణోదయ

అక్షరాల్ని సాయుధం చేస్తూ....

తెరుచుకొని

మూసుకొని

లెక్క చూసుకొని

సంసారం నంచిని విప్పకొని

ప్రసాదం-మైలనీలు

పాచ్చివేతనలో లెక్కంచుకుంటే

డివై డెడ్లైలు సహజానలై

డికాచేట్ చేస్తాయి

రోజూ వేస్తున్న ప్రతి ఒడుగునూ

బొమ్మ కొడుసు లేసుకునే గదా

ఎంతగీసులాడినా

1 నుండి 31ల మధ్య

నిన్ను నువ్వు గొక్కోవడమే కదా

చూస్తున్న చూపుకు ప్రతిగా ఏమీ

కనిపించక

అంధగీతాల్ని పేసుకుంటూ

జారిపడ్డ నేలమేద పాకుదును కదప

కుండా

బలంగా ఇంకో పాదం మోపుకుంటూ

పాక్కుంటూ..... పాక్కుంటూ

తెలియకుండా

ఇట్లాగు “నేను”లో దిగబడుతుంటే

నేనెక్కడ దిలుతానన్నది ప్రశ్న

పెనకడుగే గదా ఇది—

పెనుకదెబ్బ కాదుగదా అని

వెధవ ఓదార్పు వొకటి

నాకు నేనుగా కితాబులిచ్చుకొని

ఏమిటి శృణాన సంతాప నల్లనం-

జీవితాన్ని నిలుపునా బొడ్రాయిలా

పాతుకొని

తలనిక్కించి ఆరాశంలోకిచూస్తుంటే

ఘొమ్మిడ చెదిరిన గుంపులు

కూల్చబడిన బ్రతుకు గుడారాలు

పగిలిన గడపగుంలల ఘోషలు-

అధికారం నాలుగు తలల సింహమై

ఇంకో నాలుగు తలలకు వదలని

భగ్నాకృతి పట్టె

తనాళ్ళసరిహద్దుల్ని సరిగ్గా వెన్నుల

మీద వొత్తిగిల పెట్టి తొక్కుతుంటే

వరుస క్రమంలో మధ్యమాన వున్న

నేను

నా వంతు వచ్చే వరకూ చూస్తుంటే..

ఏమిటక్కడ.....వాంటి మీద

అందుకే—

మరెందుకే—

భద్రత వేని బ్రతుకుకై

ఎందుకింత ఆరాటం

చావుకు కనీస అర్హత

సంపాదించడం కోసమన్నా కలుద్దాం

పోరాటంలో

అందుకందుకే—

శరీరాన్ని జెండా చేసుకొని

గొంతును గుతప చేసుకొని

ఓరేయి— నాయనో

నువ్వు పాడే పాటకు కోరసవ్వాలని

ఇగో....ఇట్లా అక్షరాల్ని సాయుధం

చేస్తున్నా

(అరుణోదయ రామరావుకు ఈ కవిత అంకితం)

— జూలూరు గౌరీశంకర్

ఆస్ట్రేలియన్ స్టార్ వైట్స్ ను ప్రతిఘటించండి

ఇటీవల కాలంలో సినిమాల ద్వారా, పత్రికల ద్వారా, ఆడియో, వీడియో కాసెట్ల ద్వారా ఆస్ట్రేలియన్ చారిత్రాత్మక విశ్వంఖలంగా సాగుతున్న పునరుద్ధరణ కార్యక్రమం ప్రచారంలోకి వచ్చింది. ఈ ప్రచారంలో సినిమా, మాట్లాడిన కథలు నిర్వహిస్తున్న పాత్ర కీలకమైనది. స్మిత అంగంగ సందర్శనలు, ఆస్ట్రేలియన్ ఖంగిమల నృత్యాలూ, కుభ బాతు పాటలూ, బాతు మూలాలూ ఆడియో కాసెట్లు ఇప్పటికే ప్రజల బలహీనతలను సామ్యు చేసుకుంటున్నాయి.

ఇప్పుడు మీరు సాధించిన ఆస్ట్రేలియన్ 'వైట్స్'ని ఉపయోగించువాని లయన్స్ అనే అంతర్జాతీయ సంస్థ నుండి సేవా సంస్థ బాధ్యులు, వారిచే స్టార్ వైట్స్ కార్యక్రమాలు రూపొందించారు. వీటి కొరకు పెట్టిన టీకలు అమ్మడం ద్వారా వచ్చిన వైసంతో సేద ప్రజలకు నేత్ర వైద్యం చేయిస్తారట! తమ నేత్రాలు బాగుచేయించు కున్న ఈ సేద ప్రజలు ఆ తర్వాత మరల నిర్వహించే స్టార్ వైట్స్ చూసి తరించా లేమో మరి!

నిజానికి లయన్స్, రోటరీ అంతర్జాతీయ సంస్థలలో స్థిరపరులైన వారే సభ్యులుగా చేరగలుగుతారు. వీరి లక్ష్యం ప్రకారం తమ ఆదాయంలో కొంత భాగాన్ని సేవా కార్యక్రమాలకు వినియోగించాలి. అలా చేయకుండా, ప్రజల బలహీనతలను రెచ్చగొట్టి వీటిని సమూహపుకోవాలనే ఈ లయన్స్ వారి ప్రయత్నాన్ని మొగ్గలోనే తుంచి వేయాలి.

సర్వస్వత మంగళగిరిలో మాట్లాడుతూ "అంతరించిపోతున్న కళలను ప్రజలకు చేరువ చేయాలనే సంకల్పంతో ఈ సందర్శనలను ఇస్తున్నా"మన్నారు. అదే ఏ కళలో వివరిస్తే బాగుంటుంది.

ఈ సందర్శనలను జనసాహితీ, అరుణోదయ సంస్థలు నిర్వహిస్తున్నాయి. విజయవాడలో గతంలో ఒక వారపత్రిక నిర్వహించిన మాట్లాడిన కుభ కార్యక్రమంలో బాతుపాటలు గానం చేయబడ్డాయో విజయవాడ పౌరులకు తెలుసు. అవిధ పాడిన ఆడియో కాసెట్ నిండా అంత బాతు నింప బిడిందో శ్రోతలకు తెలుసు.

ఈ సందర్శనలను రద్దు చేసుకోవాలని నిర్వాహకులనూ, వీటికి హాజరు కాకుండా ప్రజలు తమపై రుద్దబడుతున్న సామ్రాజ్యవాద సంస్కృతిని నిరసించాలని ప్రజలకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

దివికుమార్

రవిబాబు

విజయవాడ

అధ్యక్షుడు,

ప్రధాన కార్యదర్శి,

4-6-1993

అరుణోదయ.

జనసాహితీ.

ప్రజాసాహితీ 'కరువు' ప్రత్యేక సంచిక, అగస్టు 93 రచయితలకు ఆహ్వానం

రాష్ట్రంలో కాగుసీరు లభించక తీవ్ర దుర్బిక్షం, కరువు కాటకాలు పెచ్చరిల్లుతున్నాయి. దీనికి వ్యతిరేకంగా సాగుతున్న ప్రజా ఉద్యమానికి సహకరించటం మన కర్తవ్యం. అందుకు ప్రేరేపించే వాస్తవిక జీవన సంఘర్షణను ప్రతిబింబించే కథలు, వ్యాసాలు, కవితలు, పాటలు జన సాహితీ ఆహ్వానిస్తోంది.

దుర్బిక్షానికి పేరు పొందిన రాయలసీమలో ప్రజాస్వామిక భావప్రకటనా స్వేచ్ఛకు కూడా 'కరువు' నెలకొని వుంది. అక్కడి భూస్వామ్య సాయుధముల పదఘట్టనలకింద ప్రజలు అణగారి పోతున్నారు. ఈ దోపిడీ పెత్తందార్ల ఆధిపత్యాన్ని, సాయుధ అణచివేతను ఎదుర్కొన కుండా అక్కడ ఏ చిన్న సమస్యపై ప్రజా ఉద్యమమైనా నిలదొక్కుకోలేదు. సాగలేదు. కనుక రాయలసీమలో భూస్వామ్య సాయుధ ముల దోపిడీ దౌర్జన్యాలను, వారి అంతః కలహాలనీ, వాటి ఆర్థిక రాజకీయ నేపథ్యాలనూ ఆ ప్రాంతపు సాంస్కృతిక వాతావరణాన్నీ చిత్రిస్తూ రచనలు తగినన్ని రావాల్సిన అవసరం వుందని మేము భావిస్తున్నాం. రచయితలూ కళాకారులూ తప్పక స్పందిస్తారని ఆశిస్తున్నాము. అగస్టు 93 "ప్రజాసాహితీ"ని 'కరువు' ప్రత్యేక సంచికగా వెలువరించే ప్రయత్నంలో వున్నాము. జూలై 15 లోగా రచనలు పంపి సహకరించవలసిందిగా రచయితలను కోరుతున్నాము.

— సంపాదకవర్గం

వగైరా సమస్యల సరిష్కారానికి, పెరుగుతున్న జీవన స్రవణాలు సాధించుకోవడానికి ముందు షరతుగా వారు స్వతంత్రంగా ఆందోళన చేసే హక్కును కలిగి ఉండటం అవసరం. ఈ హక్కును వారికి ప్రభుత్వమే, సుదూరంలో కల్పిస్తారనేది కల్ల మాత్రమే. ఈ హక్కును ఇక్కడి ప్రజలు తమ సంఘటిత శక్తి ద్వారా సాధించుకోవాలి. హక్కులు ఒకరి దయాదాక్షిణ్యాలతో సిద్ధించేవి కావు. అవి పోరాడి సాధించుకునేవి మాత్రమే. చూడవలసినది ఏదో నిర్ధారిస్తున్నది. ఈనాడు రాయలసీమ ప్రాంతంలో ప్రజల ప్రజాస్వామిక హక్కులను కాలరాస్తున్న భూస్వామ్య మూలాల దోపిడీ, పెత్తనాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలు సంఘటితంగా ఉద్యమించాలి. ఈ మూలాలకు అండదండలిస్తూ వారిని పెంచి పోషిస్తున్న ప్రభుత్వ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలు ఉద్యమించాలి. ఈ మూలా నాయకులకు రాజకీయ ఆశ్రయం కల్పిస్తున్న పార్లమెంటరీ పార్టీలను ప్రజలు ఎండగట్టాలి. ఇటువంటి ప్రజాఉద్యమం నేడు అత్యంత అవసరం. అందుకే అనేక ప్రజాసంస్థలు, ప్రజాస్వామిక వాదులూ కలిసి ఈ క్రింది డిమాండ్లపై ఐక్య ప్రజాఉద్యమం నిర్మించినందుకు తప్పి చేయాలని నిర్ణయించుకున్నాము.

★ రాయలసీమలో భూస్వామ్య సాయుధ మూలాలను ప్రభుత్వం పెంటనే నిరాయుధం చేయాలి. వారి కిచ్చిన లైసెన్సులు రద్దు చేయాలి. వారి వద్దనున్న ఆయుధాలన్నింటినీ స్వాధీనం చేసుకోవాలి. లేదా ఈ మూలాల నుండి అత్యరక్షా చర్య చేసుకునే హక్కు ప్రజల కుందని గుర్తించాలి.

★ రాయలసీమలో ప్రజలపై భూస్వామ్య సాయుధ మూలాలు సాగించిన దోపిడీ, దౌర్జన్యాలను బహిరంగంగా విచారించి శిక్షించే హక్కు ప్రజలకుండాలి.

★ భూస్వామ్య సాయుధ మూలాలు దోపిడీ, దౌర్జన్యాల ద్వారా సంపాదించిన స్త్రీ, చరాస్తులను స్వాధీనం చేసుకొని వాటిని ప్రజా సంక్షేమానికి వినియోగించాలి.

పై డిమాండ్లపై సాగే ప్రజా ఆందోళనలో భాగస్వాములు కావలసిందిగా ప్రజలకు, ప్రజాస్వామ్యవాదులకు నిజ్జప్తి చేస్తున్నాము. ఈ ప్రజా ఉద్యమంలో భాగంగా జరిగే బహిరంగ సభలు, ఉదేగింపులు, సదస్సులలో పాల్గొని ఈ ఉద్యమానికి చేయుత నిర్వహణలసిందిగా కోరుతున్నాము.

ఉత్తరాలు

ఆశయ నిబద్ధతతో తెలుగులో ఒక మానవ సామ్రాజ్య నడపడం అంత సులభం కాదు. ఆ పని మీరు చేస్తున్నారని ఎక్కడా రాజీ పడకుండా.

మే నెల సంచికలో రాహుల్ వోల్ఫ్ గంగా' పరిచయ వ్యాసం బాగుంది.

'రా రా చిన్న తమ్మయ్యా' సాట నన్ను కదిలించి వేసింది. పుస్తక, సినిమా నమీక్షలు గట్టిగా వున్నాయి. 'గడ్డి' కథ బాగుంది.

హైదరాబాద్

డా. సి. నారాయణరెడ్డి

రాహుల్ ప్రత్యేక సంచిక చాలా సమగ్రంగా ఉంది. నాకు తెలియని ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకునే అవకాశం కలిగింది. ప్రజాసాహితీ సంచికకు కొత్త దనంతో అబ్బుర పెడుతున్నది. మీ కృషి ఆభినందనీయం

తిరుపతి.

— భూమన్

కాకరాలగారి వ్యాసం (ఏప్రిల్ 93)లో విశ్లేషణ బాగుంది. రాహుల్ తత్వ శాస్త్ర గ్రంథమైన 'దర్శన్ - దీగర్శన్' వుస్తకంపై ఒక వ్యాసం ప్రచురించండి

ఎమ్మిగూరు

చిత్తూరు

చైతన్య వాహిని

అభివృద్ధి విజయవాడ బృందం ;

* 10-4-1993న గుంటూరులో OPDR - APCLC ల ఆధ్వర్యములో హిందూరాజ్య ప్రమాదానికి వ్యతిరేకంగా గాంధీపార్కులో జరిగిన బహిరంగ సభకు ముందు "రామజన్మ భూమిరాదురో" అనే నాటకాన్ని ప్రదర్శించారు.

* ఏప్రిల్ 13 నుండి 22 వరకు విజాపూర్లో గుంటూరుజిల్లా కళాకారుల శిక్షణాశిబిరం జరిగినది. 8 రోజుల పాటు జరిగిన ఆ శిక్షణా శిబిరంలో 26 పాటలను 2 నృత్యగేయాలను, తీరప్రాంత సమస్యలపై "దండోరా" వీధి నాటకం "స్వీటిముక్తి" నృత్యగానం నేర్పారు. 20 షుండి హాజరయిన శిబిరానికి, శిక్షకులుగా ఉదయ, అమరాధ, హెదూబాదు చైతన్య పాల్గొన్నారు. శిబిరం ముగించు సందర్భంగా

నిజాంపట్నంలో జరిగిన బహిరంగ సభలో దివికుమార్, చైతన్య ఉపన్యసింపారు సభ అనంతరం “దండోరా” నీచి నాటకం ప్రదర్శించారు.

29-4-1993న, రేపల్లెలో తీరప్రాంత ప్రజల హక్కుల పరిరక్షణ కమిటీ నిర్వహించిన గుంటూరుజిల్లా సదస్సు సందర్భంగా జరిగిన బహిరంగ సభలో “దండోరా” నీచి నాటకాన్ని తరువాత “రామజన్మ భూమి రాదురో” ప్రదర్శించారు.

* మే 17వ తేదీన సరైన పల్లెలో జరిగిన గుంటూరు జిల్లా OPDR మహా సభల్లో పాల్గొన్నారు. గుంటూరుజిల్లా రకారాలతో కలిపి “రామజన్మ భూమి కాదురో....” నీచి నాటకాన్ని ప్రదర్శించారు. సత్తెనపల్లెలోని రంగస్థల, వీధినాటికల కళాకారులు చూడా పెద్ద సంఖ్యలో హాజరై, నాటక కళాకారులను ఆభినందించారు. రామజన్మభూమి సమస్య మొక్క మూలాలు- దాని వస్త్రం పెట్టుకుని రాజకీయ ప్రయోజనాలు పొందుతున్న వాంగీ, వి.ఐ.పి స్వభావాల్ని ప్రతిభావంతంగా చూపించారని ప్రశంసించారు.

* మే 18న, నందీగామలో జరిగిన కృష్ణాజిల్లా OPDR మహాసభల్లో, ఊరే గింపు, బహిరంగ సభల్లో పాల్గొన్నారు. “రామజన్మ భూమి రాదురో” నీచి నాటకం, “అప్పల భారతం” (వీధి భాగవత యక్షగానం) ప్రదర్శించారు. కొందరు హిందూ మత దురభిమానులు నాటకంలోని ఒక డైలాగ్ ను వక్రీకరించి, బూతు మాటలు అన్నారని బయ్యించి గొడవ చేయబోయారు. కార్యకర్తలు, ప్రజల వ్యతిరేకతను చూసి వెళ్ళిపోయారు.

* మే 23, 24 తేదీలలో ఒంగోలులో జరిగిన OPDR 11వ రాష్ట్ర మహా సభలలో పాల్గొని, మరో కొత్త నీచి నాటకం “సంధ్యాల నుండి పాఞ్చం” మొదటి ప్రదర్శన వేశారు. సింబాలిజం సెటైర్ ను కలిపి నంద్యాల, పాణ్యంలో జరిగిన ఎన్నికల రిగ్గింగు తంతును బాగా బట్టబయలు చేయగలిగారని ప్రశంసలు పొందారు.

* మే 28న గుంటూరు జిల్లా, దాచేపల్లిలో కా॥ కో॥ నుబ్బారెడ్డిగారి స్టూపా విష్ణురక్షణ సభల్లో పాల్గొని పాటలు పాడారు.

* మే 29న రాజమండ్రిలో, ప్రగతిశీల మహిళా సంఘ (స్త్రీ విముక్తి) ఆధ్వర్యంలో జరిగిన “సారా- లిక్కర్ కాదు- త్రాగునీరు, సాగునీరు కావాలి” సదస్సు- బహిరంగ సభలో “అప్పల భారతం” నీచి భాగవతాన్ని ప్రదర్శించారు.

పాణ్యం ఎన్నికలలో అరుణోదయ :

* సారా వ్యతిరేక ఉద్యమ నాయకులు రా॥ సంధ్యకు మద్దతుగా కోట్ల విజయభాస్కర స్వీ ప్రభుత్వం సారా విధానాలను నిరసిస్తూ ఎన్నికల ప్రచారంలో వివిధ నిల్లాల ఆరు గోడల కళాకారులు ఆవిశ్రాంతంగా పాల్గొన్నారు. సారా వ్యతిరేక పాటలు, సినిమాలులో విస్తృతంగా ప్రచారం చేశారు. అభ్యర్థి సర్వతలనకు రోడుగా ఒక ప్రధాన సాంస్కృతిక బృందానికి ఉదయ్, మరో ప్రధాన సాంస్కృతిక బృందానికి రామరావు బాధ్యత వహించారు. కళాకారులు కాలినడకన గ్రామ గ్రామానికి వెళ్లి పాటలు, నృత్యాలతో ప్రచారం చేశారు. మార్చి 31న జరిగిన “చలో బేతం వెర్ల” రాత్రి, బహిరంగ సభల్లో పాల్గొన్నారు. ఏప్రిల్ 1న బనగాన పల్లెలో 40 మంది అరుణోదయ కళాకారులు డప్పు నృత్యాలతో, వీధి నాటికలతో “కళా జాతా”ను నిర్వహించారు. పోలింగ్ లో ఎంట్రీలుగా పాల్గొని రాయలసీమ దొరల, గూండాల రిగ్గింగ్, సైక్లింగ్ లను, దౌర్జన్యాలను న్యాయంగా చూశారు. “చొంగ ట్లకు తెక్కింపు సీగు సీగు” అంటూ కెంటింగ్ బహిష్కరణలో పాల్గొని కెంటింగ్ కేంద్రానికి ఎదుట “రిగ్గింగ్” అనే వీధి నాటకాన్ని అప్పటికప్పుడు ఆకువుగా రూపొందించి ప్రదర్శించారు.

అరుణోదయ ప్రకాశం జిల్లా :

* మేడే సందర్భంగా శింగరాయ కొండలో అరుణ పతాకాల ఆవిష్కరణలో పలుకూరు దళం పాల్గొని, విస్తవ గేయాలు పాడారు.... పలుకూరులో జరిగిన బహిరంగ సభలో పాటలు పాడారు. ఉప్పు గుండుూరు దళం “జలగ” నాటకం ‘చాంగంటి బాస్కర్’ ఏకపాత్రాభినయం ప్రదర్శించారు.

వెంకటగిరిలో జరిగిన మేడే బహిరంగ సభలో ప్రదర్శన ఇచ్చారు. రా॥ రసూల్ రాసిన మతోన్మాద వ్యతిరేక పాటను పాడారు.

మే 3వ తేదీన కందుకూరులో దళిత యువకుడు విజయసారథి హత్యను ఖండిస్తూ జరిగిన బహిరంగ సభలో పలుకూరు, ఉప్పు గుండుూరు దళాలు పాల్గొని దళిత పోరాట పాటలను, విస్తవ గేయాలను పాడారు. ఈ సభ మరింత చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాలలో వారంరోజులు దళ ప్రచారం చేశారు,

మే 23, 24వ ఒంగోలులో OPDR రాష్ట్ర మహాసభల సన్నాహక కృషిలో పాల్గొని, దళ ప్రచారం చేశారు. బహిరంగ సభలో చెర్లోపాలెం బాల కళాకారులు

“నగారే....మనగ” “బాటర బాటర” పాటలు బృందస్వర్యాలు చిసి పలుపుతే ప్రశంసలు పొందారు. మహానభలో 23వ దశి త సమస్యపై “నరమేధం” నాటకం ప్రదర్శించారు. బహిరంగ సభలో వేసిన “రామజన్మ ఖామి కాదురో”, ‘సంద్యాల నుండి పాఞ్చం’ నాటకాలలో విజయవాడ బృందంతో లసి ప్రదర్శనలో పాల్గొన్నారు. అరుణోదయ హైదరాబాద్ :

* మేదే సంసర్పంగా హైదరాబాద్ మహా నగరంలో జరిగిన అనేక మేదే సభలలో అరుణోదయ ప్రధాన కార్యదర్శి రామారావు తన గొంతెత్తి విప్లవ గేఢాలు అలపించి, తన మేదే పిలుపుతో కార్మికులను ఉర్రేపి పరిచారు.

బొంబాయి మహా నగరాన్ని భుజస్కందాలపై
మోస్తున్న కార్మిక మురికివాడల్లో అరుణోదయ
ప్రచార ఖేరి

ఇప్పు, వర్క్స్ సాలిహాబీ, రామగార్ ఏకా మొదలగు విప్లవ కార్మిక సంఘాల ఐక్యతా నడస్సు నందర్పంగా 28-4-93 నుండి 8-5-93 వరకు అరుణోదయ బృందాలు బొంబాయి మురికివాడల్లో విస్తృత ప్రచారం చేశారు. హైదరాబాద్, విజయవాడ, ఉత్తర తెలంగాణా జిల్లాల నుంచి అరుణోదయ కార్యకర్తలు తరలి వెళ్ళారు. హైదరాబాద్, ఉత్తర తెలంగాణా జిల్లాల కార్యకర్తలు బొంబాయి లోని రాన్ని మురికివాడల్లో ప్రచారంచేసి, భవాండీ వెళ్ళారు. ఆంధ్రా నుంచి వలస వెళ్ళిన లక్షలమంది చేనేత, తదితర శ్రామిక ప్రజలమధ్య ప్రచారం చేశారు. ప్రచారం చేసే హక్కుని అడ్డుకుంటూ రెండుసార్లు భివాండీ పోలీసులు ఆరెస్తు చేసి, లాకప్ లో లాఠీచార్జి చేసి, బాదా కేసుల్లో ఇరికిస్తామని బెదిరించారు. విజయవాడ నుండి వెళ్ళిన అరుణోదయ బృందం మే 3 నుండి మే 8 వరకు ప్రచారంలో పాల్గొన్నారు. బొంబాయిలోని సాకినాక (సత్యనగర్)లో, వర్గిలోని సమకాలనీలైన దోఫీహాట్ సెంటర్, జీకీహాక సెంటర్, శ్రేష్ నగర్, ఫీమినగర్, గాంధీనగర్, భవానీహాల్ (మహేంద్ర ఖామహేంద్ర బిల్డింగ్ ఎదుట) గోపాల్ నగర్, శివసేన నగర్, సైన్, విజయనగర్ కాలనీలలోను, దాదర్ లోని భవానీశంకర్ రోడ్ స్టేష్, ప్రభాదేవీగల్లి, వత్రచాల్, రాటిగల్లిలోను, పరేల్ లోని బైల్ ఘాడా స్లమ్ లలో విస్తృతంగా ప్రచారం చేశారు. ఆనూ స్లమ్ కాలనీలలో ఉన్న వివిధ భాషలకు చెందిన చేనేత పిల్లు, దీడి రెడిమేడి దుస్తుల కార్మికులు, చిన్న చిన్న పేపర్ మెంట్

చీల్లర వ్యాపార జనం మధ్య 'అప్పుల భారతం' పేరి భాగవతం ప్రచురించారు, పాటలు, గ్రూప్ మీటింగులు నిర్వహించారు. అనేకమైన ఆదావిమానాలు చవి చూశారు. వర్గీలోని గాంధీనగర్ వద్ద "అప్పు భారతం" ప్రచురించు ముగింపులో బొంబాయి పోలీసులు వచ్చి చూస్తున్న వందలాది ప్రేక్షకుల్ని తరిమికొట్టి అరుణోదయ బృంద కళాకారుడు కా॥ నరసయ్యను, స్థానిక కార్మిక సంఘ కర్షకుల్ని ఇద్దర్ని అరెస్టు చేసి తీసుకెళ్ళారు. చెతిలో ఉన్న రూప 3 అడుగుల కర్రల్ని (మారణాయుధాలుగా కనిపించాయేమో) కలిగి ఉన్నందుకు తీసుకెళ్తున్నాం అని డి.ఎస్.పి ప్రకటించాడు. 7వ తేదీన శంకర్ గుహనియోగీహల్ (శిరోదగ్గర్ హైస్కూల్)లో జరిగిన ఐక్యత సదస్సులో డా॥ రామారావు, చయ్యం నిర్వహణ అరుణోదయ, బొంబాయి, బెంగాల్, ఢిల్లీ, ఉత్తరప్రదేశ్ కి చెందిన కళాకారులు, ఉత్తేజకరంగా పాటలు పాశారు. 8వ తేదీన వర్తమా మైదాన్ నుండి బహిరంగ సభా స్థలం జాంబోరీ మైదాన్ వరకు సాగిన బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపు ఆగ్రభాగాన నల్గొండ, విజయవాడ, హైదరాబాద్, తెలంగాణా జిల్లాల అరుణోదయ కళాకారుల రూపం చప్పుళ్ళుని గజ్జెల లయలతో డ్యాన్సులతోను, "హూషాయి మోడలో ఒప్పుం దాల ఉరితాడు వేసి లాక్కుపోతున్న సామ్రాజ్యవాది, దానిహం అంటున్నా ప్రభుత్వం" వేషాలు బొంబాయి ప్రశానీవాన్ని విశేషంగా ఆకర్షించాయి. బహిరంగ సభల్లో వివిధ భాషల్లో జనం పాటలు, పూర్వ కళాకారులు హిందీలో మతోన్మాదంపై వీధి నాటకం, అరుణోదయ బృందం "అప్పుల భారతం" వీధి భాగవతం ప్రచురించారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని 20 వేల మంది ప్రశానీకం చూశారు.

Edited, Printed and Published by K. RAVI BABU on behalf of
JANA SAHITI (A.P.), at Chaitanya Printers, Vijayawada-2.
for Co-operative Press, Vijayawada.
Working Editor : NIRMALANANDA

(4 వ కవచం శ్రీ తరువాయి)

‘అతనిదిగో’ అని చిన్నారి పిడికిలి తెరచి మానుకుంది

అతన్ని పెడుక్కుండా

వేలాది పలుకులు

ఆదివాసి పెడలో పూసల దండల్లా

వలమూలగా పయనించాయి-

పెరుపు తీగ వొకటి / అతడున్నా డేమోనని

ఘోషించాకా సాగి నిరాశగా పుల్లి పోయింది-

అలలు చాచేడు

వరిగోట్లు ఎండుకుని స్రవరంగా శిరం

బెట్లు అరుర్ని రక్తేసి గాట్లు పొగిల్చింది

రాక్షస బిల్లి అడుగుల్లో ఏకరంగా నడచి వచ్చిన గ్రీష్మం

వేలని నెర్రెలుగా గాయపర్చింది

అతడి జాతిలేదు

సుల్పి యిన్ని రుచుల రహిత

దోసిపోయిన ఆరాశం మేహవృతమైనపుడు

అతని చరిత్ర పరిమళం

టీచర సుగంధమై వ్యాపించింది-

అప్యశ్యమమృతమనుచున్న అలడు

వేలదొరల్లో విత్తనమై పరివర్తమమృతం

విత్తనమై పునా విశ్రమించుచు

సోరాట రహస్యాన్ని పొదుపుచున్న మహారణ్యమా

పాకా పాషాం

మన మధ్య వేడనుచున్న అలడు

చునునేరిన దాంగ్రోత్త రెమ్మలు చరించిన వేల మొక్కలుగా

ఘోషా గర్భం విల్పుటవి వొస్తున్నాడు

దండల్లా దాగ్లో చలల్చి కన్నీళ్ళన్నీ నింపుచుని

అతడిని అబ్బాన చోగమంగాం

అతడికి మరణం లేదు

(కా॥ శ్రీస్తావెట్టి పెదటి పల్లవి సందర్భంగా)